

Engels in het Ontwikkelingsgericht Onderwijs

17 april 2017

Laura van Overdijk

2217334

Begeleider: Mariken van Roosmalen

Voorwoord

Voor u ligt mijn bachelor onderzoek van de Pabo. Een onderzoek dat gericht is op het implementeren van Engels binnen ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw. Eén van de ontwikkelingen die binnen de onderzoeksschool dit jaar centraal stond.

Dit project was niet tot stand gekomen zonder de hulp van de onderzoeksgroep. Miriam, Frouke, Kim, Inge, Lieke en Simone hebben mij ondersteund in het proces van onderzoek doen en hebben hun kennis en ervaring met mij gedeeld. Zij hebben met hun kritische blik gekeken naar alle onderdelen en mij hiermee nieuwe inzichten gegeven. Graag wil ik Frouke bedanken voor haar kritische kijk op mijn spelling. Daarnaast wil ik Miriam, Frouke en Simone in het bijzonder bedanken voor alle steun dit jaar.

Ik wil Mariken van Roosmalen bedanken voor haar kritische blik en begeleiding bij de verschillende stappen van het onderzoek. Haar vertrouwen, motiverende woorden en kritische kijk waren een enorme steun voor mij.

Als laatste wil ik Jasper en Rachel bedanken voor hun kritische feedback. Zij hebben als 'buitenstaanders' mijn onderzoek gelezen om de begrijpbaarheid te toetsen. Rachel wil ik hierbij in het bijzonder bedanken voor haar kritische blik, die heeft gezorgd dat ik nog een aantal belangrijke wijzigingen kon doorvoeren.

Laura van Overdijk
2017

Samenvatting

Naar aanleiding van alle actuele ontwikkelingen rondom Engels in het onderwijs, wil de school in dit onderzoek graag weten hoe zij Engels kunnen gaan implementeren binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw. Dit wordt onderzocht door te kijken over welke kennis de leerkrachten beschikken en welke mogelijkheden zij zien om hun kennis toe te passen in de praktijk. Daarnaast is er gekeken naar knelpunten die leerkrachten ervaren bij het geven van Engels.

De kernbegrippen van dit onderzoek zijn: Ontwikkelingsgericht Onderwijs, kerndoelen, modellen binnen Engels onderwijs, didactische en pedagogische principes en taalverwerving bij jonge leerlingen. Door middel van een interview en een vragenlijst is informatie verzameld over de kennis die leerkrachten hebben en de mogelijkheden die zij zien deze in te zetten en welke knelpunten zij hierbij ervaren. Het proces van hoe deze interventies geanalyseerd zijn, is beschreven in de onderzoeksopzet.

Uit de resultaten komt naar voren dat de leerkrachten veel kenniselementen wel herkennen, maar niet kunnen koppelen aan specifieke facetten van het leren van een vreemde taal. Een van de conclusies die hieruit getrokken kan worden is dat leerkrachten hun kennis moeten gaan structureren en aanvullen om een compleet beeld te krijgen van het aanbieden van Engels aan jonge kinderen.

Een belangrijke aanbeveling die hieruit naar voren komt is dat er wordt geadviseerd een werkgroep Engels aan te stellen die samen gaat werken aan een lesformulier voor Engels, waardoor de lessen gestructureerd aangeboden kunnen gaan worden en het leerrendement verhoogd kan worden.

Inhoud

Samenvatting.....	2
1 Probleemanalyse	6
1.1 Context en aanleiding.....	6
1.2 Probleemstelling.....	7
2. Theoretisch kader	8
2.1 Ontwikkelingsgericht onderwijs	8
2.2 Engels.....	9
2.2.1 Doelen	9
2.2.2 Didactiek.....	10
2.2.3 Vroeg vreemdetalenonderwijs.....	12
2.3 Het jonge kind	13
2.3.1 taalontwikkeling bij jonge kinderen	13
2.3.2 tweedetaalverwerving.....	14
3. Onderzoeksvraag.....	15
3.1 Deelvragen:	15
4. Opzet van het onderzoek	15
4.1 Beschrijving en verantwoording van de dataverzameling	15
4.2 Respondenten	16
4.3 Instrumenten ‘	17
4.4 Wijze van data-analyse.....	18
5. Resultaten.....	19
5.1 Kennis van de leerkrachten over de kerndoelen en modellen de van belang zijn binnen het Engels onderwijs.....	19
5.2 De mogelijkheden die leerkrachten zien hun kennis in te zetten in de praktijk.....	20
5.3 Knelpunten die leerkrachten ervaren	24
6. Conclusie en discussie	25
6.1 Conclusie	26
6.1.1 Kennis van de leerkrachten over de kerndoelen en modellen binnen Engels onderwijs	26
6.1.2 De mogelijkheden die leerkrachten zien hun kennis in te zetten in de praktijk	26
6.1.3 Knelpunten die leerkrachten ervaren	27
6.1.4 Hoofdvraag.....	27
6.2 Kritische reflectie op het onderzoeksproces.....	27
6.3 Praktische opbrengst en aanbeveling	28
Bronnen.....	30
Bijlagen	32

Bijlage 1 can-do statements per niveau volgens het Europees Referentie Kader	32
Bijlage 2 kwaliteitscriteria vvto	34
Bijlage 3 vragenlijst.....	36
Bijlage 4 interview	41
Bijlage 5 ingevulde vragenlijsten	42
Vragenlijst leerkracht 1	42
Vragenlijst leerkracht 2	45
Vragenlijst leerkracht 3	49
Vragenlijst leerkracht 4	53
Vragenlijst leerkracht 5	57
Vragenlijst leerkracht 6	60
Vragenlijst leerkracht 7	62
Vragenlijst leerkracht 8	66
Vragenlijst leerkracht 9	66
Vragenlijst leerkracht 10	70
Vragenlijst leerkracht 11	72
Bijlage 6 uitwerking interviews	77
Interview Leerkracht 1	77
Interview Leerkracht 2	79
Interview Leerkracht 3	81
Interview Leerkracht 4	83
Interview Leerkracht 5	87
Interview Leerkracht 6	89
Interview Leerkracht 7	91
Interview Leerkracht 8	93
Interview Leerkracht 9	96
Interview Leerkracht 10	98
Interview Leerkracht 11	101

1 Probleemanalyse

1.1 Context en aanleiding

Staatssecretaris Sander Dekker heeft in 2015 de Nederlandse bevolking opgeroepen na te denken over het onderwijs van de toekomst. Het advies dat hieruit naar voren kwam is gebundeld door Paul Schnabel op het Platform Onderwijs 2032. Een opvallend advies was het advies rondom Engels: “Naast Nederlands wordt de Engelse taal steeds belangrijker. Leerlingen komen bijna dagelijks met het Engels in aanraking via media en games. Het Platform vindt daarom dat ook Engels een kernvak moet worden in het onderwijs” (Schnabel, 2016, Engelse Taalvaardigheid). Daarnaast staat in het Europees talenbeleid het volgende: “In het kader van haar onderwijs- en opleidingsbeleid heeft de EU de doelstelling geformuleerd dat iedere burger naast zijn of haar moedertaal twee andere talen zou moeten beheersen.” (Györffi, 2016). Volgens het Europees Referentie Kader zouden alle leerlingen Engels op minimaal A1 niveau moeten beheersen aan het einde van hun basisschoolperiode (Bodde-Alderlieste & Schokkenbroek, 2011).

Hoewel het Platform Onderwijs 2032 stelt dat er op jonge leeftijd gestart moet worden met Engels, zijn er onderzoeken die dit tegenspreken. Corda, Phielix en Krijnen (2012) zeggen dat jonge starters relatief geen tot weinig voorsprong bereiken ten opzichte van late starters. EarlyBird (2003) daarentegen zegt dat het juist goed is om jong te starten met het aanleren van een vreemde taal. Jonge kinderen hebben het vermogen een (vreemde) taal spelenderwijs te leren en kunnen nog gemakkelijk klanken nabootsen. Bij een (near) native speaker leidt dit dus tot een correcte uitspraak. Aangezien het aanstellen van een native speaker prijzig is, is het voor de school in dit onderzoek niet haalbaar een native speaker aan te stellen. De gevoelige periode van de taalontwikkeling van kinderen ligt globaal gezien tot 7 jaar. In deze periode verwerven kinderen gemakkelijker een tweede taal (Bodde-Alderlieste & Schokkenbroek, 2011).

De basisschool waar dit onderzoek plaatsvindt, ligt in een jonge wijk met weinig allochtone inwoners. De basisschool heeft als visie op onderwijs dat leerlingen kennis en vaardigheden op moeten doen voor de toekomst. Om deze visie te verwezenlijken werken zij met ontwikkelingsgericht onderwijs, volgens de termen van Basisontwikkeling (Janssen-Vos, 2008). De school besteedt veel aandacht aan innovatie en gaat mee met de maatschappelijke ontwikkelingen. Naar aanleiding van alle actuele ontwikkelingen en de politieke richtlijnen willen zij graag vroeg vreemdetalenonderwijs gaan implementeren binnen deze ontwikkelingsgerichte visie. Er is echter geen duidelijke richtlijn voor uitvoering van Engels in het basisonderwijs en de doelen zijn niet concreet beschreven in het curriculum. Daarnaast is uit een ouderbetrokkenheidsonderzoek op deze school gebleken dat ouders structureel Engels aanbod in het curriculum opgenomen willen hebben van groep 1 t/m 8 (POM, 2015).

De school werkt nu met de methode Groove.me in groep 7/8 en in groep 1/2 met losse activiteiten, zoals prentenboeken en liedjes. Groove.me is een methode die aan de hand van popnummers alle Engelse vaardigheden zoals luisteren, spreken, lezen en schrijven aan bod laat komen. De methode is een digitale methode waarbij de verwerking op papier gebeurt en is inzetbaar in groep 1 t/m 8. De basisschool in dit onderzoek gebruikt de methode echter alleen in groep 7/8. In groep 3 tot en met 6 is er nauwelijks tot geen aanbod Engels. Het

implementeren van Engels in deze groepen binnen de thematische werkwijze lukt niet volledig met behulp van de genoemde methode. De verschillen in het aanbod in de huidige situatie zijn groot. Leerkrachten passen in verschillende mate de tien didactische principes toe. Leerkrachten zijn gestart met het volgen van de cursus Engels Leren Is Engels Doen (ELIED). Binnen deze cursus worden verschillende didactische principes van Engels uitgediept en krijgen de leerkrachten een handreiking voor activiteiten in hun eigen klas. Dit moet bijdragen aan het structureel aanbieden van Engels.

Jonge kinderen ontwikkelen zich spelenderwijs. Het ontwikkelingsgericht onderwijs heeft een spel georiënteerd curriculum, dat aansluit bij deze manier van leren. Het leren verloopt sprongsgewijs, wat betekent dat kinderen van het ene op het andere moment vooruit kunnen gaan in hun ontwikkeling, maar ook kunnen terugvallen. Leerlingen moeten de vrijheid krijgen zich op eigen tempo te ontwikkelen, waarbij het van belang is dat de leerkracht vertrouwen hierin toont. Dit wordt ook onderstreept door Stevens (2004) in zijn theorie over Competentie, Autonomie en Relatie. Binnen de cursus ELIED wordt er specifiek gekeken naar mogelijkheden voor Engels onderwijs in de onderbouw en bovenbouw.

In een omgeving waarin actief, samen leren centraal staat, moet Engels nog ingebed worden. Wat de school hiervoor nodig denkt te hebben is didactisch inzicht in het vak Engels en kennis over de bijpassende leerlijn, zodat de leerkrachten zich aansluitend hierop kunnen professionaliseren.

1.2 Probleemstelling

Engels moet vanuit de politiek een kernvak worden in het basisonderwijs. Echter, er is nog geen duidelijke richtlijn hoe dit geïmplementeerd kan worden. De school zoekt naar mogelijkheden om Engels te implementeren binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs. Dit onderzoek is daarom gericht op het implementeren van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw. Het doel is om inzicht te krijgen hoe Engels op een ontwikkelingsgerichte manier aangeboden kan worden.

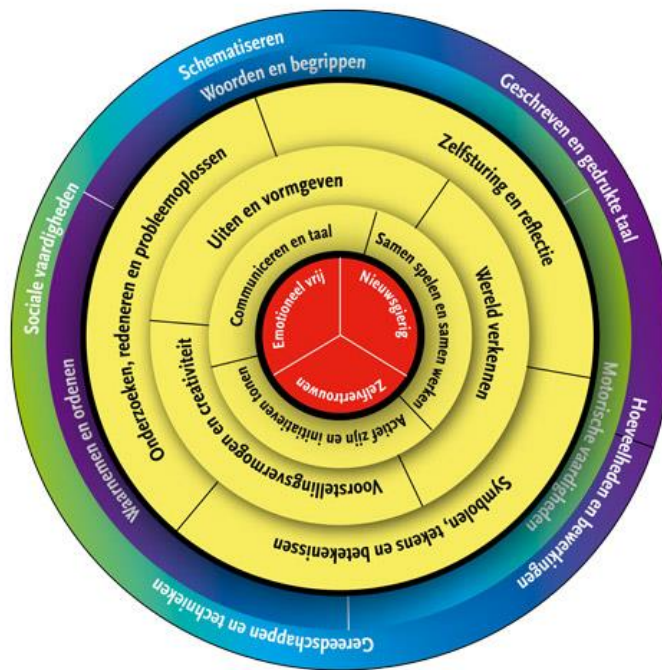
2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk wordt een theoretische achtergrond geschetst met betrekking tot dit onderzoek. Allereerst wordt er geschetst wat het ontwikkelingsgericht onderwijs inhoud. Daarna wordt er een beeld geschetst van tweedetaalverwerving gericht op de didactiek en leerlijn binnen het vak Engels. Tot slot wordt er verder ingegaan op de ontwikkeling van jonge kinderen en tweedetaalverwerving bij jonge kinderen.

2.1 Ontwikkelingsgericht onderwijs

Ontwikkelingsgericht onderwijs, ofwel OGO, verwijst naar de manier waarop omgegaan wordt met de leerlingen op basis van de benadering zoals leerpsycholoog Vygotsky deze beschreef (Jansen-Vos, 2008). Van Oers (2012) benoemt vijf kenmerken van het ontwikkelingsgericht onderwijs:

- Ontwikkelingsgericht onderwijs is holistisch. De ontwikkeling van een kind kun je niet opdelen, maar is een eenheid en moet gezien worden in de context en relaties waarin het verweekeld is.
- Betekenisvolle activiteiten staan centraal. Onderwijsinhouden zijn onderling verbonden binnen thematische activiteiten. Hiermee krijgen de leerlingen grip op de wereld.
- De leerkracht is deelnemend aan de activiteiten. De leerkracht heeft een begeleidende en sturende rol. Hij of zij zoekt constant naar de mogelijkheden een activiteit te verdiepen en te verbreden.
- Probleemoplossend denken stimuleren. Leerlingen leren eigen manieren en middelen te ontwikkelen voor het oplossen van betekenisvolle problemen.
- Flexibel maar systematisch curriculum. De veronderstellingen van de leerkracht worden bijgesteld in samenspraak met leerlingen. De cirkel van Basisontwikkeling (figuur 1, Jansen-Vos) laten zien dat er op verschillende manieren naar de buitencirkel toegewerkt kan worden.

Figuur 1: cirkel Basisontwikkeling

Overgenomen van *Basisontwikkeling voor peuters en de onderbouw* Jansen-Vos, F. (2008) p. 22.

Volgens Vygotsky vindt het leerproces binnen een sociale context plaats (Cameron, 2001). Hierbij is taal essentieel. Taal helpt bij het communiceren met anderen en het structureren van taken. Zo ontwikkelt een kind zich van een sociaalafhankelijk naar een onafhankelijk individu hetgeen ook wel internalisation wordt genoemd. Volwassenen kunnen kinderen hierbij ondersteunen door op te treden als bemiddelaar en hen te helpen bij de ontwikkeling die zich bevindt in de zogenoemde Zone van de Naaste Ontwikkeling.

2.2 Engels

Engels is belangrijk bij het communiceren op internationaal niveau. Zoals eerder genoemd is, is uit het Platform Onderwijs 2032 naar voren gekomen dat Engels een kernvak in het onderwijs zou moeten worden (Schnabel, 2016). Om leerlingen op te leiden tot toekomstige wereldburgers, zal Engels geïntegreerd moeten worden in het onderwijs en een betekenisvolle context moeten krijgen. Om dit te kunnen realiseren is kennis en inzicht nodig in de doelen en didactiek van tweedetaalverwerving. Daarnaast is bij het implementeren van Engels vanaf groep 1 van belang dat er wordt gekeken naar de richtlijnen die voor vroeg vreemdetalenonderwijs zijn opgesteld.

2.2.1 Doelen

In 1971 werd er voor het eerst in een Europese samenwerking een drempelniveau voor taalvaardigheid Engels opgesteld, het zogenoemde Threshold level (Bodde-Alderlieste & Schokkenbroek, 2011). Dit drempelniveau bestond uit de basis die iemand nodig heeft om de meest alledaagse situaties met gebruikers van deze taal te kunnen communiceren. Vanuit hier zijn er vier niveaus opgesteld, waarvan het Waystage level (overlevingsniveau) het niveau werd voor de basisschool. In 1993 werden naar aanleiding hiervan de eerste doelen

voor Engels opgesteld, waarbij communicatief Engels het uitgangspunt was. In 1998 kwam er een nieuwe versie van de kerndoelen die korter en globaler geformuleerd werden. De vijf kerndoelen werden verdeeld over de domeinen mondelinge taalvaardigheid en leesvaardigheid. In 2002 ontstond er veel ophef na het advies van Commissie Wijnen dat Engels uit het verplichte curriculum gehaald moest worden. Na protest van onder andere de Onderwijsraad, bleef Engels echter een verplicht vak en werden de kerndoelen in 2005 herformuleerd. De in 2005 geformuleerde doelen werden in 2006 ingevoerd en worden tot op heden gehanteerd (tabel 1, Thijs; Trimbos; Tuin; Bodde & de Graaff).

Tabel 1

Kerndoelen	
13	De leerlingen leren informatie te verwerven uit eenvoudige gesproken en geschreven Engelse teksten.
14	De leerlingen leren in het Engels informatie te vragen of geven over eenvoudige onderwerpen en zij ontwikkelen een attitude waarbij ze zich durven uit te drukken in die taal.
15	De leerlingen leren de schrijfwijze van enkele eenvoudige woorden over alledaagse onderwerpen.
16	De leerlingen leren om woordbetekenissen en schrijfwijzen van Engelse woorden op te zoeken met behulp van het woordenboek.

Aangepast van "Engels in het basisonderwijs" Thijs, A., Trimbos, B., Tuin, D., Bodde, M. & Graaff, R. de, 2011

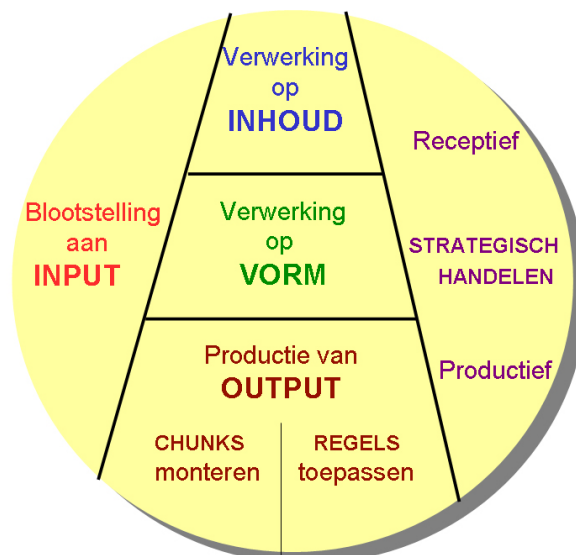
Diverse organisaties pleiten voor duidelijkere doelen gekoppeld aan ERK-niveaus en afstemming op het voortgezet onderwijs. De kerndoelen bieden te weinig houvast volgens Bodde-Alderlieste (2005), waardoor vaak de kerndoelen uit 1993 als uitgangspunt worden gebruikt voor lespakketten. De zogenaamde Can-do statements van de ERK-niveaus zijn opgenomen in bijlage 1.

Voor de onderbouw ligt de nadruk op kerndoel 13 en 14 (Tank, 2009). Hierin staan luisteren en spreekvaardigheid centraal. Dit sluit aan bij wat Cameron (2001) zegt over het leren binnen een sociale context dat binnen OGO-onderwijs een centrale plek inneemt:

Language provides the child with a new tool, opens up new opportunities for doing things and for organising information through the use of words as symbols . . . learning take place in a social context, in a world full of other people who interact with the child from birth onwards. (pp. 5-6)

2.2.2 Didactiek

Binnen het vreemdetalenonderwijs wordt uitgegaan van een aantal didactische principes zoals het vierfasenmodel en de schijf van vijf voor vreemdetalenonderwijs. Vanuit verschillende theorieën over taalverwerving heeft Westhoff (2008) de belangrijkste taalverwervingscomponenten geclusterd tot de zogenaamde 'schijf van vijf voor het vreemdetalenonderwijs', die ook in figuur 2 te zien is.

Figuur 2: Schijf van vijf voor het vreemdetalenonderwijs.

Overgenomen van *Een 'schijf van vijf' voor het vreemdetalenonderwijs* Westhoff, G. (2008) p. 24.

Deze componenten dienen als leidraad voor het onderwijs. Alle ingrediënten zouden aan bod moeten komen in het onderwijs, waarin de volgorde niet van belang is. Zoals Westhoff (2008) benoemd: 'Waar het om gaat is dat we taken verzinnen die leiden tot leeractiviteiten waarin alle ingrediënten in enigerlei vorm, liefst geïntegreerd tot een smakelijk gerecht of menu voorkomen' (p. 23).

Vanuit deze componenten is er een cyclus opgesteld waarin vier leerfasen worden weergegeven. Het vierfasenmodel bestaat uit twee receptieve en twee productieve fasen zoals in figuur 3 te zien is en bevat alle componenten van de 'schijf van vijf'.

Het vierfasenmodel

Phase	Component	Strategies
Introduction phase	Preparation to input	Pre-receptive
Input phase	Input: - Processing of form - Processing of content	Receptive
Practice phase	Pushed output	Reproductive
Transfer phase	Pushed output	Productive

Figuur 3: het vierfasenmodel

Aangepast van *Praktische didactiek voor Engels in het Basisonderwijs* Oskam, S. (2013) p. 114

De introductiefase is de fase waarin de voorkennis geactiveerd wordt. Tijdens deze fase worden leerlingen geënthousiasmeerd voor een nieuw onderwerp. In de volgende fase worden leerlingen ondergedompeld in de doeltaal: de input fase. De verwerking hiervan vindt zowel op vorm als op inhoud plaats. Dit wordt ook wel de 'silent phase' genoemd, (Oskam, 2013) aangezien de leerlingen nog weinig productief bezig zijn. In de oefenfase gaan de leerlingen zelf aan de slag met het nieuwe vocabulaire en strategieën die zij hebben verworven in de vorige fase. De laatste fase gaat over het flexibel kunnen toepassen van de geleerde stof in verschillende situaties (buiten school). Deze fase is niet van toepassing binnen het aanbod aan jonge leerders.

Binnen het taalaanbod moeten deze fasen doorlopen worden binnen realistische taalsituaties die aansluiten bij de beleavingswereld van de kinderen. De thema's worden opgebouwd van eenvoudig naar complexe activiteiten die aansluiten bij de ontwikkeling van de jaargroep (Bodde-Alderlieste & Schokkenbroek, 2011). Dit sluit aan op de kenmerken van OGO-onderwijs zoals Oers (2012) deze benoemt: een activiteit moet betekenisvol zijn en de leerkracht moet constant zoeken naar mogelijkheden deze te verbreden en te verdiepen.

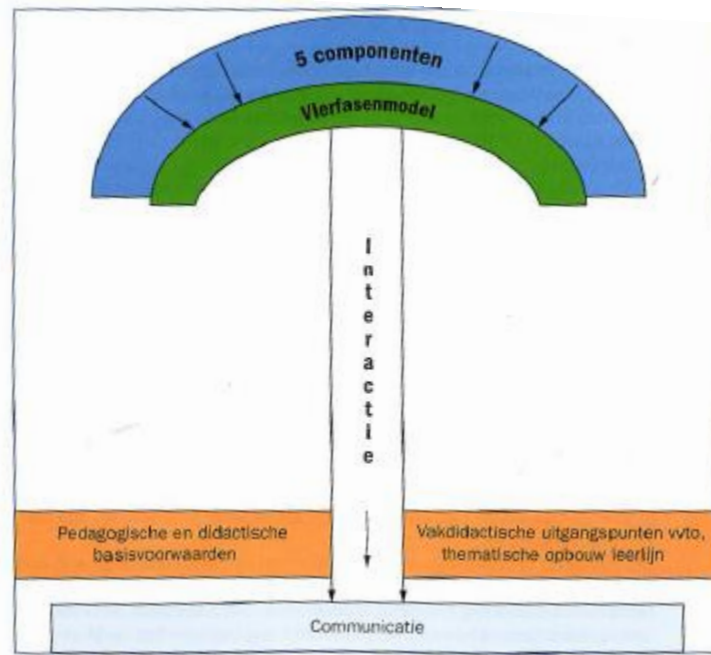
Als laatste staan er volgens Allan (z.j.) binnen het Engels onderwijs tien didactische principes centraal.

- 1) Input first: *input is the basic to all the other skills and has to be present as often as possible.*
- 2) Beginners can understand: *the children will understand a lot more than you expect, especially when there is a lot of body language and visuals involved.*
- 3) Choose suitable materials: *motivation for learning a language is stimulated by seeing or using materials.*
- 4) Make it enjoyable: *fun is always the key factor in the process of learning*
- 5) Teach English in English: *this will provide a lot of input, also you can give an example in speaking the target language.*
- 6) Positive reinforcement: *there is always a risk of a trauma in learning a new language at a young age, therefore the corrective feedback always should be varied and positive.*
- 7) Mistakes are natural: *making mistakes is an essential part of learning, therefore feedback needs to be positive and there need to be a lot of examples and repetition.*
- 8) Active involvement: *active participation makes the students learn a lot more.*
- 9) Communicative interaction: *communication needs to be actively stimulated to improve speaking skills.*
- 10) Change of pace and activity: *there are different learning styles and characters in one group, so you need to accommodate the learning process to all the differences.*

Door deze principes toe te passen worden de kenmerken gewaarborgd die volgens Europees platform (z.j.) van belang zijn binnen vroeg vreemdetalenonderwijs.

2.2.3 Vroeg vreemdetalenonderwijs

Om te kunnen starten met vroeg vreemdetalenonderwijs (vvto) zijn er een aantal pedagogische en didactische basisvoorwaarden. Drie principes die hierbij een belangrijke rol spelen zijn: 1. het programma, 2. de koppeling aan tijd en/of persoon en 3. de veiligheid. Bij het tweede onderdeel 'koppeling aan tijd en/of persoon' gaat het om het bieden van duidelijkheid naar de leerlingen toe. Ook is dit van belang om de overgang van het Engels naar het Nederlands soepel te laten verlopen. Het programma moet voldoen aan een logische en goede opbouw. Dit kan gewaarborgd worden door gebruik te maken van de verschillende modellen die eerder benoemd werden en door de EIBO- topics. Engels In het Basis Onderwijs heeft een lijst samengesteld met onderwerpen die aan bod zouden moeten komen (Windels, 2016) en die ondersteuning bieden bij het realiseren van de kerndoelen. Als laatste is natuurlijk veiligheid van belang, zodat leerlingen zich kunnen en durven te ontwikkelen. Dit wordt ook in de cirkel Basisontwikkeling als uitgangspunt benoemd (Jansen-Vos, 2008). Samen met de componenten en de fasen binnen vreemdetalenonderwijs vormen deze basisvoorwaarden de vvto-paraplu.

Figuur 4: De vvto-paraplu.

Overgenomen van *Engels in het basisonderwijs kennisbasis vakdidactiek* Bodde-Alderlieste, M. & Schokkenbroek, J. (2011) p. 133

Daarnaast heeft het Europees platform een lijst opgesteld met waar een school aan moet voldoen alvorens zij een kwalitatief goede vvto-school zijn (Europees platform, z.j). De kwaliteitscriteria zijn onderverdeeld in een aantal categorieën: curriculum, taallessen en lesmaterialen, evaluatie, internationalisering, extra vvto-taken en het profiel van een vvto-leerkracht. Hieronder vallen verschillende kenmerken die in bijlage 2 zijn toegevoegd.

2.3 Het jonge kind

Jonge kinderen in het basisonderwijs zijn de leerlingen tussen de 4 en 8 jaar oud. In het onderwijs aan jonge kinderen wordt er vooral gefocust op het stimuleren van ontwikkeling in plaats van de leerinhouden. Dit betekent dat er niet op korte termijn resultaten bereikt zullen worden, maar kwalitatieve veranderingen zichtbaar zijn (Brouwers, 2010). Om de ontwikkeling maximaal te stimuleren is een veilige omgeving en autonomie belangrijk. Het spelgeoriënteerde curriculum van ontwikkelingsgericht onderwijs biedt hier alle ruimte voor. Om een curriculum voor Engels te ontwikkelen dat aansluit bij de ontwikkeling van jonge kinderen is het van belang inzicht te hebben in de taalontwikkeling en de tweedetaalverwerving van jonge kinderen.

2.3.1 Taalontwikkeling bij jonge kinderen

De taalontwikkeling bij jonge kinderen komt moeiteloos op gang en wordt gestimuleerd door de omgeving en zintuigen (Hendriksen, 2011). In de taalontwikkeling worden verschillende fasen onderscheiden:

- De prelinguale fase (0 – 12 maanden)
- De vroeglinguale fase (1 – 2½ jaar)

- De differentiatiefase (2½ – 5 jaar)
- De voltooiingsfase (5 – 9 jaar)

Dit betekent voor het onderwijs dat leerlingen vooral bezig zijn met hun woordenschat uitbreiden en zich binnen het communiceren met anderen leren aan te passen aan het niveau van de ander. In de voorafgaande fasen hebben zij hun taal in zoverre ontwikkeld dat zij in staat zijn de basisprincipes van het mondelinge taalsysteem toe te passen.

De fonologie van de taal ontwikkelt zich bij jonge kinderen voornamelijk door het imiteren van de taal (Brouwers, 2010). Kleuters hebben hierbij nog moeite sommige fonemen te onderscheiden. Wanneer zij woorden niet begrijpen, grijpen zij terug op de woordenschat die zij tot zo ver verworven hebben.

2.3.2 Tweedetaalverwerving.

De tweedetaalverwerving gebeurt op eenzelfde manier als de eerste taalverwerving: door middel van interacties. Door het enorme vermogen dat jonge kinderen hebben om klanken na te bootsen, kunnen zij op jonge leeftijd gemakkelijk een natuurlijke uitspraak en intonatie ontwikkelen binnen een tweede taal. Bij tweedetaalverwerving op jonge leeftijd staat daarom vooral de gesproken taal centraal. Volgens Cameron (2001) dient deze gesproken taal als primaire bron voor het leren van een tweede taal bij jonge kinderen. Dit betekent dat de basis van de vaardigheden luisteren, spreken, lezen en schrijven gelegd wordt in de gesproken taal. De sociale interacties staan hierbij, zoals ook binnen het OGO-concept, centraal.

Echter wil dit niet zeggen dat het jong starten met vreemdetalenonderwijs altijd beter is. Ur (1999) benoemd dat er verondersteld wordt dat kinderen en volwassenen op eenzelfde wijze een nieuwe taal eigen maken, maar zoals blijkt uit verschillende bronnen is dit juist niet het geval. Volgens Unsworth, de Bot, Persson en Prins (2012) leidt het vroeg starten met Engels niet per definitie tot een hogere taalvaardigheid. Volgens hen leren leerlingen van 11/12 jaar zelfs meer in dezelfde tijd in vergelijking met 8/9 jarigen. Cameron (2001) benadrukt dat bij een vroege start luistervaardigheid en uitspraak zich beter ontwikkelt. Grammatica daarentegen wordt door jonge leerders juist langzamer ontwikkeld dan door oude leerders. Stegena-Burgers en Visser (2009) pleiten juist voor start op een jonge leeftijd. Volgens hen is het belangrijk in te spelen op de taalgevoeligheid van jonge kinderen, worden hen meer kansen om taal te leren gebruiken als communicatiemiddel geboden, worden allochtone leerlingen eenzelfde startpositie als autochtone leerlingen geboden en wordt er door leerlingen al jong kennisgemaakt met wereldburgerschap.

Uit het onderzoek van Unsworth, de Bot, Persson en Prins (2012) komt naar voren dat niet alleen leeftijd maar ook onderwijstijd van grote invloed is. Zo zouden leerlingen die meer dan zestig minuten per week Engelse les krijgen significant hogere scores vertonen in vergelijking met leerlingen die minder dan zestig minuten per week Engelse les krijgen. Leerkrachtvaardigheden zijn wel van invloed in de uiteindelijke hoogte van de scores.

3. Onderzoeksvraag

Hoe kunnen de leerkrachten Engels onderwijs zodanig inrichten dat het aansluit bij het Ontwikkelingsgericht Onderwijs in de onderbouw?

3.1 Deelvragen:

- In hoeverre hebben leerkrachten kennis van de kerndoelen van Engels en modellen die van belang zijn binnen het Engels onderwijs?
- Hoe passen de leerkrachten op dit moment hun kennis en pedagogische en didactische vaardigheden toe in hun onderwijs op het gebied van Engels?
- Welke knelpunten ervaren leerkrachten bij het aanbieden van Engels binnen het Ontwikkelingsgericht Onderwijs in de onderbouw?

4. Opzet van het onderzoek

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving en verantwoording gegeven van de dataverzameling, respondenten, instrumenten en de wijze van data-analyse om antwoord te kunnen krijgen op de hoofdvraag en de deelvragen.

4.1 Beschrijving en verantwoording van de dataverzameling

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in hoe Engels onderwijs op een ontwikkelingsgerichte manier aangeboden kan worden in de onderbouw. Hiervoor is het van belang de kennis van de onderbouw leerkrachten rondom dit onderwerp in kaart te brengen en te weten welke knelpunten zij ervaren. Om antwoord te geven op de deelvragen is daarom gekozen gebruik te maken van de volgende instrumenten: vragenlijst en gestructureerde interviews. Volgens Kallenberg, Koster, Onstenk en Scheepsma (2011) is het goed verschillende onderzoeksmethoden te gebruiken om de validiteit van de onderzoeksuitkomst te verhogen.

Om antwoord te kunnen geven op de volgende deelvragen:

- *In hoeverre hebben leerkrachten kennis van de kerndoelen van Engels en modellen die van belang zijn binnen het Engels onderwijs?*
- *Hoe passen de leerkrachten op dit moment hun kennis en pedagogische en didactische vaardigheden toe in hun onderwijs op het gebied van Engels?*

is gekozen om gebruik te maken van een gestructureerd interview. Voor dit onderzoek is het van belang dat er wordt gekeken naar welke kennis beschikbaar is en hoe deze wordt vormgegeven. Hiervoor is het belangrijk te kunnen vergelijken hoe de leerkrachten dit nu in de praktijk doen. Volgens Kallenberg, Koster, Onstenk en Scheepsma (2011) is een gestructureerd interview een geschikte manier om informatie van verschillende respondenten te kunnen vergelijken en biedt dit instrument een grote objectiviteit.

Om antwoord te kunnen geven op de deelvragen:

- *Hoe passen de leerkrachten op dit moment hun kennis en pedagogische en didactische vaardigheden toe in hun onderwijs op het gebied van Engels?*
- *Welke knelpunten ervaren leerkrachten bij het aanbieden van Engels binnen het Ontwikkelingsgericht Onderwijs in de onderbouw?*

is gekozen gebruik te maken van een vragenlijst, omdat dit eenvoudig feitelijke informatie verzameld (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepma, 2011). Voor het beantwoorden van deze deelvraag is het van belang gericht informatie te kunnen verzamelen om tot een inzichtelijk resultaat te komen. Voor de onderbouwing van de kennis die leerkrachten hebben over de pedagogische en didactische vaardigheden is gebruik gemaakt van de vragenlijst. Door het stellen van gesloten vragen over feitelijke kennis die leerkrachten nodig hebben, kunnen de bijzonderheden vanuit de interviews onderbouwd worden met een feitelijke weergave. De knelpunten die leerkrachten ervaren kunnen worden herleid aan de hand van theoretische kennis en inzichten. Er is gekozen gebruik te maken van een afwisseling in open en gesloten vragen om de betrouwbaarheid en validiteit te vergroten.

4.2 Respondenten

De respondenten in dit onderzoek zijn elf leerkrachten uit de onderbouw. Er is gekozen om gebruik te maken van alle leerkrachten in de onderbouw om een compleet beeld te krijgen. Alle leerkrachten zijn vrouwelijk en zijn tussen de 27 en 53 jaar. Vijf leerkrachten zijn werkzaam in de groepen 1/2, waarvan twee fulltime leerkrachten. Deze leerkrachten hebben allemaal meerdere jaren ervaring in het ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw. De fulltime leerkrachten zijn 41 (leerkracht 1) en 52 (leerkracht 2) jaar oud. De overige leerkrachten zijn 47 (leerkracht 3), 53 (leerkracht 4) en 49 (leerkracht 5) jaar oud.

Zes leerkrachten zijn werkzaam in groep 3/4, waarvan ook twee fulltime leerkrachten. Deze leerkrachten hebben allemaal meerdere jaren ervaring in het ontwikkelingsgericht onderwijs. De fulltime leerkrachten zijn 45 (leerkracht 6) en 43 (leerkracht 7) jaar oud. De overige leerkrachten zijn 27 (leerkracht 8), 39 (leerkracht 9), 38 (leerkracht 10) en 36 (leerkracht 11) jaar oud.

De leerkrachten hebben ½ tot 20 jaar ervaring met het ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw. Gemiddeld hebben zij 14 jaar ervaring met het ontwikkelingsgericht onderwijs, waarvan gemiddeld 10 jaar in de onderbouw.

De helft van de leerkrachten geeft aan niet het gevoel te hebben over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven. Leerkracht 11 (2017) zegt hierover: 'Ik ben zelf erg onzeker over mijn eigen kunnen/kwaliteiten met betrekking tot de Engelse taal.'

De andere helft geeft aan meestal wel het gevoel te hebben over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken. Leerkracht 7 (2017) zegt hierover het volgende:

Geleerd om een aangereikte didactiek toe te passen in een groep. Zodra leerlijnen/inhouden bekend zijn en Engelse spreekvaardigheid bijgeschoold is, genoeg onderwijservaring en scholing gehad om deze om te zetten in activiteiten en vaardigheden om deze aan te bieden aan de groep.

4.3 Instrumenten

Tijdens dit onderzoek is gebruik gemaakt van de volgende instrumenten:

- een vragenlijst
- een gestructureerd interview.

Er is gekozen gebruik te maken van een gestructureerd interview om de kennis van de leerkrachten in de onderbouw rondom Engels onderwijs in kaart te brengen. De focus ligt hierbij op de kerndoelen, modellen en de benodigde pedagogische en didactische vaardigheden om Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs te kunnen realiseren. Daarnaast zijn de vragen erop gericht om te achterhalen hoe leerkrachten hun kennis op dit moment gebruiken bij het opzetten van Engelse lessen. De interviewvragen zijn samengesteld op basis van modellen zoals het vierfasenmodel (Oskam, 2013) en de kerndoelen Engels (Tank, 2009). Dit interview bestaat uit een aantal open vragen, zoals: ‘Wat is volgens u een goede startactiviteit voor de Engelse les?’ en is opgenomen in bijlage 4. Door de leerkrachten allemaal dezelfde vragen te stellen, kunnen de antwoorden gemakkelijk vergeleken worden (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepsma, 2001).

Daarnaast is er gebruik gemaakt van een vragenlijst om de knelpunten bij het aanbieden van ontwikkelingsgericht Engels onderwijs in de onderbouw in kaart te brengen. Om de betrouwbaarheid en validiteit te verhogen is er gebruik gemaakt van een bestaande vragenlijst van Indira Houwink (2016) van de Universiteit Utrecht, die ontworpen is om te onderzoeken op welke manier leerkrachten het best geholpen kunnen worden hun Engelse lessen te optimaliseren. De vragenlijst is aangepast aan de hand van de tien didactische principes die centraal staan bij het aanbieden van Engels (Allan, z.j.) en is opgenomen in bijlage 3. In de vragenlijst is gebruik gemaakt van open en gesloten vragen. De gesloten vragen betreffen feitelijke gegevens over de leerkrachten en of hun Engelse lessen. De open vragen zijn ingezet om de leerkrachten uit te dagen hun eigen kennis met betrekking tot de pedagogische en didactische vaardigheden te benoemen en te beschrijven. De gesloten vragen zijn om een zo feitelijk mogelijk beeld te krijgen waar de knelpunten zitten voor de verschillende leerkrachten. De gesloten vragen zijn daarnaast ook van belang bij het onderbouwen van de pedagogische en didactische vaardigheden die leerkrachten op dit moment inzetten in hun onderwijspraktijk. Door een feitelijke weergave te kunnen maken van de kennis van de leerkrachten, kan zowel worden achterhaald hoe de kennis nu wordt ingezet als waar de knelpunten zich bevinden.

Beide instrumenten zijn ter controle voorgelegd aan het deel van de onderzoeksgroep dat niet bij de respondenten hoorde. Om de betrouwbaarheid van de antwoorden te garanderen zijn zowel de vragenlijst als het interview niet vooraf al naar de respondenten gestuurd. Deze feedback is verwerkt voor de vragenlijst werd uitgezet en voor de interviews werden afgenomen. Volgens Kallenberg, Koster, Onstenk en Scheepsma (2011) verhoogt dit de validiteit van het onderzoek.

4.4 Wijze van data-analyse

Voor het analyseren van het interview is gebruik gemaakt van labels. Deze labels zijn vormgegeven aan de hand van het theoretisch kader en zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2

Fase	Kenmerken	Overige labels
Introductiefase	Pre-receptief Voorkennis activeren Enthousiasmeren	Koppeling aan tijd/persoon
Inputfase	Receptief Onderdompeling doeltaal Verwerking op vorm Verwerking op inhoud	Stille periode
Oefenfase	Reproductief	Veilige omgeving Actieve deelname Kijk- en luistervaardigheid Bevorderen taalproductie Verwerven positieve houding
Transferfase	Niet van toepassing	Niet van toepassing

Het vierfasenmodel dient hierbij als richtlijn voor de labels. Bij het analyseren van de interviews zijn de opgenomen gesprekken letterlijk uitgeschreven. Hierna is relevante informatie uit de interviews gelabeld per vraag en samengevat. Hierbij is gekeken naar over welke kennis de leerkrachten zouden moeten beschikken vanuit de theorie en welke kennis zij ook daadwerkelijk paraat hebben en hoe zij deze inzetten. In het interview zijn meerdere vragen gebruikt om hetzelfde te meten. Een voorbeeld hiervan is de vraag: 'Bent u op de hoogte van de kerndoelen van Engels?'. De vragen die hierop volgen zijn vragen met betrekking tot de inhoud van deze kerndoelen, zoals: 'Hoe leert u de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?'. Op deze manier is niet alleen te zien of de leerkrachten de kerndoelen herkennen, maar ook of zij dit in de praktijk kunnen inzetten. Opvallende punten zijn weergegeven bij de resultaten.

Uit de vragenlijst gekomen antwoorden is eerst een overzicht gemaakt van de aanwezige pedagogische en didactische vaardigheden binnen het Engels onderwijs en welke vaardigheden de leerkrachten zelf ook herkennen bij het aanbieden van ontwikkelingsgericht Engels onderwijs. Aansluitend is er vanuit de overige vragen in de vragenlijst een overzicht gemaakt van pedagogische/didactische vaardigheden die volgens de leerkrachten knelpunten vormen bij het aanbieden van ontwikkelingsgericht Engels. De antwoorden worden ondersteund door figuren en citaten. Tot slot zijn de vragenlijsten met de betreffende leerkrachten besproken voordat de interviews werden afgenomen, dit om de validiteit te waarborgen (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepsmma, 2011).

5. Resultaten

5.1 Kennis van de leerkrachten over de kerndoelen en modellen die van belang zijn binnen het Engels onderwijs

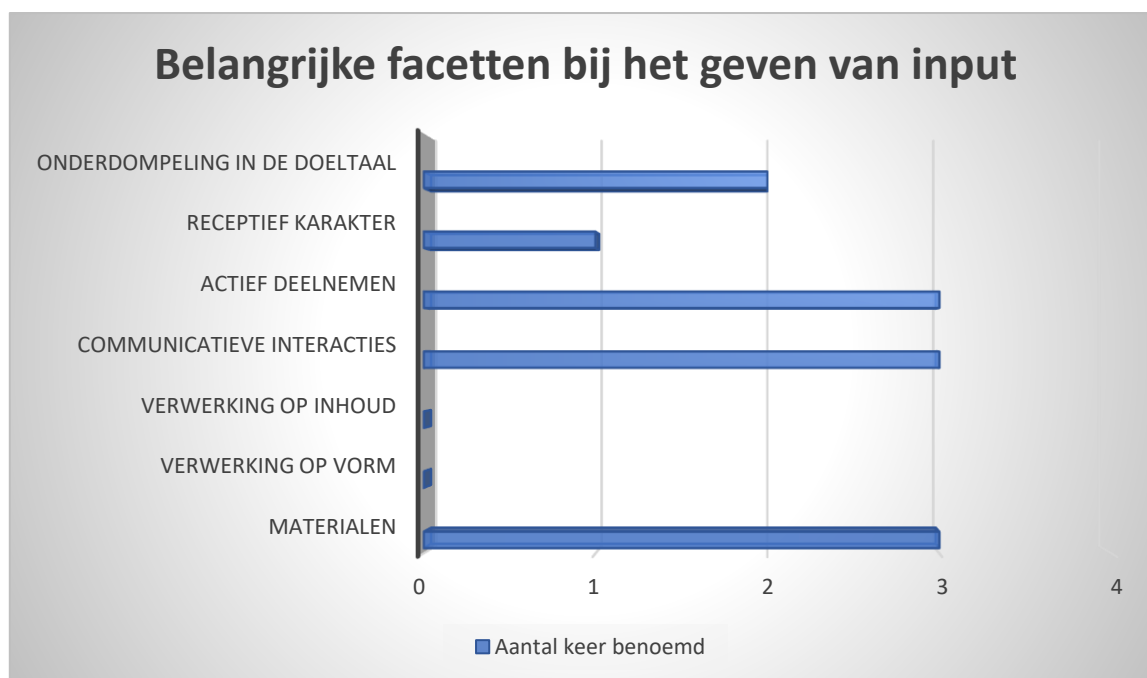
De kennis van de kerndoelen waarover de leerkrachten moeten beschikken heeft betrekking op de kerndoelen 13 en 14 (Tank, 2009). Alle leerkrachten gaven in het interview (N=11) aan dat zij niet op de hoogte zijn van de kerndoelen voor Engels. Eén leerkracht wist te benoemen dat spreekvaardigheid centraal staat en het voor jonge kinderen vooral van belang is om een positieve houding ten aanzien van Engels te verwerven: “Wat ik zelf gewoon in mijn hoofd heel erg heb zitten voor Engels, zeker voor jonge kinderen, is vrij in spreken, ontmoeten, elk woord dat ze meepikken en het enthousiasme dat je daarin hebt is mooi meegenomen.” (leerkracht 3, 2017). De EIBO-topics die ondersteuning bieden aan het uitvoeren van de kerndoelen zijn niet bekend onder de respondenten van dit onderzoek. Na de toelichting dat EIBO staat voor Engels in het basisonderwijs kon één leerkracht benoemen dat het hierbij gaat om onderwerpen die terug moeten komen bij de Engelse les. Zij kon niet de hierbij behorende onderwerpen opnoemen.

De modellen waarover gesproken wordt binnen het Engels onderwijs zijn: de eisen vvto, de ‘schijf van vijf’, het vierfasenmodel en de tien didactische principes. De koppeling aan tijd en/of persoon, zeggen leerkrachten op de volgende manier te doen: “door het Engelse vlaggetje op tafel te zetten, zodat ze ook weten oké nu wordt er door de juf alleen enkel nog Engels gesproken” (leerkracht 8, 2017). De kennis over een duidelijk startpunt koppelen acht van de elf leerkrachten aan het neerzetten van het Engelse vlaggetje als duidelijke taalgrens. Negen leerkrachten gaan bij de overgang direct over op het Engels en geven aan nauwelijks nog zinnen te vertalen. Leerkracht 8 (2017) zegt daarover het volgende:

Ik begrijp ook Engels van iemand die tien keer beter Engels spreekt dan ik en daarvan weet ik ook niet alle woorden, maar je kan het wel koppelen aan allerlei informatie die je wel bezit. Nou die kinderen zien dat, die zien wat jij aan het doen bent en die koppelen dat.

Binnen de introductiefase noemen acht leerkrachten dat het van belang is om de leerlingen te enthousiasmeren en spreekvrij te maken. Vijf van hen wisten deze elementen te koppelen aan de pre-receptieve kenmerken die in de introductiefase centraal staan. Twee leerkrachten konden benoemen dat het activeren van voorkennis van belang was tijdens de startactiviteit: “Heel oriënterend, wat weten we er al van in het Engels.” (leerkracht 7. 2017)

De elementen die van belang zijn bij het geven van input op basis van de tien didactische principes en het vierfasenmodel zijn in figuur 5 beschreven. Hierbij is aangegeven hoe vaak de verschillende facetten benoemd zijn tijdens de interviews (N=11).

Figuur 5: Belangrijke facetten bij het geven van input.

Uit dit figuur blijkt dat de verwerking op inhoud en vorm die genoemd wordt in zowel het vierfasenmodel als de ‘schijf van vijf’ door geen enkele leerkracht wordt genoemd. Alle andere elementen worden hooguit door drie van de elf leerkrachten benoemd.

Onderdompeling in de doeltaal wordt twee keer benoemd bij de inputfase. Wel geven tien leerkrachten later aan dat het zelf spreken van Engels een waardevolle bijdrage levert aan de input. Eén leerkracht gaf aan te twijfelen over de bijdrage van het Engels praten tijdens de Engelse les. De belangrijkste reden hiervoor was: “Ik zie wel inderdaad die kinderen op een gegeven moment afhaken als je aan het praten bent, dan is er niks te zien . . . dat ze het dan niet kunnen volgen.” (leerkracht 5, 2017).

Een ander facet bij de inputfase is het herkennen van de stille periode. Eén leerkracht kende deze term en zij kon dit ook toelichten: “Als kinderen een tweede taal leren gaan ze eerst observeren, kijken, luisteren en zal het best wel een tijd duren voordat ze echt iets durven te zeggen.” (leerkracht 6, 2017). Van de andere leerkrachten waren er drie leerkrachten die de term ‘stille periode’ niet kenden, maar deze wel volledig uit konden leggen en een tweetal leerkrachten dat de term wel kenden, maar niet konden benoemen wat dit inhield. De termen die bij de uitleg naar voren kwamen, komen overeen met de termen die ook bij de inputfase worden benoemd: het receptief opnemen van kennis, maar nog niet tot productieve output komen.

5.2 De mogelijkheden die leerkrachten zien om hun kennis in te zetten in de praktijk

Om de kennis die de leerkrachten hebben in te kunnen zetten in de praktijk is gekeken naar de kennis van de modellen, de kerndoelen en de benodigde pedagogische en didactische vaardigheden.

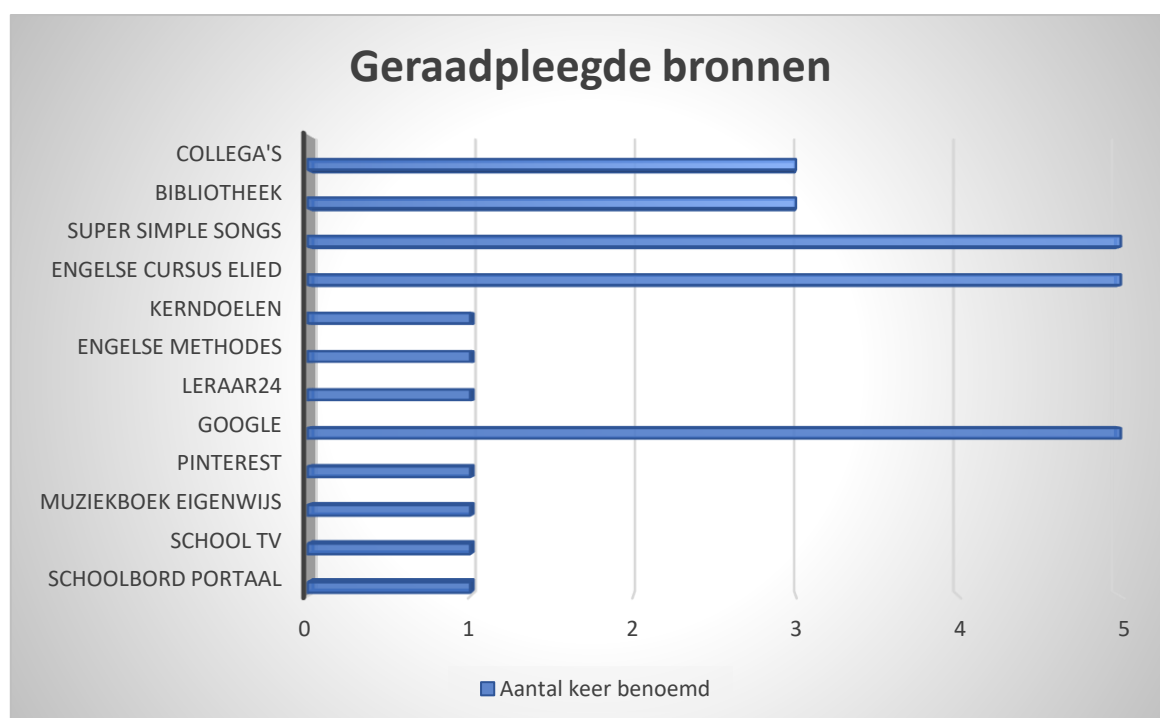
Binnen de kennis over modellen is het vierfasenmodel als leidraad gebruikt. Binnen de vragen over de introductiefasen wisten negen van de elf leerkracht te benoemen door middel van welke activiteiten je voorkennis kunt activeren bij de Engelse les. Eén van deze

leerkrachten wist te vertellen dat de voorkennis activeren een onderdeel was van de startactiviteit. Ook bij de inputfase werden verschillende vormen en activiteiten genoemd. De verschillende activiteiten die leerkrachten benoemen in het interview (N=11) binnen de verschillende fasen zijn in figuur 6 weergegeven.

Figuur 6: Activiteiten binnen Engels.

Opvallend is hierbij dat liedjes en prentenboeken het meeste benoemd worden. Wat ook opvalt in de interviews (N=11) is dat de leerkrachten dezelfde activiteiten benoemen binnen de verschillende fasen van het vierfasenmodel en hier geen onderscheid in maken per fase. De keuze van de activiteiten wordt gebaseerd op hetgeen dat de leerkrachten kunnen vinden of dat hun collega's gebruiken. In figuur 7 is een inventarisatie gemaakt van welke bronnen de leerkrachten raadplegen bij het opzetten van Engelse activiteiten binnen een thema.

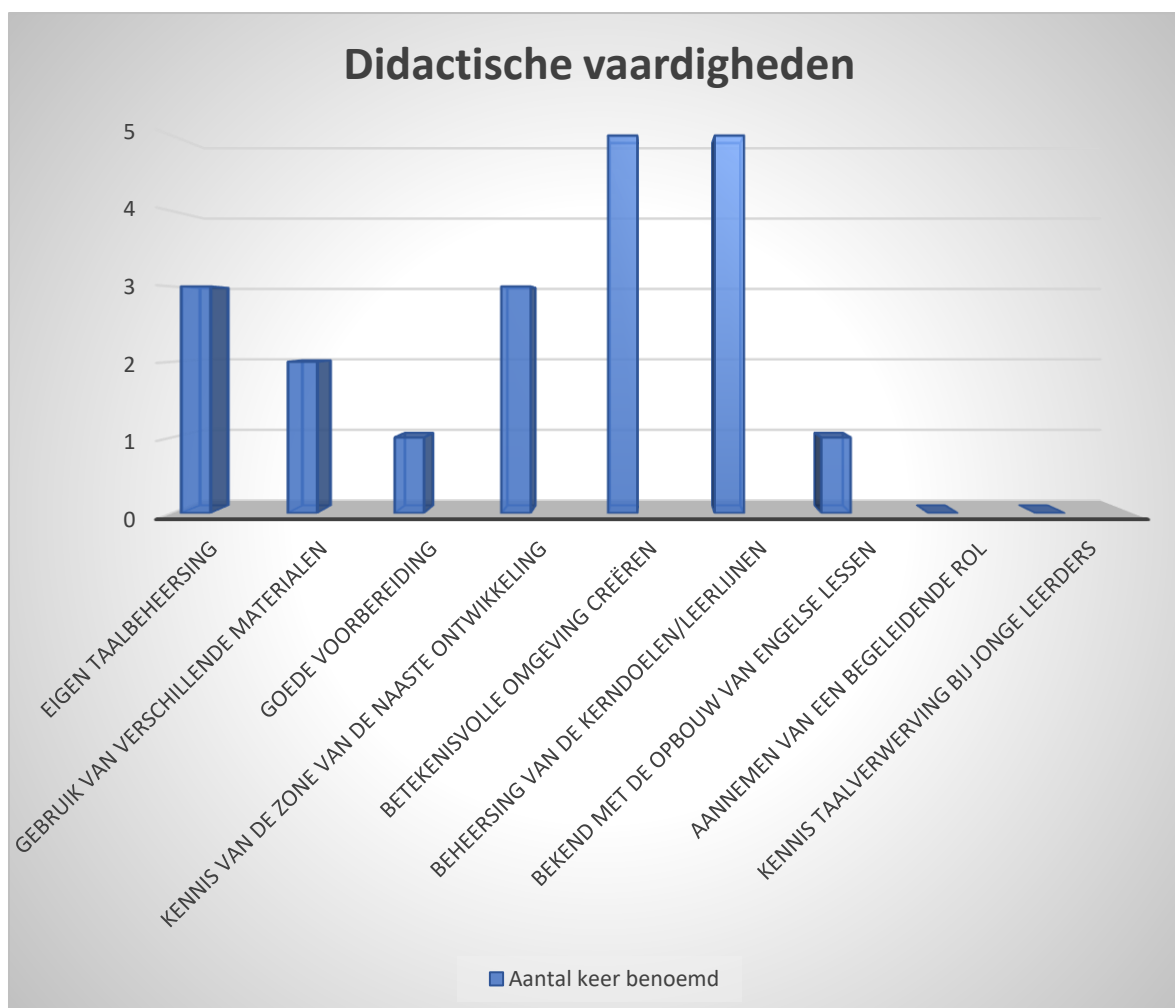

Figuur 7: Bronnen die geraadpleegd worden tijdens het opzetten van een Engelse activiteit binnen het thema.

De leerkrachten geven aan niet op de hoogte te zijn van de kerndoelen van Engels. Binnen kerndoel 13 staat het verwerven van informatie uit gesproken en geschreven Engelse teksten centraal (Tank, 2009). Een drietal leerkrachten benoemt dat je de leesvaardigheid in de onderbouw buiten beschouwing kunt laten, aangezien leerlingen nog te intensief bezig zijn met het verwerven van de Nederlandse geschreven taal: "Ze zijn zelf heel druk bezig met de Nederlandse taal eigen te maken door te schrijven, te lezen en te doen, dus ik denk dat je dat bij Engels vooral niet moet doen." (leerkracht 8, 2017). Negen leerkrachten merken op dat het aanbieden van kijk- en luistervaardigheid vooral gebeurt door middel van modeling, herhaling en TPR.

Binnen kerndoel 14 staat het verwerven van spreekvaardigheid centraal. Tien leerkrachten benoemen dat de leerlingen spreekvaardigheid leren door te luisteren en na te spreken. Een viertal leerkrachten zeggen dat het hierbij van belang is om een positieve houding ten aanzien van de vreemde taal te stimuleren door een veilige sfeer te creëren of door de leerlingen positief te stimuleren in het spreken van de taal: "Door het veel te doen denk ik en door zich veilig te voelen . . . ze moeten zich wel veilig voelen, ook het idee hebben van ik word niet uitgelachen of uh het is fout." (leerkracht 11, 2017). Vijf leerkrachten benoemen dat zij deze taalproductie stimuleren door deze functioneel te maken, door te modelen of door de leerlingen uit te nodigen om in gesprek te gaan.

In figuur 8 zijn de didactische vaardigheden die nodig zijn binnen het ontwikkelingsgericht aanbieden van Engels onderwijs weergegeven. In dit figuur is te zien in hoeverre de leerkrachten deze vaardigheden zelf herkennen in het aanbieden van ontwikkelingsgericht Engels onderwijs vanuit de vragenlijst (N=11).

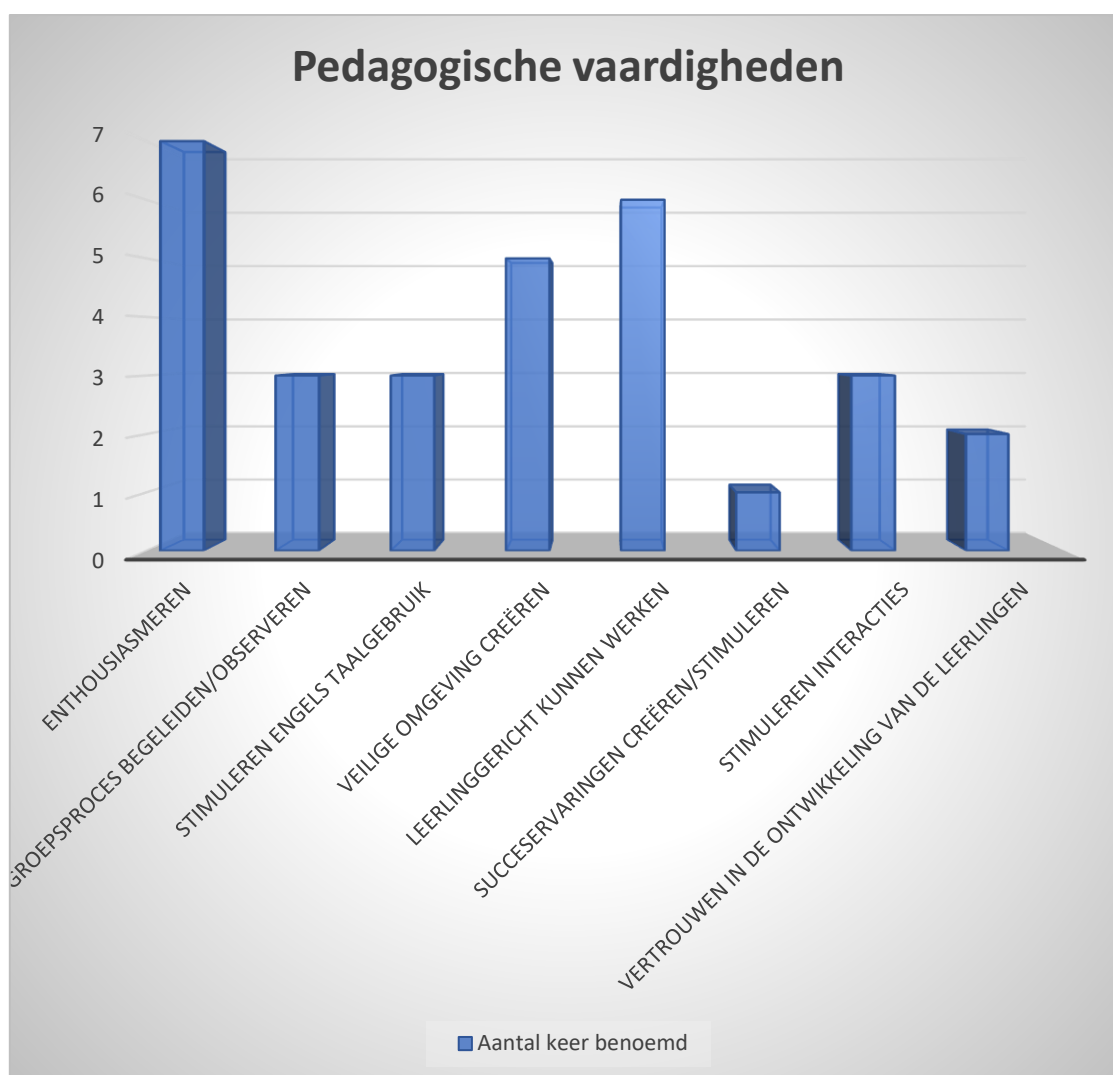

Figuur 8: Didactische vaardigheden die leerkrachten nodig hebben bij het ontwikkelingsgericht aanbieden van Engels.

De eigen taalbeheersing wordt slechts door een drietal leerkrachten als didactische vaardigheid genoemd. Zes leerkrachten zeggen in de vragenlijst (N=11) deze didactische vaardigheid te gebruiken door regelmatig Engels te praten tijdens de les. Drie leerkrachten doen dit door de gehele tijd Engels te praten. Een viertal leerkrachten geeft hierbij aan dat zij geen enkel Engels woord vertalen. Daarentegen zeggen vijf leerkrachten dit alleen te doen bij moeilijke woorden en/of zinnen.

Opvallend is dat geen enkele leerkracht bij didactische vaardigheden de kennis over taalverwerving bij jonge leerders noemt. Drie leerkrachten zeggen dat spreekactiviteiten het belangrijkste onderdeel van de les zijn. Twee leerkrachten geven aan dat spreekvaardigheid nog te moeilijk is voor de leerlingen. Eén leerkracht omschrijft het als 'Het is voornamelijk naspreken of gebruik van korte zinnen.' (leerkracht 3, 2017).

In figuur 9 zijn de pedagogische vaardigheden die nodig zijn binnen het ontwikkelingsgericht aanbieden van Engels onderwijs weergegeven. In dit figuur is te zien in hoeverre de leerkrachten deze vaardigheden zelf herkennen binnen het aanbieden van ontwikkelingsgericht Engels onderwijs vanuit de vragenlijst (N=11).

Figuur 9: Pedagogische vaardigheden die leerkrachten nodig hebben bij het ontwikkelingsgericht aanbieden van Engels.

De leerkrachten geven aan op verschillende manieren een veilig klimaat te creëren. Wat hierbij het meeste genoemd werd was het spelenderwijs leren waardoor de leerlingen enthousiast raken. Een opvallend antwoord is: 'Vanaf jonge leeftijd inbedden in de weekplanning, zodat het "gewoon" wordt in plaats van "ongemakkelijk".' (leerkracht 10, 2017). Er zijn nog twee leerkrachten die opmerken dat het vaker doen een veilig klimaat creëert. Acht leerkrachten geven minder dan 1 keer per week Engelse les. De tijdsduur van de les is tot maximaal een half uur, waarbij zes leerkrachten aangeven minder dan een half uur bezig te zijn met Engels.

5.3 Knelpunten die leerkrachten ervaren

De leerkrachten geven in tabel 2 aan welke punten zij sterk en zwak vinden aan hun eigen Engelse lessen. De punten zijn hierbij geordend van meest sterk/zwak naar minst sterk/zwak.

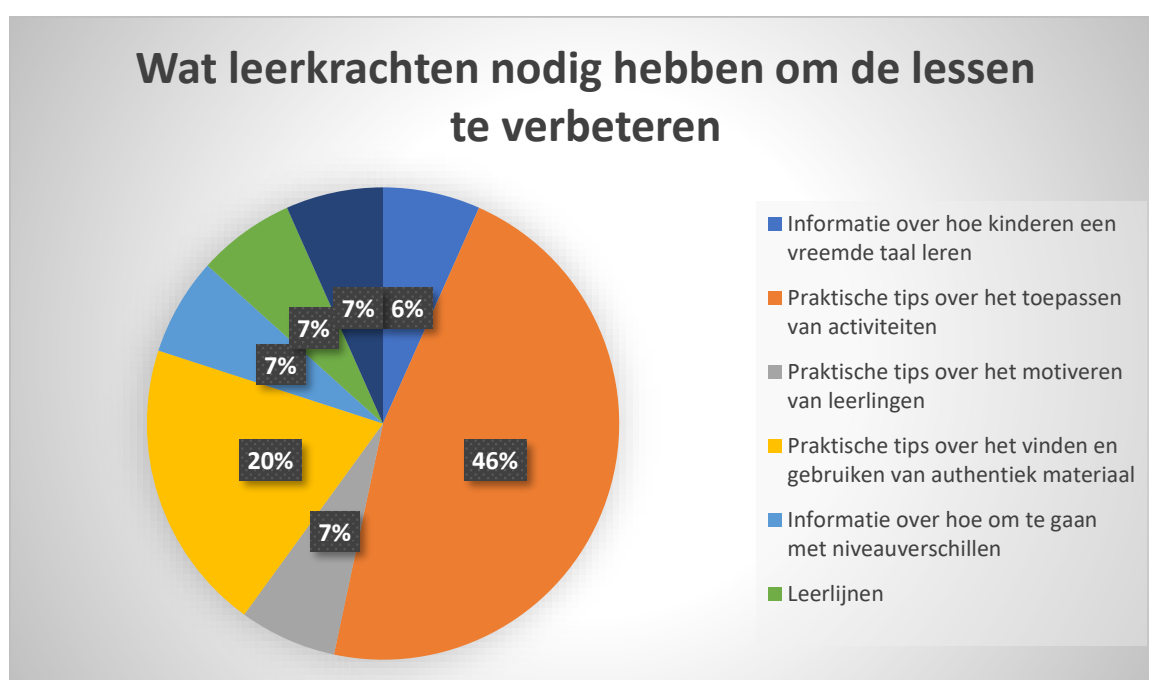
Tabel 2

Sterk (+)	Zwak (-)
Betekenisvolle activiteiten	Eigen taalvaardigheid

Laagdrempelig	Opbouw
Afwisseling in activiteiten	Variatie
Veel interactie	Ondersteunend materiaal
Voornamelijk input	

Zes van de elf leerkrachten beoordeelt haar eigen gespreks- en spreekvaardigheid Engels met slecht of matig, A1-A2 niveau volgens de ERK-normering. Drie leerkrachten beoordelen zichzelf met redelijk tot goed, B1-B2 niveau volgens de ERK-normering. Eén leerkracht beoordeelt haar Engels met vloeiend, C1-C2 niveau volgens de ERK-normering.

Leerkrachten geven in de vragenlijst (N=11) aan bij de volgende onderdelen in figuur 10 nog ondersteuning nodig te hebben om hun Engelse lessen te kunnen verbeteren. De aangegeven punten hebben vooral betrekking op de didactische vaardigheden.

Figuur 10: Wat leerkrachten nodig hebben om hun lessen te verbeteren.

Opvallend hierin is dat de leerkrachten vooral aangeven praktische tips te willen over het toepassen van activiteiten, terwijl zij als sterke punten benoemen betekenisvolle activiteiten en veel afwisseling in activiteiten aan te kunnen bieden. Daarnaast benoemt 7% informatie te willen over hoe kinderen een vreemde taal leren, wat volledig in verband staat met de opbouw van de les die zij als tweede zwakste punt benoemden.

6. Conclusie en discussie

In dit hoofdstuk wordt per deelvraag beschreven tot welke conclusies de bovenstaande resultaten leiden met als doel antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvraag: 'Hoe kan de school Engels onderwijs zodanig inrichten dat het aansluit bij het ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?'. Daarnaast wordt er een kritische

reflectie gegeven op het gehele onderzoek en als laatste worden er aanbevelingen gedaan voor de praktijk.

6.1 Conclusie

6.1.1 Kennis van de leerkrachten over de kerndoelen en modellen binnen Engels onderwijs

De leerkrachten geven aan geen kennis te hebben van de kerndoelen 13 en 14 (Tank, 2009). Ook de Eibo-topics die ondersteuning bieden bij het uitvoeren van de kerndoelen zijn onbekend.

Leerkrachten herkennen de verschillende fasen binnen het vierfasenmodel. Binnen de fasen kunnen zij niet alle belangrijke facetten benoemen zoals de verwerking op vorm en inhoud (Westhoff, 2008). Ook de onderdompeling in de doeltaal als vorm van input wordt niet benoemd, terwijl leerkrachten wel inzien dat dit een belangrijke bijdrage levert. De stille periode is voor acht van de elf leerkrachten een volledig onbekende term. Hieruit is te concluderen dat de kennis over de modellen binnen Engels nog onvoldoende aanwezig is. Het taalaanbod zal hierdoor niet gestructureerd en constructief aangeboden worden (Bodde-Alderlieste & Schokkenbroek, 2011).

6.1.2 De mogelijkheden die leerkrachten zien om hun kennis in te zetten in de praktijk

Leerkrachten herkennen de verschillende modellen, maar kunnen deze nog niet koppelen aan een doorlopende leerlijn, werkvormen en materiaalkeuze. Te concluderen is dat de leerkrachten de Engelse activiteiten niet onderbouwen vanuit de theorie, maar vanuit wat zij aan materialen kunnen vinden. De meest geraadpleegde bronnen hierbij zijn: Google, Super Simple Songs en de cursus ELIED waaraan zij dit jaar hebben deelgenomen. Van de drie principes die centraal staan bij vvto: programma, koppeling aan tijd en/of persoon en veiligheid (Bodde-Alderlieste & Schokkenbroek, 2011), worden er nu twee gewaarborgd zoals uit de resultaten blijkt. De meeste leerkrachten gebruiken de Engelse vlag als duidelijk startpunt en zijn zich bewust van het waarborgen van de veiligheid van de leerlingen. Er is echter te concluderen dat er geen duidelijk programma is en leerkrachten nog niet weten hoe zij deze op moeten zetten doordat zij hun kennis nog niet duidelijk gestructureerd hebben.

Ondanks dat de leerkrachten aangeven geen kennis te hebben van de kerndoelen Engels (Tank, 2009), kunnen zij wel benoemen hoe zij de kerndoelen in de praktijk vormgeven. Hierbij benoemen zij belangrijke didactische en pedagogische vaardigheden die zij inzetten. Hieruit is te concluderen dat leerkrachten voldoende mogelijkheden zien om ontwikkelingsgericht Engels onderwijs aan te bieden aan de hand van de kerndoelen, maar dat zij de leerlijnen nog niet concreet kunnen benoemen.

Binnen de pedagogische en didactische vaardigheden is te concluderen dat de leerkrachten de vaardigheden die nodig geacht worden binnen het Ontwikkelingsgericht Onderwijs zich al eigen gemaakt hebben, maar dat de leerkrachten nog niet voldoende inzicht hebben in de didactische vaardigheden gericht op het vreemdetalenonderwijs. Een voorbeeld hiervan is het inzicht in de vreemde taalverwerving bij jonge leerders, zoals het belang van het fonologisch principe (Brouwers, 2010). De pedagogische vaardigheden overlappen met de

vaardigheden die benoemd worden voor ontwikkelingsgericht onderwijs in de cirkel Basisontwikkeling (Jansen-Vos, 2008) en worden ook door de leerkrachten herkend bij het geven van Engels onderwijs.

6.1.3 Knelpunten die leerkrachten ervaren

Uit de sterkte-zwakte analyse komt naar voren dat de eigen taalvaardigheid en de opbouw de grootste knelpunten veroorzaakt. De helft van de leerkrachten beoordeelt haar eigen taalvaardigheid met slecht tot matig. Drie leerkrachten beoordelen zichzelf vervolgens met redelijk tot goed. De gesproken taal dient volgens Cameron (2001) als primaire bron voor het leren van de vreemde taal bij jonge kinderen. Het is dus van belang dat leerkrachten zeker zijn over hun eigen taalgebruik. Te concluderen is dat leerkrachten niet zeker zijn hierover wat leidt tot het ontwijken van het geven van Engelse lessen. Dit is terug te zien in het feit dat leerkrachten minder dan 1x per week tijd besteden aan het geven van Engelse lessen.

De leerkrachten geven aan dat hun kracht zit in het betekenisvol aanbieden van de activiteiten op een laagdrempelige en afwisselende manier. Dit sluit aan bij wat zij vanuit het Ontwikkelingsgerichte concept gewend zijn aan te bieden (Oers, 2012). Leerkrachten geven aan vooral praktische tips nodig te hebben over hoe zij verschillende activiteiten in de praktijk kunnen inzetten, terwijl zij aangeven geen inzicht te hebben in de opbouw van de lessen. Te concluderen is dat leerkrachten nog te weinig kennis hebben over de opbouw van vreemdetalenonderwijs om voldoende leerrendement te behalen met de activiteiten die zij aanbieden. Wel zijn de leerkrachten in staat zelf laagdrempelige en betekenisvolle activiteiten te ontwikkelen.

6.1.4 Hoofdvraag

De school kan Engels onderwijs zodanig inrichten dat het aansluit bij het ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw door de kennis die de leerkrachten hebben te structureren en uit te bouwen met kennis over vroeg vreemdetalenonderwijs. Uit de resultaten blijkt dat vooral de didactische kennis over het aanbieden van een vreemde taal aan jonge leerders ontbreekt. Leerkrachten geven aan dat het voornaamste probleem voor het implementeren van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs hun eigen taalvaardigheid en kennis over de opbouw van de lessen is. Te concluderen is dus dat om Engels te implementeren er geïnvesteerd moet worden in de kennis en taalvaardigheid van de leerkrachten.

6.2 Kritische reflectie op het onderzoeksproces

Het theoretisch kader van dit onderzoek is samengesteld vanuit achtentwintig verschillende bronnen; actuele en internationale bronnen. Deze bronnen zijn verzameld met behulp van verschillende professionals. Dit zorgt voor een duidelijk beeld van de rest van het onderzoek, sterke onderbouwing en duidelijke handvatten om een eventueel vervolgonderzoek op te stellen. Het theoretisch kader had nog meer inzicht kunnen verlenen als er actuele onderzoeken aan toegevoegd waren. Door het opnieuw op gang komen van onderzoeken naar Engels onderwijs, was deze informatie nog niet beschikbaar.

De opzet van het onderzoek is duidelijk en concreet beschreven en aan de hand van verschillende theorieën onderbouwd. Om de betrouwbaarheid en validiteit van het instrumenten te waarborgen, zijn deze voorgelegd aan het deel van de onderzoeksgroep dat

niet bij de respondenten hoorde en zijn de vragenlijsten en interviews afgenomen bij alle mogelijke respondenten. Op deze manier is er een zo duidelijk mogelijk beeld geschetst van de situatie. De interviews zijn dezelfde dag uitgewerkt, zodat het gesprek nog vers in het geheugen aanwezig was. De vragenlijsten zijn voorafgaand aan het interview besproken met de des betreffende leerkracht, om interpretatiefouten te voorkomen. De helft van de leerkrachten heeft de vragenlijst pas achteraf aangeleverd, waardoor eventuele vragen over antwoorden niet mondeling toegelicht konden worden wat een vertekend beeld kan geven.

De vragenlijst is opgesteld aan de hand van een bestaande vragenlijst (Houwink, 2016), om een verantwoorde vragenlijst op te zetten. Er is hierbij gekozen voor zowel open als gesloten vragen om de kennis van leerkrachten naar boven te halen en niet direct kenniselementen voor te zeggen. De onderzoeksvragen zijn echter nog bijgesteld na het uitzetten van de vragenlijst, waardoor deze minder valide is. Daarnaast was het een lange vragenlijst, met zowel open als gesloten vragen. Leerkrachten hebben dit kunnen ervaren als veel werk, waardoor de vragen minder nauwkeurig beantwoord zijn of zelfs niet. Dit kan een vertekend beeld geven in de resultaten.

Vervolgonderzoek zou moeten uitwijzen hoe leerkrachten een doorlopende leerlijn kunnen opstellen aan de hand van de theorieën over ontwikkelingsgericht onderwijs en de didactische principes binnen het vreemdetalenonderwijs. Uit dit onderzoek komt duidelijk naar voren welke didactische vaardigheden nog ontbreken en verbeterd moeten worden met oog op het implementeren van een doorlopende leerlijn. Dit is waar de directie uiteindelijk naar toe wil werken. Nu de mogelijkheden en knelpunten bekend zijn, is het interessant om te gaan kijken hoe een doorlopende leerlijn opgesteld kan worden voor de school.

6.3 Praktische opbrengst en aanbeveling

Naar aanleiding van dit onderzoek kunnen volgende relevante suggesties gedaan worden voor het inrichten van Engels onderwijs aansluitend op het ontwikkelingsgerichte onderwijs in de onderbouw.

Aanbeveling 1: Het bijscholen in de eigen taalvaardigheid van de leerkrachten. Uit de resultaten blijkt dat de helft van de leerkrachten haar eigen taalvaardigheid slecht tot matig beoordeelt volgens de ERK-normering. Het bijscholen in de taalvaardigheid van leerkrachten zal niet alleen bijdragen aan het vergroten van hun kennis, maar ook aan het vertrouwen dat zij in zichzelf hebben als Engels docent. Zoals ook uit het onderzoek van Unsworth, de Bot, Persson en Prins (2012) naar voren komt, zijn leerkrachtvaardigheden van invloed op hoe hoog de scores zullen zijn. De bijscholing heeft de directie al in gang gezet. De leerkrachten zullen in de tweede week van juni een week naar Ierland gaan voor bijscholing van hun Engelse taalvaardigheid. Daarna is het van belang dit op peil te houden door regelmatig middagen te organiseren waarin er onderling gewerkt kan worden aan de spreekvaardigheid eventueel onder begeleiding van een native speaker.

Aanbeveling 2: Het aanstellen van een werkgroep Engels. In de huidige situatie worden Engelse lessen in wisselende hoeveelheden aangeboden. De leerkrachten hebben kennis over de benodigde pedagogische en didactische vaardigheden, maar kunnen deze nog niet structureren naar een logische opbouw. Om ervoor te zorgen dat er een continuïteit ontstaat

in het aanbieden van Engels met een duidelijke opbouw, kan het aanstellen van een werkgroep daaraan bijdragen. Zij kunnen de leerkrachten praktische tips geven voor het inzetten van verschillende activiteiten in de Engelse les en ondersteuning bieden bij het opzetten en structureren van de les volgens het vierfasenmodel (Oskam, 2013). Het is hierbij van belang een specifieke werkgroep voor de onderbouw te hebben aangezien het vreemdetalenonderwijs aan jonge kinderen spelenderwijs wordt vormgegeven. Daarnaast worden in tegenstelling tot de bovenbouw lees- en schrijfvaardigheid, even als de transferfase nog buiten beschouwing gelaten in de onderbouw (Cameron, 2001). In deze werkgroep zouden zowel leerkrachten van groep 1/2 als van groep 3/4 moeten zitten met verschillende kennisgebieden: een leerkracht met inzicht in de opbouw vreemdetalenonderwijs, een leerkracht met inzicht in taalontwikkeling van jonge leerders en een leerkracht met een Engelse taalvaardigheid van minimaal B2 niveau volgens de ERK-normering. Het zou raadzaam zijn deze werkgroep bij de ingang van het nieuwe schooljaar vorm te geven.

Aanbeveling 3: Het maken van voorbereidingsformulieren voor de Engelse les. Een dergelijk voorbereidingsformulier waarin het vierfasenmodel met bijbehorende kenmerken staat beschreven, kan de leerkrachten ondersteuning bieden bij het opzetten van eigen Engelse lessen. Zoals in resultaten van figuur 9 te zien is, wordt de voorbereiding niet vaak als didactische vaardigheid benoemd door leerkrachten. Zoals Westhoff (2008) benoemt is het van belang dat alle ingrediënten aan bod komen. Daarnaast benoemt Allan (z.j.) een aantal didactische principes die de kenmerken, die van belang zijn binnen vroeg vreemdetalenonderwijs volgens het Europees Platform (z.j.) waarborgen. De werkgroep Engels zou zich in eerste instantie bezig kunnen houden met het ontwikkelen van een dergelijk formulier en het inlichten van leerkrachten over dit formulier. Door het formulier in een tijd van enkele maanden vorm te geven en te bespreken, kan deze snel geïmplementeerd worden en houvast bieden voor het gestructureerd aanbieden van Engels. Daarnaast is er dan ruimte om het formulier nog aan te passen aan de hand van feedback van docenten.

Bronnen

- ✓ Allan, D. (z.j.). *The didactic principles underlying good language teaching*. Norwich: Norwich Institute for Language Education
- ✓ Auteur onbekend (datum onbekend). <http://www.groove.me/over-grooveme>. Geraadpleegd op: 15-09-2016
- ✓ Bodde-Alderlieste, M. (2005). A case for primary English. *Levende Talen Magazine*, 92, 5-7
- ✓ Bodde-Alderlieste, M., Schokkenbroek, J. (2011). *Engels in het basisonderwijs kennisbasis vakdidactiek*. Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers
- ✓ Brouwers, H. (2010). *Kiezen voor het jonge kind*. Bussum: Uitgeverij Coutinho
- ✓ Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press
- ✓ Council of Europe (2008). *Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen*. Den Haag: Nederlandse Taalunie
- ✓ Corda, A., Phielix, C. & Krijnen, E. (2012). *Wat weten we over vroeg Engels op de basisschool? Effecten van vroeg vreemde talenonderwijs op de moedertaal en de leerprestaties in de vreemde taal: review van onderzoeksliteratuur*. Leiden: Expertisecentrum mvt
- ✓ EarlyBird (2003). http://www.earlybirdie.nl/index.php?page=Over_EarlyBird-Waarom_vroeg_waarom_Engels&pid=270. Geraadpleegd op: 16-09-2016
- ✓ Europees Platform (datum onbekend). *Handleiding kwaliteit vvto Engels*. Haarlem: Europees Platform
- ✓ Goorhuis-Brouwer, S. & Bot, K. de (2005). Heeft vroeg vreemde-talenonderwijs een negatief effect op de Nederlandse taalontwikkeling van kinderen. *Levende Talen Tijdschrift*. 6 (3), 3-7
- ✓ Györffi, M. (2016). http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/nl/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.13.6.html. Geraadpleegd op: 05-10-2016
- ✓ Harmer J. (2014). *How to teach English*. Harlow/Essex: Pearson Education Limited
- ✓ Hendriken, J. (2011). *Het verhaal van het kind*. Amersfoort: ThiemeMeulenhoff
- ✓ Janssen-Vos, F. (2008). *Basisontwikkeling voor peuters en de onderbouw*. Assen: Van Gorcum
- ✓ Oers, B. van (2012). Signatuur van ontwikkelingsgericht onderwijs. *Zone*. 2 (3), 11-15
- ✓ Oskam, S. (2013). *Praktische didactiek voor Engels in het basisonderwijs*. Nederland: Uitgeverij Coutinho
- ✓ Quataal tekstbureau (2016). http://www.bsschrijverke.nl/digidact_C02/UploadData/images/36/1355/0/Schoolgid_s.pdf. Geraadpleegd op: 14-09-2016
- ✓ Roerdink, Y. (2015). <http://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2060634-engels-voor-kleuters-leer-eerst-de-docenten-goed-engels.html>. Geraadpleegd op: 14-09-2016
- ✓ Schnabel, P. (2016). <http://onsonderwijs2032.nl/taalvaardigheid/>. Geraadpleegd op: 14-09-2016
- ✓ Stegenga-Burgers, T., Visser, N. de (2009). Engels voor kleuters! *Het Jonge Kind*. 36, 16-17

- ✓ Tank, M.K. (2009). *TULE inhouden & activiteiten*.
<http://tule.slo.nl/index.html>. Bezocht op: 09-10-2016
- ✓ Thijs, A., Trimbos, B., Tuin, D., Bodde, M. & Graaff, R. de (2011). *Engels in het basisonderwijs vakdossier*. Enschede: SLO
- ✓ Unsworth, S., Bot, K. de, Persson, L. & Prins, T. (2012). *Eindverslag FLiPP*.
Utrecht/Groningen: Universiteit Utrecht, Universiteit Groningen.
- ✓ Ur, P. (1999). *A course in language teaching*. Edinburgh: Cambridge University Press
- ✓ Westhoff, G. (2008). *Een 'schijf van vijf' voor het vreemdetalenonderwijs*. Deventer: Nationaal Bureau Moderne Vreemde Talen.
- ✓ Windels, R. (2016). *EIBO topics*. <https://prezi.com/j1odjw3uav-t/eibo-topics/>.
Bezocht op: 09-10-2016

Bijlagen

Bijlage 1 can-do statements per niveau volgens het Europees Referentie Kader

	A1	A2	B1	B2	C1	C2
BEGRIJPEN	LUISTEREN Ik kan vertrouwde woorden en basiszinnen begrijpen die mezelf, mijn familie en directe concrete omgeving betreffen, wanneer de mensen langzaam en duidelijk spreken.	Ik kan zinnen en de meest frequente woorden begrijpen die betrekking hebben op gebieden die van direct persoonlijk belang zijn (bijvoorbeeld basisinformatie over mezelf en mijn familie, winkelen, plaatselijke omgeving, werk). Ik kan de belangrijkste punten in korte, duidelijke eenvoudige boodschappen en aankondigingen volgen.	Ik kan de hoofdpunten begrijpen wanneer in duidelijk uitgesproken standaardtaal wordt gesproken over vertrouwde zaken die ik regelmatig tegenkom op mijn werk, school, vrije tijd enz. Ik kan de hoofdpunten van veel radio- of tv-programma's over actuele zaken of over onderwerpen van persoonlijk of beroepsmatig belang begrijpen, wanneer er betrekkelijk langzaam en duidelijk gesproken wordt.	Ik kan een langer betoog en lezingen begrijpen en zelfs complexe redeneringen volgen, wanneer het onderwerp redelijk vertrouwd is. Ik kan de meeste nieuws- en actualiteitenprogramma's op de tv begrijpen. Ik kan het grootste deel van films in standaardtaal begrijpen.	Ik kan een langer betoog begrijpen, zelfs wanneer dit niet duidelijk gestructureerd is en wanneer relaties slechts impliciet zijn en niet expliciet worden aangegeven. Ik kan zonder al te veel inspanning tv-programma's en films begrijpen.	Ik kan moeiteloos gesproken taal begrijpen, in welke vorm dan ook, hetzij in direct contact, hetzij via radio of tv, zelfs wanneer in een snel moedertaal- tempo gesproken wordt als ik tenminste enige tijd heb om vertrouwd te raken met het accent.
	LEZEN Ik kan vertrouwde namen, woorden en zeer eenvoudige zinnen begrijpen, bijvoorbeeld in mededelingen, op posters en in catalogi.	Ik kan zeer korte eenvoudige teksten lezen. Ik kan specifieke voorspelbare informatie vinden in eenvoudige, alledaagse teksten zoals advertenties, folders, menu's en dienstregelingen en ik kan korte, eenvoudige, persoonlijke brieven begrijpen.	Ik kan teksten begrijpen die hoofdzakelijk bestaan uit hoofdfrequente, alledaagse of aan mijn werk gerelateerde taal. Ik kan de beschrijving van gebeurtenissen, gevoelens en wensen in persoonlijke brieven begrijpen.	Ik kan artikelen en verslagen lezen die betrekking hebben op eigentijdse problemen, waarbij de schrijvers een bepaalde houding of standpunt innemen. Ik kan eigentijds literair proza begrijpen.	Ik kan lange en complexe feitelijke en literaire teksten begrijpen, en het gebruik van verschillende stijlen waarderen. Ik kan gespecialiseerde artikelen en lange technische instructies begrijpen, zelfs wanneer deze geen betrekking hebben op mijn terrein.	Ik kan moeiteloos vrijwel alle vormen van de geschreven taal lezen, inclusief abstracte, structureel of linguïstisch complexe teksten, zoals handleidingen, specialistische artikelen en literaire werken.
SPREKEN	INTERACTIE Ik kan deelnemen aan een eenvoudig gesprek, wanneer de gesprekspartner bereid is om zaken in een langzamer spreekt tempo te herhalen of opnieuw te formuleren en mij helpt bij het formuleren van wat ik probeer te zeggen. Ik kan eenvoudige vragen stellen en beantwoorden die een directe behoefte of zeer vertrouwde onderwerpen betreffen.	Ik kan communiceren over eenvoudige en alledaagse taken die een eenvoudige en directe uitwisseling van informatie over vertrouwde onderwerpen en activiteiten betreffen. Ik kan zeer korte sociale gesprekken aan, alhoewel ik gewoonlijk niet voldoende begrijp om het gesprek zelfstandig gaande te houden.	Ik kan de meeste situaties aan die zich kunnen voordoen tijdens een reis in een gebied waar de betreffende taal wordt gesproken. Ik kan onvoorbereid deelnemen aan een gesprek over onderwerpen die vertrouwd zijn, of mijn persoonlijke belangstelling hebben op die betrekking hebben op het dagelijks leven (bijvoorbeeld familie, hobby's, werk, reizen en actuele gebeurtenissen).	Ik kan zodanig deelnemen aan een vloeiend en spontaan gesprek, dat normale uitwisseling met moedertaalsprekers redelijk mogelijk is. Ik kan binnen een vertrouwde context actief deelnemen aan een discussie en hierin mijn standpunten uitleggen en ondersteunen.	Ik kan mezelf vloeiend en spontaan uitdrukken zonder merkbaar naar uitdrukkingen te hoeven zoeken. Ik kan de taal flexibel en effectief gebruiken voor sociale en professionele doeleinden. Ik kan ideeën en meningen met precisie formuleren en mijn bijdrage vaardig aan die van andere sprekers relateren.	Ik kan zonder moeite deelnemen aan welk gesprek of discussie dan ook en ben zeer vertrouwd met idiomatische uitdrukkingen en spreektaal. Ik kan mezelf vloeiend uitdrukken en de fijnere betekenissen precies weergeven. Als ik een probleem tegenkom, kan ik mezelf herememen en mijn betoog zo herstructureren dat andere mensen het nauwelijks merken.

		A1	A2	B1	B2	C1	C2
SPREKEN	PRODUCTIE	Ik kan eenvoudige uitdrukkingen en zinnen gebruiken om mijn woonomgeving en de mensen die ik ken, te beschrijven.	Ik kan een reeks uitdrukkingen en zinnen gebruiken om in eenvoudige bewoordingen mijn familie en andere mensen, leefomstandigheden, mijn opleiding en mijn huidige of meest recente baan te beschrijven.	Ik kan uitingen op een simpele manier aan elkaar verbinden, zodat ik ervaringen en gebeurtenissen, mijn dromen, verwachtingen en ambities kan beschrijven. Ik kan in het kort redenen en verklaringen geven voor mijn meningen en plannen. Ik kan een verhaal vertellen, of de plot van een boek of film weergeven en mijn reacties beschrijven.	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen presenteren overeen breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op mijn interessegebied. Ik kan een standpunt over een actueel onderwerp verklaren en de voordelen en nadelen van diverse opties uiteenzetten.	Ik kan duidelijke, gedetailleerde beschrijvingen geven over complexe onderwerpen en daarbij subthema's integreren, specifieke standpunten ontwikkelen en het geheel afronden met een passende conclusie.	Ik kan een duidelijke, goedlopende beschrijving of redenering presenteren in een stijl die past bij de context en in een doeltreffende logische structuur, zodat de toehoorder in staat is de belangrijke punten op te merken en te onthouden.
		Ik kan een korte, eenvoudige ansichtkaart schrijven, bijvoorbeeld voor het zenden van vakantiegroeten. Ik kan op formulieren persoonlijke details invullen, bijvoorbeeld mijn naam, nationaliteit en adres noteren op een hotelinschrijvingsformulier.	Ik kan korte, eenvoudige notities en boodschappen opschrijven. Ik kan een zeer eenvoudige persoonlijke brief schrijven, bijvoorbeeld om iemand voor iets te bedanken.	Ik kan eenvoudige samenhangende tekst schrijven over onderwerpen die vertrouwd of van persoonlijk belang zijn. Ik kan persoonlijke brieven schrijven waarin ik mijn ervaringen en indrukken beschrijf.	Ik kan een duidelijke, gedetailleerde tekst schrijven over een breed scala van onderwerpen die betrekking hebben op mijn interesses. Ik kan een opstel of verslag schrijven, informatie doorgeven of redenen aanvoeren ter ondersteuning vóór of tegen een specifiek standpunt. Ik kan brieven schrijven waarin ik het persoonlijk belang van gebeurtenissen en ervaringen aangeef.	Ik kan me in duidelijke, goed gestructureerde tekst uitdrukken en daarbij redelijk uitgebreid standpunten uiteenzetten. Ik kan in een brief, een opstel of een verslag schrijven over complexe onderwerpen en daarbij de voor mij belangrijke punten benadrukken. Ik kan schrijven in een stijl die is aangepast aan de lezer die ik in gedachten heb.	Ik kan een duidelijke en vloeiend lopende tekst in een gepaste stijl schrijven. Ik kan complexe brieven, verslagen of artikelen schrijven waarin ik een zaak weer- geef in een doeltreffende, logische structuur, zodat de lezer de belangrijke punten kan opmerken en onthouden. Ik kan samenvattingen van en kritieken op professionele of literaire werken schrijven.

Overgenomen van "Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen" Council of Europe (2008)

Model voor vvto Engels vanaf groep 1

Curriculum:

- Het Engels wordt gegeven in groep 1 t/m 8.
- Leerlingen krijgen in hun gehele schoolloopbaan tussen de 320 en 960 uur Engels (gemiddeld is dat tussen de 60 en 180 minuten per week).
- Er is een doorlopende leerlijn door alle groepen.
- Er is een coördinator vvto Engels.
- Er wordt op school naar gestreefd om de doelen in dit model te verwezenlijken. Dit staat omschreven in het beleidsplan van de school.

Taallessen en lesmateriaal

- De vvto-coördinator kan taaldoelen voor de school als geheel opzetten, maar ook per bouw en per leerling.
- De vvto-coördinator heeft zicht op een duidelijke doorgaande leerlijn voor vvto Engels binnen de school en op de aansluiting naar het VO.
- Engels wordt onderwezen in samenhang met andere vakken en activiteiten.
- Er wordt gebruik gemaakt van Engelstalige lesmaterialen en/of methoden.
- Er wordt veel gebruik gemaakt van muziek, liedjes, rijm, verhalen, drama, TPR (Total Physical Response) et cetera, waarbij rekening gehouden wordt met de cognitieve ontwikkeling en leeftijd.
- Lesmaterialen zijn in voldoende mate aanwezig.
- Bibliotheek/mediatheek heeft ondersteunend materiaal (leesboekjes, documentatie voor zelfstandig werken, cd-roms, spelletjes, computerfaciliteiten etc.).
- Eventueel kunnen de leerlingen in groep 8 een toets/examen doen (dit is bedoeld ter stimulering).
- Doeltaal = voertaal in de hele les.

Evaluatie:

- Er vindt regelmatig een evaluatie plaats van de lessen Engels.
- De vorderingen van de leerlingen worden gemonitord.

Internationalisering:

- De school organiseert internationale activiteiten die het vvto-programma en de ontwikkeling van de doeltaal ondersteunen.
- De school kan contact hebben met partnerscholen in het buitenland, waar men mee samenwerkt aan een bepaald project.
- De leerlingen e-mailen met buitenlandse leerlingen.
- Het team heeft een internationale oriëntatie.
- Het team organiseert internationale activiteiten die het vvto-programma en de ontwikkeling van de doeltaal ondersteunen, zoals e-mailprojecten, Comenius-samenwerkingsprojecten, uitwisselingen et cetera.

Extra vvto-taken

- Tussen de vvto-school en de omliggende VO-scholen vindt interactie plaats wat betreft het vreemdetalenonderwijs (wederzijds informeren, samenwerking en overleg over doorgaande leerlijn).
- De vvto-coördinator houdt zich actief bezig met de ontwikkelingen op het gebied van vvto.

Profiel van de vvto-leerkracht:

- Zie het profiel van de vvto-leerkracht in hoofdstuk 6.

6 Ideaalprofiel van vvto-leerkracht

Het volgende profiel is een ideaalprofiel van de vvto-leerkracht of van het vvto-team. Dat wil zeggen dat deze competenties niet allemaal in een persoon vertegenwoordigd hoeven te zijn, maar dat alle competenties wel binnen het team aanwezig moeten zijn.

Deze minimale competenties van de ideale vvto-leerkracht zijn onderverdeeld in de categorieën taalvaardigheid, pedagogische en didactische kennis en achtergrondkennis vvto.

1.1 Taalvaardigheid Engels van niet-moedertaalspreker

- Een niet-moedertaalspreker heeft kennis van het Engels op minimaal B2-niveau voor de deelvaardigheden spreken, verstaan en lezen. Indien de leerkracht alleen leerlingen jonger dan 8 jaar onderwijst, volstaat niveau B1 voor schrijven².
- De leerkracht heeft kennis van schoolspecifieke taaluitdrukkingen (Classroom English).
- De leerkracht spreekt een internationaal verstaanbare en grammaticaal correcte vorm van Engels (Global English).
- De leerkracht is in staat om de gehele (taal)les Engels te spreken; doeltaal=voertaal.

1.2 Taalvaardigheid van moedertaalspreker

- Een moedertaalspreker Engels heeft kennis van het Nederlands op minimaal B1-niveau voor de deelvaardigheden spreken, verstaan en lezen. Voor schrijven volstaat A2-niveau.
- De leerkracht spreekt een internationaal verstaanbare en grammaticaal correcte vorm van Engels (Global English).
- De leerkracht is in staat om de gehele (taal)les Engels te spreken; doeltaal=voertaal.
- De leerkracht heeft kennis van het Nederlandse onderwijssysteem en de Nederlandse (school)cultuur.

2 Pedagogische en didactische kennis en vaardigheden

- De leerkracht kan in een vreemde taalomgeving veiligheid creëren voor alle leerlingen.
- De leerkracht kan leerlingen op een correcte (positieve) wijze en op verschillende manieren corrigeren, zoals door herhaling, ontkenning, vragen, non-verbale feedback.
- De leerkracht gebruikt de vreemde taal zo dat dit de leerlingen stimuleert om zich ook in die taal uit te drukken.
- De leerkracht is in staat om de vreemde taal op een goede manier aan te bieden en toegankelijk te maken voor de leerlingen.
- De leerkracht kan differentiëren en vvto Engels op maat aanbieden.
- De leerkracht weet hoe hij de door het team opgestelde taaldoelen kan omvormen tot praktische lessen die passen bij de leeftijd van het kind.
- Wanneer er sprake is van vak-geïntegreerd taalonderwijs, is de leerkracht in staat om bepaalde vakken in het Engels te onderwijzen.
- De leerkracht weet lesmateriaal te vinden en kan dit beoordelen op geschiktheid.
- De leerkracht kan lesmateriaal selecteren op basis van taalniveau en interesses van de leerlingen.
- De leerkracht heeft kennis van verschillende audio-visuele materialen.
- De leerkracht heeft kennis van ict en hoe dit gebruikt kan worden in de taalles.
- De leerkracht kent het gebruik van mime en gebaren en weet hoe dit het taalbegrip kan stimuleren.

Bijlage 3 vragenlijst

1. Welke klassen geeft u les?
 - Groep 1/2
 - Groep 3/4
2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?
3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?
4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?
 - Minder dan 1 keer
 - 1 keer
 - 2 tot 3 keer
 - 4 tot 5 keer
 - Minstens elke dag
5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?
 - Minder dan een half uur
 - Een half uur
 - Drie kwartier
 - Een uur
 - Langer dan een uur
6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?
 - Ja helemaal
 - Meestal wel
 - Eigenlijk helemaal niet
 - Helemaal niet

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?
8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?
9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?
10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?

- ☐ Ja, alleen maar
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ Ja, soms
- ☐ Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ Ja, af en toe iets uit de methode
- ☐ Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

- ☐ Vloeiend (C1 – C2)
- ☐ Goed (B2)
- ☐ Redelijk (B1)
- ☐ Matig (A2)
- ☐ Slecht (A1)

16. Vertaalt u het Engels in de les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ Ja, alleen moeilijke woorden en/of zinnen
- ☐ Nee

17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?

- ☐ Ze hebben dit hard nodig
- ☐ Het geeft ze een fijne houvast
- ☐ Ik doe het alleen omdat het zo hoort
- ☐ Ik laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten
- ☐ Anders, namelijk:

18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?

- ☐ Dit is het belangrijkste onderdeel van de les
- ☐ Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden
- ☐ Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
- ☐ De leerlingen herhalen vooral klassikaal wat de methode zegt
- ☐ Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg
- ☐ Anders, namelijk:

19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?

- ☐ Ze leren woordjes uit de methode
- ☐ Ze leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal
- ☐ Ze leren door naar mij te luisteren
- ☐ Ze leren door met elkaar te praten
- ☐ Anders, namelijk:

20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?

22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?

23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?

24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?

25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)

- Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren
- Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen
- Praktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren
- Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal
- Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen
- Anders, namelijk:

Bijlage 4 interview

1. Vindt u het van belang dat leerlingen al op jonge leeftijd starten met Engels op school?
2. Waarom vindt u dit wel/niet van belang?
3. Hoe opent u de Engelse les/Hoe zou u de Engelse les openen?
4. Wat is volgens u een goede startactiviteit voor de Engelse les?
5. Met welke activiteiten kunt u voorkennis activeren bij de Engelse les?
6. Welke activiteiten zijn volgens u passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?
7. Vindt u dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert
8. Heeft u ooit gehoord van de 'stille periode'?
9. Bent u op de hoogte van de kerndoelen van Engels?
10. Hoe leren uw leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?
11. Hoe leert u de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?
12. Hoe kiest u passende Engelse activiteiten binnen uw thema?
13. Welke bronnen raadpleegt u bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?
14. Heeft u ooit gehoord van de EIBO-topics?

Bijlage 5 ingevulde vragenlijsten

Vragenlijst leerkracht 1

1. Welke klassen geeft u les?

- Groep 1/2

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Ik werk nu 16 jaar in het ontwikkelingsgericht onderwijs

3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?

13 jaar

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?

- Minder dan 1 keer
- 1 keer
- 2 tot 3 keer
- 4 tot 5 keer
- Minstens elke dag

5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?

- Minder dan een half uur
- Een half uur
- Drie kwartier
- Een uur
- Langer dan een uur

6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

- Ja helemaal
- Meestal wel
- Eigenlijk helemaal niet
- Helemaal niet

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

Ik was altijd heel goed in Engels. Maar ik merk wel dat als je al heel lang van school bent je Engels toch wat minder wordt.

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Goed begeleiden van het groepsproces, goede voorbereiding, juiste materialen kiezen

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Enthousiast zijn, goede voorbereiding en werkvormen tijdens de les.

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Leiding/ begeleiding geven, goed observeren, goede uitleg, enthousiast zijn

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Enthousiast zijn

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om?

- ☐ Ja, alleen maar
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ Ja, soms
- ☐ nee

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

- ☐ Ja de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ Ja, af en toe iets uit de methode
- ☐ Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

- ☐ Vloeiend (C1 – C2)
- ☐ Goed (B2)
- ☐ Redelijk (B1)
- ☐ Matig (A2)
- ☐ Slecht (A1)

16. Vertaalt u het Engels in de les?

- ☐ Ja, de gehele tijd

- Ja, regelmatig
 - Ja, alleen moeilijke woorden en/of zinnen
 - Nee
17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?
- Ze hebben dit hard nodig
 - Het geeft ze een fijne houvast
 - Ik doe het alleen omdat het zo hoort
 - Ik laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten
 - Anders, namelijk: nvt
18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?
- Dit is het belangrijkste onderdeel van de les
 - Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden
 - Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
 - De leerlingen herhalen vooral klassikaal wat de methode zegt
 - Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg
 - Anders, namelijk:
19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?
- Ze leren woordjes uit de methode
 - Ze leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal
 - Ze leren door naar mij te luisteren
 - Ze leren door met elkaar te praten
 - Anders, namelijk: liedjes
20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?

Op niveau, leuke liedjes

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?

Extra materialen om de lessen te ondersteunen

22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?

Dit merk ik bij de kleuters nog niet echt. Ze doen enthousiast mee!

23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?

Dat ze iets niet begrijpen?

24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?

Ik zet de Engelse vlag op tafel en dan weten de kinderen dat we Engels gaan praten. Meestal door leuke liedjes of prentenboek voelen ze zich meteen betrokken en kleuters doen enthousiast mee! Ik stel ze geen moeilijke vragen o.i.d en door bv een liedje te zingen kun je nooit iets "fout" doen.

25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)

- ☐ Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren
- ☐ Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen
- ☐ Praktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren
- ☐ Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal
- ☐ Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen
- ☐ Anders, namelijk:

Vragenlijst leerkracht 2

1. Welke klassen geeft u les?

xGroep 1/2

- ☐ Groep 3/4

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?

18 jaar

3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?

13 jaar

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?

xMinder dan 1 keer

- ☐ 1 keer
- ☐ 2 tot 3 keer
- ☐ 4 tot 5 keer
- ☐ Minstens elke dag

5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?

xMinder dan een half uur

- Een half uur
 - Drie kwartier
 - Een uur
 - Langer dan een uur
6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?
- Ja helemaal
 - Meestal wel
- xEigenlijk helemaal niet
- Helemaal niet

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

Beschik niet over de juiste uitspraak, woordenschat en methode

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Het oriënteren, structureren verdiepen, verbreden, nieuwe mogelijkheden en reflecteren.

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Oriënteren en structuren

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs? Leiding geven, monitoren, positieve betrokkenheid, problemen oplossen

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs? Positieve betrokkenheid, monitoren, leiding geven

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om?

- Ja, alleen maar
- Ja, regelmatig

xJa, soms

- Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

Prentenboeken en liedjes

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

- Ja, de gehele tijd

xJa, regelmatig

- Ja, af en toe iets uit de methode
- Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

- Vloeiend (C1 – C2)
- Goed (B2)
- Redelijk (B1)
- Matig (A2)

xSlecht (A1)

16. Vertaalt u het Engels in de les?

- Ja, de gehele tijd

xJa, regelmatig

- Ja, alleen moeilijke woorden en/of zinnen
- Nee

17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?

- Ze hebben dit hard nodig
- Het geeft ze een fijne houvast
- Ik doe het alleen omdat het zo hoort

xIk laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten

- Anders, namelijk:

18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?

- Dit is het belangrijkste onderdeel van de les
- Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden
- Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
- De leerlingen herhalen vooral klassikaal wat de methode zegt

xHet is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg

- Anders, namelijk:

19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?

- Ze leren woordjes uit de methode

xZe leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal

- Ze leren door naar mij te luisteren
- Ze leren door met elkaar te praten
- Anders, namelijk:

20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?

Woorden herkennen

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?

woordenschat

22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?

uitspraak

23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?

x

24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?

Iedereen mag alles zeggen. Geen gelach.

25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)

- Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren

xPraktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen

- Praktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren

- Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal
- Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen
- Anders, namelijk:

Vragenlijst leerkracht 3

1. Welke klassen geeft u les?

X Groep 1/2

○ Groep 3/4

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Ongeveer 17 jaar

3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?

Ongeveer 17 jaar

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?

X Minder dan 1 keer

X 1 keer

○ 2 tot 3 keer

○ 4 tot 5 keer

○ Minstens elke dag

5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?

○ Minder dan een half uur

X Een half uur

○ Drie kwartier

○ Een uur

○ Langer dan een uur

6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

○ Ja helemaal

X Meestal wel

X Eigenlijk helemaal niet

○ Helemaal niet

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Thematisch kunnen werken

Aansluiten bij de leefwereld van de kinderen

Betekenisvolle activiteiten toepassen

Goede startactiviteiten bedenken, verbreden en verdiepen

Ontwikkelingsdoelen helder in beeld hebben om met verschillende activiteiten aan te kunnen sluiten.

Vakoverstijgend werken/denken

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Diversiteit in werkvormen

Activiteiten/woorden binnen het thema toepassen

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Het creëren van een veilige omgeving voor de leerlingen.

Kinderen uitdagen om in de zone van naaste ontwikkeling te komen.

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Een veilige omgeving creëren waar ieder zich veilig en vrij voelt om engels te spreken.

Respect voor hoe je met de taal omgaat.

Kinderen uitdagen om Engels te spreken.

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?

- ☐ Ja, alleen maar
- ☐ Ja, regelmatig

X Ja, soms

- ☐ Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

Engelse prentenboeken

Liedjes verkregen via Engelse sites (digibord)

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

- ☐ Ja, de gehele tijd

X Ja, regelmatig

- ☐ Ja, af en toe iets uit de methode
- ☐ Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

- ☐ Vloeiend (C1 – C2)
- ☐ Goed (B2)

X Redelijk (B1) woordenschat

X Matig (A2) grammatica

- ☐ Slecht (A1)

16. Vertaalt u het Engels in de les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig

X Ja, alleen moeilijke woorden en/of zinnen

- ☐ Nee

17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?

- ☐ Ze hebben dit hard nodig
- ☐ Het geeft ze een fijne houvast
- ☐ Ik doe het alleen omdat het zo hoort

X Ik laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten

- ☐ Anders, namelijk:

18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?

- Dit is het belangrijkste onderdeel van de les
- Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden
- Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
- De leerlingen herhalen vooral klassikaal wat de methode zegt
- Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg

X Anders, namelijk: het is voornamelijk naspreken of gebruik van korte zinnen.

19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?

- Ze leren woordjes uit de methode
- Ze leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal
- Ze leren door naar mij te luisteren
- Ze leren door met elkaar te praten

X Anders, namelijk: engels liedjes en spelletjes

20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?

Uitbreiding Engelse woordenschat

Het plezier hebben in het leren van een vreemde taal

Een vreemde taal/woorden spelenderwijs leren

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?

Spreekvaardigheid in zinnen en met name het zelf toepassen van de juiste grammatica

22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?

Moeilijk vind ik nog niet echt van toepassing bij deze leeftijd.

Uitspraak is niet altijd makkelijk voor ze, maar ze staan enorm open om Engels te leren en het enthousiasme bij Engels is groot.

23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?

Uitspraak woorden

Het zijn vooral losse woorden die aangeboden worden, praat je in zinnen dan moeten ze iets uit de context begrijpen wat je bedoeld.

24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?

Aanbod op een speelse manier

Tonen van respect; je kunt niets verkeerd zeggen

25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)

- ☐ Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren
- ☐ Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen
- ☐ Praktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren
- ☒ Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal
- ☐ Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen
- ☒ Anders, namelijk: grammatica/uitspraak

Vragenlijst leerkracht 4

1. Welke klassen geeft u les?

xGroep 1/2

- ☐ Groep 3/4

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Meer dan 20 jaar. Ik weet het niet precies.

3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?

Ja.

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?

- ☐ Minder dan 1 keer

x1 keer

- ☐ 2 tot 3 keer
- ☐ 4 tot 5 keer
- ☐ Minstens elke dag

5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?

- ☐ Minder dan een half uur

xEen half uur

- ☐ Drie kwartier
- ☐ Een uur

- Langer dan een uur
- 6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?
 - Ja helemaal
 - Meestal wel

xEigenlijk helemaal niet

- Helemaal niet

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

Mijn beheersing van het engels vind ik niet voldoende.

Ik heb geen didactische basis voor het engels. Ik 'doe maar wat'.

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

- Betekenisvolle omgeving en activiteiten creëren
- Kinderen uitdagen, verder helpen vanuit de zone van naaste ontwikkeling
- Actieve leerkracht zijn, meedoen. Maar wel blijven leiden.
- Kunnen observeren en reflecteren
- Kinderen actief laten zijn

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

- Kennis hebben over het kind, leerlinggericht te werk kunnen gaan en niet alleen vanuit een methode.
- Kennis hebben van de ontwikkelingsperspectieven/zone van naaste ontwikkeling.

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?

☐ Ja, alleen maar

☒ Ja, regelmatig

☐ Ja, soms

☐ Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?
prentenboeken

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

☐ Ja, de gehele tijd

☒ Ja, regelmatig

☐ Ja, af en toe iets uit de methode

☐ Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

☐ Vloeiend (C1 – C2)

☐ Goed (B2)

☐ Redelijk (B1)

☒ Matig (A2)

☐ Slecht (A1)

☐

16. Vertaalt u het Engels in de les?

☐ Ja, de gehele tijd

☐ Ja, regelmatig

☐ Ja, alleen moeilijke woorden en/of zinnen

☒ Nee (niet meer, voorheen wel)

17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?

☐ Ze hebben dit hard nodig

☐ Het geeft ze een fijne houvast

☐ Ik doe het alleen omdat het zo hoort

☒ Ik laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten

- Anders, namelijk:
18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?

xDit is het belangrijkste onderdeel van de les

- Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden
 - Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
 - De leerlingen herhalen vooral klassikaal wat de methode zegt
 - Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg
 - Anders, namelijk:
19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?
- Ze leren woordjes uit de methode
 - Ze leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal
 - Ze leren door naar mij te luisteren
 - Ze leren door met elkaar te praten

X Anders, namelijk: te luisteren naar mij en reageren

20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?

De boeken die ik kies vallen binnen het thema en hebben betekenis voor de kinderen.

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?

Variatie van 'oefeningen'/spelletjes paraat hebben.

22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?

Ze zijn verrast dat ik engels praat, soms lacherig. Nog geen ervaring.

23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?

24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?

Door het regelmatig te blijven doen een normale activiteit laten zijn.

25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)

- Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren

xPraktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen

xPraktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren

- Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal
- Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen
- Anders, namelijk:

Vragenlijst leerkracht 5

1. Welke klassen geeft u les?
 - Groep 1/2
2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?
15 jaar
3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?
15 jaar
4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?
 - Minder dan 1 keer
5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?
 - Minder dan een ha
6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engel
 - Helemaal niet
7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?
Heb zelf geen Engels meer gehad sinds de middelbare school.
8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

IN denk dezelfde vaardigheden als bij de gewone lessen die ik geef.

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Voor mezelf engels ophalen en bijspijkeren.

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Die normaal gesproken ook van toepassing zijn.

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Zelfde als bij de andere lessen.

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?

☐ Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

Boeken, liedjes, je eigen lichaam, themamaterialen.

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les

☐ Ja, regelmatig

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

- Slecht (A1)

16. Vertaalt u het Engels in de les?

- Ja, regelmatig

17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?

- Ze hebben dit hard nodig
- Het geeft ze een fijne houvast
- Ik doe het alleen omdat het zo hoort
- Ik laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten
- Anders, namelijk: bij kleuters nog niet van toepassing

18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?

- Dit is het belangrijkste onderdeel van de les
- Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden
- Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
- De leerlingen herhalen vooral klassikaal wat de methode zegt
- Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg
- Anders, namelijk: bij kleuters blijft het nu nog bij losse woordjes

19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?

- Ze leren woordjes uit de methode
- Ze leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal
- Ze leren door naar mij te luisteren
- Ze leren door met elkaar te praten
- Anders, namelijk: gezamenlijk woordspelletjes doen zoals de kleuren , liedjes, boeken bekijken en ik lees het verhaal voor.

20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?

Die heb ik nog niet

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?

Mijn eigen engelse woordenschat

22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?

23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?

24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?

We zetten een engels vlaggetje op een tafeltje zodat het voor de kinderen een herkenning is voor de engelse les.

25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)

- Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen
- Anders, namelijk:
-

Vragenlijst leerkracht 6

1. Welke klassen geeft u les?

Groep 3/4

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?

15 jaar

3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?

2 jaar

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?

Minder dan 1 keer

5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?

Minder dan een half uur

6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

Meestal wel

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

Geleerd om een aangereikte didactiek toe te passen in een groep.

Zodra leerlijnen / inhouden bekend zijn en Engelse spreekvaardigheid bijgeschoold is, genoeg onderwijservaring en scholing gehad, om deze om te zetten in activiteiten en vaardigheden om deze aan te bieden aan de groep.

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

- **De vaardigheid om betekenisvolle activiteiten te ontwerpen.**
- **De vaardigheid om aansluitend aan thema activiteiten aan te bieden.**

- De vaardigheid om onderzoek en spel te stimuleren, door onderzoekende en spelactiviteiten te ontwikkelen.
- De vaardigheid om inzichten te verwerven in de zone van naaste ontwikkeling van de individuele leerlingen en daarop aan te sluiten met je onderwijs.
- De vaardigheid om samenspel – onderzoek – samenwerken te stimuleren binnen je onderwijs.
- De vaardigheid om kinderen de mogelijkheid en ruimte te geven om de brede bedoelingen verder te ontwikkelen.
- De vaardigheid om binnen je activiteiten de specifieke kennis en vaardigheden aan bod te laten komen.
(kerndoelen verschillende vakgebieden)
- De vaardigheid om als rolmodel te dienen: modellen.

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Zelfde als hierboven

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

De vaardigheid om een veilig leerklimaat te creëren, waarbinnen kinderen zelfvertrouwen behouden / ontwikkelen en zich sociaal emotioneel vrij voelen om te experimenteren – oefenen met de leerinhouden.

Succeservaringen van kinderen kunnen creëren en signaleren, zodat je daar ook nadruk op kunt leggen.

Kinderen te stimuleren – ondersteunen bij de ontwikkeling van de brede bedoelingen en specifieke kennis en vaardigheden.

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Zelfde als bij 10

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?

Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

Engelse prentenboeken , Engelse liedjes.

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering
Matig (A2)
16. Vertaalt u het Engels in de les?
Nee
17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?
Anders, namelijk: binnen OGO zou ik modellen, het goed voordoen of verbeteren, zonder, wat het kind heeft gezegd, eerst als fout te betitelen.
18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?
Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg
19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?
Anders, namelijk: prentenboek of liedje.
20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?
Ik ben in staat om binnen ontwikkelingsgerichte activiteiten de taal aan te bieden.
21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?
Mis de leerlijnen, waardoor nog niet doelgericht en met een opbouw, en ik mis eigenvaardigheid in spreken nog.
22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels.
Geef je op een OGO –wijze Engels, dan zullen zij geen druk ervaren en ervan genieten, het leuk vinden.
23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?
Als het vanuit een methode – lesjes wordt gedaan, er een oordeel over wordt gegeven. Je beperkt de ruimte om de taal eigen te maken, dus ervaren leerlingen druk en halen af.
24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?
Binnen spelactiviteiten – spontaan Engels doen, vaardigheden opdoen.
25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)
- **Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren**
 - **Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen**
 - **Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal**
 - **leerlijnen Engels, doelgericht en opbouwend ermee aan de slag gaan**

Vragenlijst leerkracht 7

1. Welke klassen geeft u les?

- ☐ Groep 1/2
 - ☒ Groep 3/4
2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?

½ jaar

3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?
- ½ jaar

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?
- ☒ Minder dan 1 keer
 - ☐ 1 keer
 - ☐ 2 tot 3 keer
 - ☐ 4 tot 5 keer
 - ☐ Minstens elke dag
5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?
- ☐ Minder dan een half uur
 - ☒ Een half uur
 - ☐ Drie kwartier
 - ☐ Een uur
 - ☐ Langer dan een uur
6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?
- ☐ Ja helemaal
 - ☒ Meestal wel
 - ☐ Eigenlijk helemaal niet
 - ☐ Helemaal niet

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

3 1/2 jaar in USA gewoond

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Inrichting lees/reken onderwijs

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Engels tijdens thematijd

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Oog voor kinderen. Aansluiten bij hun belevingswereld en vanuit daar bouwen.

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Oog voor kinderen. Aansluiten bij hun belevingswereld en vanuit daar bouwen

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?

- ☐ Ja, alleen maar
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ Ja, soms
- ☐ Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

Filmpjes/versjes liedjes

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ Ja, af en toe iets uit de methode
- ☐ Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

- ☐ Vloeiend (C1 – C2)
- ☐ Goed (B2)
- ☐ Redelijk (B1)
- ☐ Matig (A2)
- ☐ Slecht (A1)

16. Vertaalt u het Engels in de les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ Ja, alleen moeilijke woorden en/of zinnen
- ☐ Nee

17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?

- ☐ Ze hebben dit hard nodig
- ☐ Het geeft ze een fijne houvast
- ☐ Ik doe het alleen omdat het zo hoort
- ☐ Ik laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten
- ☐ Anders, namelijk:

18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?

- ☐ Dit is het belangrijkste onderdeel van de les
- ☐ Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden
- ☐ Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
- ☐ De leerlingen herhalen vooral klassikaal wat de methode zegt
- ☐ Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg
- ☐ Anders, namelijk: door liedjes etc.

19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?

- ☐ Ze leren woordjes uit de methode
- ☐ Ze leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal
- ☐ Ze leren door naar mij te luisteren
- ☐ Ze leren door met elkaar te praten
- ☐ Anders, namelijk:

20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?

Afwisseling, drama, laagdrempelig

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?

Opbouw

22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?

LEF om te spreken

23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?

Nog nergens het is nog heel basic.

24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?

Drama/liedjes en lol hebben

25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)

- Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren
- Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen
- Praktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren
- Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal
- Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen
- Anders, namelijk:

Vragenlijst leerkracht 8

De vragenlijst van leerkracht 8 is als papieren versie aangeleverd en niet digitaal verwerkt. Deze is wel gebruikt bij het analyseren van de resultaten.

Vragenlijst leerkracht 9

1. Welke klassen geeft u les?

- Groep 1/2

Groep 3/4

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?

15 jaar

3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?

10 jaar

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?
- ☐ **Minder dan 1 keer**
 - ☐ 1 keer
 - ☐ 2 tot 3 keer
 - ☐ 4 tot 5 keer
 - ☐ Minstens elke dag
5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?
- ☐ Minder dan een half uur
 - ☐ **Een half uur**
 - ☐ Drie kwartier
 - ☐ Een uur
 - ☐ Langer dan een uur
6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?
- ☐ Ja helemaal
 - ☐ Meestal wel
 - ☐ **Eigenlijk helemaal niet**
 - ☐ Helemaal niet

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

We hebben het nooit aangeboden, dus is het iets nieuws.

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Goed Engels spreken. Materialen en ideeën

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Dezelfde als bij gewone vakken. Je moet alleen iets creatiever zijn.

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Dezelfde als bij gewone vakken. Je moet alleen iets creatiever zijn.

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Dezelfde als bij gewone vakken. Je moet alleen iets creatiever zijn.

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?

- ☐ Ja, alleen maar
- ☐ Ja, regelmatig
- ☒ **Ja, soms**
- ☐ Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

Prentenboeken en ideeën van internet

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☒ **Ja, regelmatig**
- ☐ Ja, af en toe iets uit de methode
- ☐ Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

- ☐ Vloeiend (C1 – C2)
- ☐ Goed (B2)
- ☐ Redelijk (B1)
- ☒ **Matig (A2)**
- ☐ Slecht (A1)

16. Vertaalt u het Engels in de les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig
- ☒ **Ja, alleen moeilijke woorden en/of zinnen**
- ☐ Nee

17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?

- ☐ Ze hebben dit hard nodig
- ☐ Het geeft ze een fijne houvast
- ☐ Ik doe het alleen omdat het zo hoort
- ☒ **Ik laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten**
- ☐ Anders, namelijk:

18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?

- Dit is het belangrijkste onderdeel van de les
 - **Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden**
 - Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
 - De leerlingen herhalen vooral klassikaal wat de methode zegt
 - Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg
 - Anders, namelijk:
19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?
- Ze leren woordjes uit de methode
 - **Ze leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal**
 - Ze leren door naar mij te luisteren
 - Ze leren door met elkaar te praten
 - Anders, namelijk:
20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?

Thematisch en met materiaal en veel doen.

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?

Mijn engels.

22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?
Dat ze niet weten wat er bedoeld wordt.

23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?

Het is een extra ding. Dus heb niet het gevoel dat ze ergens tegenaan lopen.

24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?

Het klimaat is al veilig. Door vaker engels te geven is het enge er ook snel van af. Als ze het niet weten, maar toch begrijpen mogen ze ook met handen voeten of nederlands antwoord geven. Dan herhaal ik het in het engels.

25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)

- ☐ Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren
- ☐ **Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen**
- ☐ Praktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren
- ☐ Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal
- ☐ Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen
- ☐ Anders, namelijk:

Vragenlijst leerkracht 10

1. Welke klassen geeft u les?

Groep 3/4

2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?

17 jaar

3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?

11 jaar

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?

- ☐ *1 keer*

5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?

- ☐ *Minder dan een half uur*

6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

- ☐ *Meestal wel*

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

Mijn woordenschat en grammatica zijn op voldoende niveau om aan deze doelgroep les te kunnen geven. In de bovenbouw heb ik zes jaar lang de Engelse lessen uitgevoerd. Ik ben echter nog zoekende naar goede manieren om Engelse lessen vorm te geven in de onderbouw: welke werkvormen, welke activiteiten, welke leerlijnen?

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Verschillende werkvormen kunnen toepassen, clusteren van leerlingen (homogeen of heterogeen), goed op de hoogte zijn van leerlijnen en inhouden, werken vanuit de vijf impulsen, betekenisvolle activiteiten ontwerpen.

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?
Dezelfde als bovenstaande.
10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?
Rekening houden met verschillende leerstijlen/ onderwijsbehoeften, uitgaan van de binnenste cirkel (veilig voelen, zelfvertrouwen hebben, initiatieven nemen), betrokkenheid bij doelgroep, motiveren/ stimuleren, kwaliteiten inzetten.
11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?
Dezelfde als bovenstaande, wel met nadruk op "veiligheid" want het durven spreken is vaak een struikelblok.
12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?
☐ *Nee, nooit*
13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?
Ik gebruik nu alleen nog maar de materialen die we in de cursus aangereikt krijgen. Ik heb me verder nog niet verdiept in andere materie.
14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?
☐ *Ja, de gehele tijd*
15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering
☐ *Redelijk (B1)*
16. Vertaalt u het Engels in de les?
☐ *Nee, soms vraag ik het de kinderen om te vertalen.*
17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?
☐ *Het geeft ze een fijne houvast, maar vind dit wel meer van toepassing in de bovenbouw.*
18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?
☐ *Dit is het belangrijkste onderdeel van de les.*
19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?
☐ *Ze leren door met elkaar te praten*
☐ *Anders, namelijk: leren door TPR*
20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?
Veel nieuwe woorden aanbieden via TPR, kinderen zoveel mogelijk laten praten (nu nog voornamelijk woordjes, dat snel uitbouwen naar zinnen.

21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?
Te weinig continuïteit, geen lijn, zoekende naar variatie en werkvormen.
22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?
Uitspraak, beperkte woordenschat, "onbekendheid" van de taal. In de onderbouw is er nog weinig sprake van gene, maar inde bovenbouw neemt dit wel toe. Dus alert zijn op veilig klimaat om zich te durven uiten in vreemde taal.
23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?
Te weinig herhaling/ aanbod, dus uitbreiding woordenschat is minimaal. Daardoor lastig om tot zinnen/ gesprekken te komen. Hoe ouder de leerlingen worden, hoe moeilijk ze het vinden om in het Engels te communiceren.
24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?
Zelf veel praten, vanaf jonge leeftijd al Engels inbedden in de wekplanning, zodat het "gewoon" wordt in plaats van "ongemakkelijk",
25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)
 - *Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren*
 - *Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen*
 - *Praktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren*
 - *Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal*
 - *Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen*

Vragenlijst leerkracht 11

1. Welke klassen geeft u les?
 - Groep 1/2
 - **Groep 3/4**
2. Hoeveel jaar ervaring heeft u in het ontwikkelingsgericht onderwijs?
Ik ben nu 13 jaar werkzaam in het ontwikkelingsgericht onderwijs en ook alle jaren op Kindcentrum 't Schrijverke.
3. Hoeveel jaar heeft u daarbij ervaring met ontwikkelingsgericht onderwijs in de onderbouw?
**Van de 13 schooljaren dat ik hier werkzaam ben heb ik een half jaar invalwerkzaamheden gedaan in de groepen 1/2 na het behalen van mijn PABO diploma.
Daarna heb ik 2 schooljaren fulltime een eigen groep 1/2 gedraaid en daarna nog 2 schooljaren parttime (3 dagen per week)
Nu ben ik het 3^e schooljaar werkzaam als parttimer in 3/4.**

4. Hoeveel keer per week zijn uw leerlingen bezig met Engels?
 - ☐ **Minder dan 1 keer**
 - ☐ 1 keer
 - ☐ 2 tot 3 keer
 - ☐ 4 tot 5 keer
 - ☐ Minstens elke dag
5. Hoe lang zijn uw leerlingen per keer bezig met Engels?
 - ☐ **Minder dan een half uur**
 - ☐ Een half uur
 - ☐ Drie kwartier
 - ☐ Een uur
 - ☐ Langer dan een uur
6. Heeft u het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?
 - ☐ Ja helemaal
 - ☐ Meestal wel
 - ☐ **Eigenlijk helemaal niet**
 - ☐ Helemaal niet

7. Waardoor heeft u wel/niet het gevoel over de juiste opleiding/voorbereiding te beschikken om Engels te geven?

Ik heb alleen op de MAVO Engelse lessen gevolgd en mijn examen met een 5,5 afgerond. Ik ben zelf erg onzeker over mijn eigen kunnen/kwaliteiten mbt de Engelse taal. Ik kan een Engelse film zonder ondertiteling niet volgen. Wanneer ik iets lees of hoor in het Engels kan ik vaak de grote lijnen eruit halen, maar dan houdt het wel op. Op het moment dat ik iets terug moet schrijven/zeggen klap ik dicht.

Door mijn onzekerheid op het gebied van Engels geef ik eigenlijk zelden een Engelse instructie/activiteit in de groep. Hopelijk wordt dit door de Engelse cursus op school beter! Mijn zelfbeeld/Engelse kwaliteiten zijn dus het grootste struikelblok en laten mij blokkeren. Denk vaak ook veel te groot en moet gaan zoeken naar tips/activiteiten die kort maar krachtig zijn en kinderen in de onderbouw in aanraking laten komen met de taal. En discipline bij mezelf zoeken om het goed voor te bereiden en evt met collega te "oefenen" zodat ik zekerder wordt van mijn zaak.

8. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Basisactiviteiten zo om kunnen buigen dat het passend is binnen het lopende thema door te werken met engelse themawoorden etc.

9. Welke didactische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Eigen basisvaardigheden Engelse taal moeten op voldoende niveau zijn.

Leerlijnen Engelse taal basisonderwijs bekend zijn bij de leerkracht.

Bekend zijn met opbouw van Engelse lessen en mogelijkheden geschikt voor de bouw

waarin je werkzaam bent.

10. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Betrokkenheid van de kinderen om ze zo op een hoger level te kunnen brengen.

Kinderen moeten zich veilig voelen, anders komen ze niet tot ontwikkeling.

11. Welke pedagogische vaardigheden denkt u nodig te hebben bij het geven van Engels binnen het ontwikkelingsgericht onderwijs?

Betrokkenheid van de kinderen om ze zo op een hoger level te kunnen brengen.

Kinderen moeten zich veilig voelen, anders komen ze niet tot ontwikkeling.

12. Gebruikt u authentiek (uit een Engelstalig land afkomstig) materiaal in de Engelse les (buiten de methode om)?

- ☐ Ja, alleen maar
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ **Ja, soms**
- ☐ Nee, nooit

13. Kunt u een voorbeeld geven van materiaal wat u gebruikt?

Liedje in het engels via you tube of een digitaal prentenboek in het engels gesproken om te bekijken via you tube.

14. Spreekt u zelf Engels tijdens de Engelse les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ **Ja, af en toe** iets uit de methode
- ☐ Nee

15. Hoe zou u uw eigen beheersing van de Engelse taal beoordelen? Het gaat hierbij om uw spreek- en gespreksvaardigheid volgens de ERK-normering

- ☐ Vloeiend (C1 – C2)
- ☐ Goed (B2)
- ☐ Redelijk (B1)
- ☐ Matig (A2)
- ☐ **Slecht (A1)**

16. Vertaalt u het Engels in de les?

- ☐ Ja, de gehele tijd
- ☐ Ja, regelmatig
- ☐ **Ja, alleen moeilijke woorden en/of zinnen**
- ☐ Nee

17. Wat vindt u van het uitleggen van grammatica aan uw leerlingen?

- ☐ Ze hebben dit hard nodig
- ☐ Het geeft ze een fijne houvast
- ☐ Ik doe het alleen omdat het zo hoort
- ☐ Ik laat het weg, ze leren meer door gewoon te praten

- **Anders, namelijk: Vindt de grammatica bij de onderbouw niet zo van belang en ben daar zelf niet voldoende geschoold in.**
18. Wat vindt u van spreekactiviteiten tijdens de Engelse les?
- Dit is het belangrijkste onderdeel van de les
 - Ik probeer het regelmatig plaats te laten vinden
 - Af en toe laat ik de leerlingen met elkaar praten
 - **De leerlingen herhalen vooral klassikaal** wat de methode zegt
 - Het is nog te moeilijk, dus ik laat het meestal weg
 - Anders, namelijk:
19. Wat is de voornaamste manier waarop uw leerlingen hun woordenschat vergroten?
- Ze leren woordjes uit de methode
 - Ze leren door te luisteren naar en te lezen in authentiek materiaal
 - Ze leren door naar mij te luisteren
 - Ze leren door met elkaar te praten
 - **Anders, namelijk: engels liedjes te luisteren en boeken voorgelezen te krijgen die dicht bij hun belevingswereld staan en woorden in voor komen die ze ook kunnen gebruiken in het dagelijks leven. Denk aan dagen van de week, tellen, kleuren, lichaamsdelen, voorwerpen etc.**
Spelletjes waarbij spelenderwijs engelse woorden/engelse taal herhaald worden en meer betekenis krijgen.
20. Wat zijn volgens u sterke punten aan uw Engelse lessen?
- Geen, voer deze nog niet consequent uit omdat ik mij niet zeker voel over mijn eigen kunnen en gesproken taal. Moet dit eigenlijk gewoon gaan doen, maar durf niet goed.**
21. Wat zijn volgens u zwakke punten aan uw Engelse lessen?
22. Wat vinden leerlingen volgens u moeilijk aan Engels?
23. Waar lopen uw leerlingen volgens u tegenaan bij het leren van Engels?
24. Hoe creëert u een veilig klimaat tijdens de Engelse les?
25. Wat voor informatie zou u helpen om uw Engelse lessen te verbeteren? (meerder opties mogelijk)
- Informatie over hoe kinderen een vreemde taal leren
 - Praktische tips over wat voor activiteiten ik in de les kan toepassen

- Praktische tips over hoe ik mijn leerlingen kan motiveren
- Praktische tips over het vinden en gebruiken van authentiek materiaal
- Informatie over hoe om te gaan met niveauverschillen tussen leerlingen
- Anders, namelijk:

Bijlage 6 uitwerking interviews

Interview Leerkracht 1

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 1: Ja vind ik uh.. wel van belang. Ik vind het heel belangrijk, hoe jonger ze zijn, hoe uh..ja beter hè. Want je merkt aan kleuters bijvoorbeeld ook, dat die heel erg snel oppikken en ze komen er ook al heel veel mee in aanraking al met de Engelse taal, dus ik vind dat wel heel belangrijk.

Laura: Ja. Mijn tweede vraag was eigenlijk waarom, maar dat heb je al verteld. Hoe open je de Engelse les?

Leerkracht 1: Dat is eigenlijk hetzelfde bij alle kleuters. We zetten het Engelse vlaggetje neer en dan begin je eigenlijk Engels te praten, van wat je gaat doen. Uh.. Ik begin niet altijd in het Engels, ik leg het ook nog wel vaak in het Nederlands uit, want echt de allerjongste ja die begrijpen dan echt niet wat ik bedoel. Dus vaak zeg ik het in het Engels of in het Nederlands. Ze weten dan dat ik ga beginnen met Engels. Als ik ook Engels ga praten en het vlaggetje staat er niet, dan is het ook... ja kan niet.

Laura: Dus een duidelijk beginpunt met de Engelse vlag?

Leerkracht 1: Ja en het Engelse vlaggetje gaat ook weer weg en als ik door blijf praten als het vlaggetje weg is dan ja.. dat kan ook niet volgens de kinderen. Dat is gewoon echt voor de kinderen heel duidelijk.

Laura: Oké. Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 1: Een start activiteit. Ja een boek sowieso bij de kleuters uhm... Ik vind bijvoorbeeld ook wel met een kaartje of iets gaan prikkelen van hé waar gaat het over. Dat je al een beetje met de kleur of andere dingen, dat je al een beetje daarmee start van hé wat gaan we doen deze les. Dat ze dat al zien. Maar ik denk toch bij de kleuters wel een prentenboek. Dat vind ik een mooie opening voor kinderen. Dan zijn ze toch wat verwonderd. Een liedje kan ook wel, maar ik doe toch meestal een boek of iets dergelijks.

Laura: Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 1: (beetje twijfelend) Met welke activiteiten kan ik voorkennis....

Laura: Activeren

Leerkracht 1: Van de kleuters?

Laura: Ja.

Leerkracht 1: (lange stilte) Voorkennis, ja met welke activiteit. Ja... dat kunnen allerlei activiteiten zijn! Als jij terugpakt van een vorige les iets, bijvoorbeeld de flitskaarten of dat ene liedje. Dan kun je terugkijken hebben ze het begrepen of doen ze er iets mee. Hebben ze al die dingen die ze nou hebben geleerd, kunnen ze die toepassen. Dat kan van alles zijn.... Vind ik.

Laura: Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 1: Meer materialen gebruiken erbij. Ik ben al heel vaak van oh liedje, boekje en het is klaar. Maar ik zou het zoveel willen. En dat had jij toen ook echt met je enquête dingen uit uh.. hoe

noemde jij dat? Ja daar had jij een naam voor... Echt dingen uit Engeland zelf, weet je wel, gewoon materialen en uh... ja ik moet gewoon meer materialen, dus meer visueel werken. Het is altijd vaak boekje, liedje, maar meer leuk, meer spelletjes of zoiets. Ik heb daar wel eens voor gekeken maar ik vind het lastig zulke dingen te vinden. Ook toen ik in Engeland was... Ja ik weet niet, daar moet ik me nog even in verdiepen.

Laura: Ja dat is altijd goed natuurlijk. Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 1: Jawel, ja.. vind dat wel een waardevolle toevoeging. Want veel kinderen kunnen dat gewoon, die begrijpen dat gewoon al. En ja als je het hoort, dan ben je al doende aan het leren natuurlijk. Dus nee ik vind dat wel een uh... ja.

Laura: Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 1: Een stille periode, dat je even niks zegt? Ofzo... (twijfelend) denk ik.. of dat ik dat doe waarschijnlijk. Ik ben er niet actief mee bezig.

Laura: Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 1: Nee. Jaaa... als je mij nu gaat overhoren zou ik het zo niet weten, maar als ik het zou doorlezen zou ik het wel allemaal heel duidelijk begrijpen. Maar ik ben daar niet zo mee bezig.

Laura: Oké. Hoe leren jouw leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 1: (lange stilte) ja mijn leerlingen leren het toch vooral door te doen en door te zingen en door.. uit te beelden, door zo uh.. zo leren ze het. Dat uh.. physiscal response dat jij.. hoe hete dat?

Laura: TPR

Leerkracht 1: Ja TPR. Zo leren ze dat gewoon. Gewoon lekker liedjes zingen, lekker uitbeelden 'Tall' 'Big' uh 'Small' weet je wel, dan beelden ze van alles uit en zo leren ze dat.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 1: Nog een keer.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 1: Ja hoe leer je dat. Ja het is bij kleuters gewoon heel veel herhalen en ook weer in liedjes van (zingend) 'How do you do' 'What's your name' weet je wel. Zo leren hun dat. Ik ben niet van zeg mij maar na of doe maar dit. Ja bij kleuters is het toch heel anders aanbieden dan bij oudere kinderen. (denkt even) Vind ik, maar uh herhalen door prentenboeken vaker voor te lezen, hetzelfde prentenboek, en dat je dan stukjes weg laat en dat ze dat dan zelf eigenlijk al invullen. Zo leren ze dat eigenlijk al. En toch ook weer liedjes enzo.

Laura: Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 1: Ja daar ben ik nog best wel slecht in, om heel passend binnen het thema iets te kiezen. Het is vaak oh we hebben klussen, klussen. En Karin had toevallig 'My house' dat boek. Ja dan gebruiken we dat allemaal. Het is ook maar net wat iemand anders toevallig dan heeft. We zouden daar wel wat meer mogen investeren van hé volgend thema is dit, uh dit gaan we doen met Engels.

Iedereen doet een beetje losse flodders. Ja meestal is het toch vaak dat ik probeer een prentenboek te vinden of een liedje probeer te zingen bij de Super Simple Songs. Maar verder kom ik eigenlijk niet, ik blijf daar een beetje in hangen.

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 1: Ja Youtube: Super Simple Songs, doe ik echt heel vaak. En ja gewoon kijken op internet ook. Dat ik bijvoorbeeld een thema heb en dat ik bij Bol.com een Engels boek bestel of zo iets dergelijks. Maar ik uh zou niet weten waar... Ja Pinterest kijk ik ook nog wel eens op. Maar ja verder zou ik ook niet heel goed weten waar ik het echt allemaal heel goed zou kunnen vinden, terwijl er natuurlijk veel meer verschillende pagina's zullen zijn. Maar ik doe daar niet zoveel mee.

Laura: En de laatste vraag. Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 1: Nee.

Laura: Oké. Als ik jou vertel dat EIBO staat voor Engels in het Basisonderwijs. Gaat er dan een belletje rinkelen?

Leerkracht 1: Nee het belletje rinkelt niet.

Interview Leerkracht 2

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 2: Uhm.. (vertwijfeld) Ja dat het heel langzaam zal ik maar zeggen, dat het er uhm.. leren te gaan spreken of mee om te gaan, of dat ze het in ieder geval horen. Aan de andere kant, dat is dan het tweetalige wat ik wel eens hoor bij kinderen, dan hebben ze wel, dan vind ik het wel allemaal heel lastig, dan vinden de kinderen het ook heel lastig. Vind ik eigenlijk bij kleuters al te merken hoor, tweetaligheid lastig, maar daar kan dan onder andere Engels bij zitten. Ik heb vorig jaar, ik weet niet misschien zit hij bij jou ook in de klas?

Laura: Leerling K?

Leerkracht 2: Ja hmmm.. dan vind ik het lastig dat Engels zal ik maar zeggen. Hij heeft al moeite met het Nederlands. Maar goed deze kinderen weten al best wel veel en kunnen al best wel veel moet ik zeggen.

Laura: Dus je vind het wel belangrijk om te doen, maar je twijfelt soms een beetje over de combinatie met..?

Leerkracht 2: Ja soms twijfel ik, bijvoorbeeld tweetaligheid vind ik best wel lastig om mee om te gaan.

Laura: Hoe open je de Engelse les of hoe zou je de Engelse les openen?

Leerkracht 2: Nou we hebben hier eigenlijk de afspraak dat we het vlaggetje zal ik maar zeggen neerzetten. Dan weten de kinderen al (vol enthousiasme met gebaren) YES we hebben Engelse les. Dat is al een yes, yes, yes. En uhm, dus dat heb ik wel gedaan en de laatste tijd spreek ik het gewoon los van de Engelse les die wij dan hebben gehad, begin ik wel eens soms in het Engels te praten en dat vind ik dan ook wel heel erg leuk om te doen. Dat zit dan niet goed in elkaar officieel gezegd, maar dan gaan de kinderen wel meedoen, dat vinden ze wel leuk.

Laura: Oké. Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 2: (zegt de vraag fluisterend na) Ja een start... uhm... Op zich denk ik ook wel hier bij de kleuters dat het leuk is om met woorden te werken die zij zeg maar hier al kennen, waar ze hier in het Nederlands al mee bezig zijn, dat ze al heel snel horen van 'Oh dat is uh, oh', dat ze het heel makkelijk horen. Bijvoorbeeld een hammer, 'Ohja dat is een hamer' weet je wel en dan die woorden, die ze nu veel gebruiken. Dat ze die dan sneller om kunnen zetten in het Engels, dat vind ik dan heel erg leuk.

Laura: Met welke activiteiten kunt je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 2: Nog een keer als je blijft.

Laura: Met welke activiteiten kunt je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 2: (denkt lang na) weet ik niet, mag ik de vraag eens zien. (leest de vraag van papier). (vervolgt vertwijfeld) Nou misschien uh TV kijken ofzo, video dingetjes...filmpje laten zien. Denk ik. (leest de vraag nog eens) Ja zoiets, of ja dan een.. een prentenboek hebben we eerst in het Nederlands en daarna in het Engels, zoiets? Anders, ja ik kan er even niet opkomen.

Laura: Dat geeft niks. Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 2: (lange stilte) Ik moet altijd de vragen zien, sorry. (leest de vraag van het papier) uhm ja een kring zeg maar, een kring gesprek, een prentenboek voorlezen, die Engelse liedjes, die Engelse verhaaltjes, ook die liedjes op het digibord laten zien...dat.

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 2: Jawel, want ze luisteren heel goed na je. Ze proberen wel van oh.. te herkennen en de woorden die ze al een keer hebben gehad. Ze maken daarna.. ze horen daarna gewoon hé volgens mij is dat een hele zin, ohja volgens mij zegt ze dat. Dus ja dat is wel waardevol, vind ik.

Laura: Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 2: Stille periode? Nee.

Laura: Oke, dat is duidelijk. Dat geeft niks. Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 2: Te weinig, ik weet dat we Engels moeten bieden al vanaf 4 jaar. Dat weet ik wel.

Laura: Hoe leren de leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 2: (lange stilte) Misschien door het hardop te lezen ofzo, dat ze het horen en dan aan elkaar vertellen, zoiets... denk ik.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 2: Ja ik denk heel veel voordoen. En dan in het begin ook maar gewoon laten proberen om iets.. uh uh... dat ze durven te spreken, dat vind ik al heel goed. Dat moeten ze wel durven, ook al spreken ze het niet goed uit dat moeten ze wel durven te zeggen. Dat jij het daarna goed zegt. Dat doe je nu eigenlijk ook al. Dat je iets op die manier corrigeert, snap je wat ik bedoel?

Laura: Ja dus feedback geven door te herhalen

Leerkracht 2: Ja, ik denk zo.

Laura: Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 2: Hoe ik...uh ja. Hoe kies ik passende.. ik ga gewoon op internet surfen van wat is er te koop aan liedjes, aan versjes, wat mij apart prentenboeken. Nou ja dan is het meer van ha Kim jij bent van het Engels, zoek jij eens even een.. Ja zij komt daar uit zichzelf ook al meer mee, zal ik maar zeggen. En dan is het van oh zij heeft het, dus dat is eigenlijk ook wel heel gemakkelijk. Nou hebben we natuurlijk die Engelse lessen en voorbeelden, dus dat is een manier. Ik heb er nog niet echt zeg maar mee gewerkt, zoals de afgelopen keer, daar heb ik helemaal niks mee gedaan, dus ja.

Laura: Oké. Welke bronnen raadpleegt je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 2: Welke bronnen? Ja die cursus dan. Ja die ga ik denk ik wel gebruiken. Ja dan is het toch gewoon heel simpel het internet af surfen. Ja we hebben ook wel een hele periode geleden, hebben we ook zo'n iemand gehad. Was jij er toen ook al? Ja die heeft ons toen ook zo'n Engelse les gegeven of is toen met liedjes aan de gang gegaan, die geeft ook op bepaalde scholen Engelse les..

Laura: Een stagiaire van vorig jaar?

Leerkracht 2: Nee echt een vrouw.

Laura: Yvonne Scherphof toevallig?

Leerkracht 2: (twijfelend) volgens mij wel.. Ja zij had ook allemaal materialen enzo, dus dan ga ik daarna op zoek of ik dat nog ergens heb.

Laura: Ja even in een laatje rommelen. En de laatste vraag. Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 2: De wie?

Laura: De EIBO-topics

Leerkracht 2: Nee.

Laura: En als ik vertel dat EIBO staat voor Engels in het Basisonderwijs, heb je dan een idee wat het inhoud.

Leerkracht 2: Nee.

Interview Leerkracht 3

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 3: Ja

Laura: Waarom vind je dit wel van belang?

Leerkracht 3: Uhm nou in de omgeving van kinderen is al heel veel Engels. Ze worden er veel mee geconfronteerd en als ontmoetingstaal en de taalverwerving bij jonge kinderen gaat gewoon heel snel. Tweetaligheid.

Laura: Hoe open je de Engelse les?

Leerkracht 3: Als wij hier Engels doen, dan staat de vlag hier op de kast en dan openen wij al de ochtend met goedemorgen zeggen, 'good moring' en een korte introductie. En dan weten de kinderen al we gaan met Engels vandaag aan de slag en dat is dan eigenlijk al de introductie.

Laura: Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 3: Zelf al Engels praten, aansluiten bij wat je doet, dus uhm.. Ja en dicht bij de kinderen houden qua activiteiten, dus het kan een boek zijn, het kan een spelletje zijn, het kan een liedje zijn. Gewoon iets waar makkelijke woorden op een prettige manier kort verteld of gedaan worden.

Laura: Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 3: Uhm..(denkend) pff. Ja ik praat wel vanuit 1/2 he. Dan is voorkennis natuurlijk wel lastig, maar als je bijvoorbeeld al telt in de klas en je vraagt wie kan dat al, dan kom je daar natuurlijk wel achter. Het zijn gewoon de dagelijkse dingen, gewoon eens kijken of iemand dat al in een andere taal kan zeggen, dus de dag al een keer op een andere manier. Dus eigenlijk de dingen die we hier al dagelijks zeggen of doen om dat eens te kijken... of waarvan je denkt, of bijvoorbeeld de kleuren, weten de kinderen die dan bijvoorbeeld al in het Engels.

Laura: Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 3: Uhm ja ik vind liedjes en boeken zelf heel makkelijk om te gebruiken. Ik ben wel geprikkeld door de Engelse cursus om ook eens een flashcard te gebruiken of een memory ofzo weet je wel. Of het inzetten van het digibord helpen daarbij, vaak ook wel goed qua uitspraak enzo. Ja dat is eigenlijk wel heel divers.

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 3: Ja absoluut. Want je merkt ook dat kinderen het na gaan zeggen, de kinderen onthouden het en onthouden ook woorden. Ik vind het zelf soms wel lastig om.. de zinnen, zeg maar, zeg ik het wel goed, dat is je eigen ding erbij.

Laura: Dus de zinsconstructie zeg maar?

Leerkracht 3: Ja.

Laura: Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 3: Nee

Laura: Zou je er je iets bij kunnen voorstellen? Of ook niet?

Leerkracht 3: De stille periode... (vervolgd vragend) Ja is het dat kinderen een periode hebben dat ze niet openstaan voor een andere taal ofzo.

Laura: Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 3: Voor Engels? Nee niet specifiek. Wat ik zelf gewoon in mijn hoofd heel erg heb zitten voor Engels, zeker voor jonge kinderen, is vrij in spreken, ontmoeten, elk woord dat ze meepikken en het enthousiasme dat je daarin hebt is mooi meegenomen. En dan vooral spraak. Plezier en spraak.

Laura: (bevestigend) Plezier en spraak staat bovenaan?

Leerkracht 3: Ja.

Laura: Hoe leren jouw leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 3: Nou geschreven is hier echt boeken zeg maar. Dan is het niet echt op woord gericht, maar op de tekening gericht. Ik heb toevallig vandaag, dan heb ik een boekje over kaarten en dan staan daar weer de kleuren in. En dan zeggen we die in het Nederlands en daarna nog een keertje in het Engels en dan zie je wel precies welke kinderen daar weer dat hebben. Dus je blijft het gewoon koppelen aan de dingen die je doet, het ook niet eens als grote activiteit terug laten komen. Zien ze dat zeker weer in het geschreven stukje. Gesproken is denk ik alleen maar het herhalen en het horen en ik denk dat kinderen zeker op jonge leeftijd heel erg gaan denken welk woord lijkt daarop in het Nederlands.

Laura: Ja, oké. Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 3: Gewoon zelf blijven praten en als een kind iets zegt gewoon op een hele prettige manier het nog eens een keertje terugzeggen of uitnodigen of laten herhalen ofzo.

Laura: Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 3: Nou dat, dat is soms wel lastig. Het ene thema leent zich daar beter voor dan het andere. Ik vind wel dat je heel erg gericht bent uhm...op primaire basis. Op ontmoeten, zo goedemorgen zeggen, de dagen van de week, het tellen, de kleuren uhm.. en we hebben nu een thema en dan hebben we zo'n boek over het huis, dan komen de kamers ook nog wel aan bod. Maar ik vind het lastig om passende... Ik vind een boek eigenlijk altijd het handigste of een lied, maar het is niet altijd te vinden voor een thema.

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 3: Naja dat is uhm de bied. Internet zelf, je hebt zo'n site Simply English Songs ofzo zeg maar. Ik merk ook dat ik uit de cursus gewoon wel dingen meeneem.

Laura: Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 3: EIBO... Nee.

Laura: En als ik vertel dat EIBO staat voor Engels in het Basisonderwijs?

Leerkracht 3: (lachend) Ja dan leg je dat mooi uit, maar het zegt me niks. Ik heb er nooit van gehoord.

Interview Leerkracht 4

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 4: (twijfelend) Ja....Ja.

Laura: Waarom vind je dit wel van belang?

Leerkracht 4: Nouja je hoort dan dat ik daarover nadenk, omdat ik denk: "vind ik het belangrijk omdat het moet, omdat dat nu eenmaal in deze tijd zo is. Of vind ik het echt belangrijk". En dan denk ik: "Oja", dan moet ik daar even over nadenken. In eerste instantie is het iets, wat ik natuurlijk nooit, in nog, in mijn opleiding meegekregen heb, dat we dat aan moeten bieden. Zo oud ben ik al hè, dat

hebben wij nooit geleerd. Uhm.. maar ik denk nu zoals de wereld nu in elkaar zit en uh wat ze allemaal tegenkomen, ja dat het wel heel handig is dat je er in ieder geval uhm.. aan gewend raakt. Dat er een taal is, die heel veel mensen beheersen en spreken en omdat er ook heel veel dingen in hun omgeving zijn waar Engels gesproken wordt.

Laura: Dus het stukje wennen aan een vreemde taal is wel belangrijk?

Leerkracht 4: Ja...Ja

Laura: Oké. Hoe open je de Engelse les/Hoe zou je de Engelse les openen?

Leerkracht 4: Uh. Ik doe het altijd bij aanvang uh.. van de dag, als ze binnenkomen, dan staat er een Engelse vlag hier op de kast (tikt op de kast). En dan komen ze binnen, dan groeten we, hand geven, "goedemorgen" en heel veel kinderen zien dan "oh de Engelse vlag" en die zeggen dan "goodmorning". En de kinderen die dan gewoon een hand geven en zeggen "goedemorgen" wijs ik op de vlag en gebruik ik ook de taal hè van uh.." de Engelse vlag huhuhu", in het Engels dan. En uh.. ja zo uh.. Dat vind ik ook wel een handig begin, van.. zeker voor kleuters, kan voor oudere anders zijn, maar voor kleuters "oh vandaag spreken we Engels". En niet van "we zijn er al een tijdje en nou gaan we ineens Engels doen. Maar bij binnenkomen, "nee vandaag spreken we Engels" vind ik wel handig.

Laura: Oké, dat is duidelijk. Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 4: Nou ja, dit vind ik heel makkelijk, heel fijn. Dat is duidelijk en dat is een afspraak die je gemaakt hebt, hè die vlag, dat vind ik heel fijn. Verder uhm.. lezen we sowieso heel veel boeken, dus een boek is tuurlijk ook ontzettend fijn. Ja en ik ben nu ook nog eens in de uh...uh... Ik heb het voordeel dat ik een kind in de klas heb uh.. met een Engelse moeder en dat kind spreekt ook veel nog door elkaar, Nederlands en Engels. Dus dat kan ik ook heel goed gebruiken natuurlijk

Laura: Dus je gebruikt dat kind, prentenboeken en de vlag een beetje als startactiviteiten om het Engels op te starten?

Leerkracht 4: Ja dat is wat ik tot nu toe heb gedaan.

Laura: Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 4: (Lange stilte, denkend gezicht) Oké, met wat voor activiteiten?

Laura: Ja

Leerkracht 4: Oh god...(lange stilte) uhm.. Nouja terugpakken op wat we al gedaan hebben, denk ik? En dat zijn meestal dus boeken, liedjes. En dat zit allemaal binnen de context, dus dat heeft allemaal wel betekenis, ze weten allemaal waar het over gaat. Wat zei je nou, waar ik op terug kan...?

Laura: Ja waar je de voorkennis mee kunt activeren.

Leerkracht 4: Voorkennis mee kunt activeren. Dus wat ze al weten in het Engels, dat je daar iets mee gaat doen. Nouja dat dus. Van: "weet je nog de kleuren waar we het over gehad.., wat voor kleur huis was het ook alweer" Dus terugpakken op wat ze gedaan hebben, of bedoel je dat niet?

Laura: En op het moment dat ze nog niks van een onderwerp weten, dus je gaat iets nieuws introduceren?

Leerkracht 4: Jaja, binnen een ander thema. Ja daar kun je dan toch op terugpakken denk ik. Ja gewoon op een activiteit of uh.. godsie (stilte). Ja of gaan praten wel over een ander onderwerp, wat

dan misschien is. Bijvoorbeeld wij hebben de vorige keer in dat boek van “my house”, komen heel veel kleuren in voor. Uhm...dat je wel weer die kleuren allemaal benoemd, maar binnen een andere context dus. En dat aanvullen met nieuwe woorden. (vragend) Denk ik?

Laura: Oké. Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 4: (Benadrukt) Nieuwe, input? Ik denk een beetje.. ja, ik blijf natuurlijk zelf een beetje hangen in de kring 's morgens. Ik doe het ook alleen in de kring. Dus boeken, liedjes. Maar jij vraagt andere activiteiten die uh?

Laura: Nee gewoon wat jij denk dat goede activiteiten zijn voor input.

Leerkracht 4: Verteltafel, storytelling.. absoluut. Het voor het herhalen van het verhaal of whatever. Ja uhm...Ik denk dat je dat hier overal vooral in de spelhoeken, ja bouwhoek, spelhoeken.

Laura: Dat je daar heel veel input mee kunt geven?

Leerkracht 4: Ja absoluut.

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 4: Jawel. Maar ik vind het wel spannend. Ik weet van mezelf.. nou spannend nog niet zo heel erg, maar ik twijfel wel aan mijn kunnen, aan mijn beheersing van het Engels. Maar uh daar hoef ik niet over te twijfelen, dat weet ik wel zeker dat die niet zo goed is. En ja.. Nou punt dat.

Laura: Maar het levert wel een bijdrage voor de kinderen?

Leerkracht 4: Voor de kinderen? Absoluut, zeker al de gewend, dat ze normaal vinden dat het gebeurd.

Laura: Nou dat is al mooi toch. Heb je ooit gehoord van de ‘stille periode’?

Leerkracht 4: Een stille periode?

Laura: Ja, in het leren van Engels. Of andere vreemde talen.

Leerkracht 4: (stille, dan vragend) Dat een kind wel iets opneemt, maar het zelf nog niet gebruikt. Als je dat bedoeld. Dat kan wel dat het eerst moet beklijven, binnen moet komen en beklijven en het dan gaat spreken. Ik denk dat je dat bedoeld.

Laura: Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 4: (uitvergroot) Neeeee. Nee dat is precies wat ik zeg, dat weet ik niet. Nee, helemaal niet.

Laura: Hoe leren de leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten? Dus met name prentenboeken hier in de kleuterklas.

Leerkracht 4: Hoe ze die leren....

Laura: Die te verwerken, dus hoe uh.. Die informatie verwerken ze op een bepaalde manier. Hoe doen ze dat? Hoe leren ze dat?

Leerkracht 4: Door het heel veel te gebruiken, denk ik. En herhalen. En voordoen, modeling

Laura: Herhalen en voordoen?

Leerkracht 4: Dat ja.

Laura: Oké. En hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 4: Ja ik denk ook gewoon door in gesprek te blijven. Dat was wel grappig toen ik dat boek "my house" had, dat neem ik morgen wel mee. Toen kwam het op een gegeven moment over de kleur van de auto, geloof ik, van de vader of de moeder die in de garage stond. Uhm en dat snapte ze ook wel en toen begonnen ze ook wel van uh.. een noemde een kleur, die wist hij dan in het Engels, en toen ging ik ook vragen van, hè, "wat voor kleur auto is die van je moeder of je vader". En er zat hier een moeder, die ging, oh ja die ging naar de Praxis met een groepje kinderen. Dus ik zei: "nou wacht hier maar even totdat wij hiermee klaar zijn", dus ik vroeg het ook aan haar wat voor kleur auto en daar reageerde haar dochter weer op en zo snapte ze heel goed.. ik ben je vraag kwijt hoor, maar volgens mij is dit het antwoord.

Laura: (lachend) Dus de spreekvaardigheid leren ze vooral door het heel veel te ..

Leerkracht 4: (roept erdoorheen) DOEN!

Laura: (praat verder) ..doen, door het aan te bieden in modeling, leren ze het zelf ook weer terug te geven?

Leerkracht 4: Ja.

Laura: Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 4: Hoe ik die kies? Ja die kies ik nu dus nog moet ik echt toegeven heel summier, wat ik zeg in de kringactiviteiten. Maar die kies ik uh.. Hoe ik die kies?

Laura: Ja, let je dan op specifieke dingen of kom je iets tegen en denk je dat ga ik doen? Hoe kies je nu?

Leerkracht 4: Ja, ik zoek vooral nog een boek en een lied, dus ik kies daar vooral op. Dat is eigenlijk nog best wel weinig. Ik ga nog niet echt de diepte in dat ik denk.. want nou denk ik, ohja ik kan ook wel met twee kinderen bij de verteltafel gaan zitten en nog een keer dat verhaal doen ofzo. Uhm.. dat zou ik met "buurman en buurman" nou ook heel goed kunnen doen natuurlijk..neighbour and neighbour ofzo.

Laura: Dus nu hebben jullie het thema klussen en dan ben je gewoon gaan googlen naar een liedje over klussen of naar een verhaaltje of een prentenboek?

Leerkracht 4: Ja.

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 4: Ja geen. Erg hè?

Laura: Oké dat is duidelijk. En de laatste vraag heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 4: Wat zou dat nou...Ik heb er tuurlijk nog nooit van gehoord, maar dan ga ik denken wat een EIBO-topic zou.. verwondering ofzo..

Laura: EIBO is Nederlands voor Engels in het basisonderwijs.

Leerkracht 4: (Vol verassing) OOH!

Laura: Als ik dat tegen je zeg..

Leerkracht 4: Wat zeg je nou, Engels in...

Laura: Engels in het basisonderwijs

Leerkracht 4: Engels in het.. topics?

Laura: Ja topics, dus onderwerpen.

Leerkracht 4: Nee, ik heb er gewoon nooit van gehoord.

Laura: Nee oké, dan was dit het interview.

Interview Leerkracht 5

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 5: Van belang, ik denk dat als je het wil gaan doen dat het wel deze tijd uh het beste is, omdat ze heel taalgevoelig zijn op deze leeftijd. Ja en of het van belang is, ik denk dat dat de toekomst uit moet wijzen.

Laura: Maar je vind het wel van belang de taalgevoeligheid te benutten?

Leerkracht 5: Ja, maar dat is nog niet bewezen natuurlijk.

Laura: Hoe open je de Engelse les/Hoe zou je de Engelse les openen?

Leerkracht 5: Uhm. Hoe bedoel je? We hebben gewoon zo'n vlaggetje, dat zet ik neer. En ik doe heel simpel van we gaan een spelletje doen. En ja meer als alleen de cijfers en uh hallo wie ben jij en de kleuren en een boekje lezen, hebben we nog niet gedaan.

Laura: Oké, prima. Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 5: Ja dat zal er ook een beetje aan liggen wat je bedoeling is op dat moment. Nu hadden we het thema klussen. Heb ik een boek genomen van 'My House' en daar komen op een gegeven moment ook vragen in voor van uh.. wat voor kleur auto heb jij en ja dat is dan wel betekenisvol. Dus het zijn niet losstaande lessen die ik heb gedaan, gewoon wel puur waar ze nu mee bezig zijn. Dus dat is in dit thema eigenlijk pas de eerste keer. En ja L. die heeft al heel veel liedjes gedaan en die spreekt natuurlijk wel al veel meer in het Engels, maar op dat moment haken ook de jongste vaak ook wel af, omdat ze het dan op een gegeven moment, dus het moet ook niet te lang duren hoor. 10 Minuten, kwartiertje merk je bij die jongste is het dan, want het is in feite net al jij naar een Turkse les gaat zitten luisteren. Bij wijze van, toch? Ja dat is gewoon zo.

Laura: Dat klopt. Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 5: Met welke activiteiten? Uhm.. voor mezelf. Ik denk zelf toch wel bewust met het Engels bezig te zijn, met boeken, dingen te lezen, dingen op te zoeken. Je zal je toch een beetje moeten, in je Engels moeten..

Laura: En voor de leerlingen? Wat voor activiteiten gebruik je om hun voorkennis te activeren?

Leerkracht 5: (stille) Ja ik weet niet of je daar nou voor hun al activiteiten voor kan bedenken. Ik heb hier bijvoorbeeld wel een Engels spelletje, maar ja dan moeten ze Engels kunnen lezen. Ja dat kunnen ze nog niet in het Nederlands, laat staan in het Engels. Ik denk dat dat heel lastig is

inderdaad. Maar misschien heb je wel, ik weet het niet, op de markt voor die kinderen al.. al.. ik weet het niet zover ben ik nog niet gekomen.

Laura: Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 5: Ja dat is ook. Er is nog zo weinig input al gegeven dat dat ieder keer nog een nieuw onderdeel is voor ze uh. Dus ik denk wel dat je het met een thema en wisselend. De ene keer met een boek en de andere keer met een liedje en de andere keer misschien een woordspelletje, dat het leuk moet blijven voor die kinderen en ook niet ineens te veel. Ik denk 10 minuten, kwartiertje per onderdeel en dan is dat wel genoeg.

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 5: Dat vraag ik me af, want ik zie wel inderdaad die kinderen op een gegeven moment afhaken als je aan het praten bent dan is er niks te zien en er is... dat ze het dan niet kunnen volgen. Kijk met een boek zien ze wat, met een spelletje dan rijk je wat aan, met kleurtjes je gaat kleurtjes laten bekijken en dingen benoemen. Maar als jij zinnen er tussendoor zegt, en nou heb ik geen, want ik bedoel zoveel Engels ken ik ook niet om dat nou een half uur vol te praten, maar dan op een gegeven moment merk je van oh dan haken ze af omdat ze dat dan niet. Want één die zegt dan bijvoorbeeld: 'Wat zeg je nou?', weet je wel, ja en als je het dan gaat vertalen, wat eigenlijk niet de bedoeling is... Dus ja dat is dan misschien nog even een weg in zoeken, maar dan haken kinderen wel snel af, dat merk je wel.

Laura: Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 5: De stille periode.. Nee ik weet het niet, ik weet niet wat je bedoeld?

Laura: Nou dat is een bepaalde periode die komt bij het leren van een vreemde taal voor.

Leerkracht 5: Oh nee, daar heb ik nog nooit van gehoord.

Laura: Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 5: (lachend) Niet echt.

Laura: Hoe leren de leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 5: Ja dat kunnen ze natuurlijk nog niet.

Laura: Maar gesproken Engelse teksten komen natuurlijk wel aan bod.

Leerkracht 5: Ja, maar dan kunnen ze nog geen, niet echt iets.. Ja iets van verwerken. We hadden het nou inderdaad over kleurtjes en dan gaan ze inderdaad bij der eigen dingetjes kleurtjes en dan kunnen ze inderdaad van 'oh jij hebt die kleur', maar dat is niet.. Ja daar zou je een lesje nog, of een kleurplaat en dan zou je dat nog eens kunnen herhalen, maar dat hebben we nog niet gedaan. Maar ik denk dat dat gewoon heel simpel moet zijn zo in het begin, we zijn nog maar net begonnen natuurlijk hè. Kijk als we nou bij wijze van al twee jaar al gedaan hebben, zal je daar best verder in kunnen, maar ja ik zeg al die ervaring hebben we natuurlijk nog niet met de kleuters hoe dat gaat verlopen en of het leuk blijft. Want kijk in het begin vinden ze het vaak wel interessant, maar als ze het dadelijk niet meer kunnen volgen, vinden ze het dan ook nog leuk. Dus ja ik ben wel benieuwd hoe het zich voort zet inderdaad.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 5: Ja daar komen ze nog niet aan toe. Alhoewel we hebben op een gegeven moment wel aan elkaar de naam gevraagd. Heel kort natuurlijk. En wat voor dag is het vandaag en goedemorgen. Nou ja, dat zijn wel twee/drie woordzinnnetjes, maar dat is toch wel een begin toch?

Laura: En hoe leren ze dat dan?

Leerkracht 5: Nou ja door het te doen en door het aan elkaar te vragen, dus wel door handelend bezig te zijn. Dat is bij die kinderen natuurlijk wel belangrijk, maar dat is natuurlijk sowieso wel bij die kleuters. En ik moet zeggen dat vonden ze dan weel wel heel leuk. En het goedemorgen terug zeggen in het Engels en inderdaad de kleuren en wat je lievelingskleur is en een spelletje inderdaad met klappen en je neus aanwijzen. Ja het is handelend bezig, dat zouden ze ook met elkaar nog kunnen doen natuurlijk. Maar verder zijn we nog niet gekomen hoor.

Laura: Nee oké. Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 5: Ja ik denk dat je dan gewoon per thema ook even met elkaar moet kijken van wat is leuk. Nou hadden we toevallig dan dat boek en de kleuren, dus hadden we toevallig heel veel. En inderdaad de slaapkamer enzo die dingen benoemen, dat zijn natuurlijk allemaal vrij simpele basis dingen natuurlijk. Maar volgend thema hebben we dino's, dat wordt misschien wat lastiger, dat weet ik niet. Ik denk dat dat voor ons ook steeds zoeken is wat je per les inderdaad kunt doen. En ik denk dat veel met elkaar brainstormen en met elkaar bespreken en nabespreken van goh hoe ging het bij jou, hoe ging het bij jou.. En ik hoorde dat van de week die nieuwe Engelse uh.. spelletjes enzo hè. Dus dan kun je daar weer iets uit pikken. Ik weet niet want ik heb ze nog niet gehoord, maar uh.. Dus ja we doen ons best.

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 5: Van het gewone thema? Ja we hebben natuurlijk niet specifiek een Engels thema, maar we kijken wel of er inderdaad of via Horeb of via onze dagelijkse bezigheden via het thema iets in te passen is. Nu was dat toevallig dan het huis en het boek van het huis en ja van daaruit kwam je met vragen weer verder op je lievelingskleuren en de kleur van een auto ging het over. Kijk en daar kun je dan een gesprekje over aanknopen. Ja volgende keer kan het weer heel iets anders zijn. Dus echt om te zeggen dat je daar thematisch een thema hebt waar je iets uithaalt, dat hebben we nog niet.

Laura: Mijn laatste vraag. Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 5: (lange stilte dan zachtjes) ik zal wel weer dom zijn.

Laura: Als ik jou vertel dat EIBO staat voor Engels in het Basisonderwijs, heb je dan een idee wat het zou kunnen betekenen.

Leerkracht 5: Wat je als einddoel op de basisschool moet gaan halen of zo? Nee ik heb er nog nooit van gehoord, dus..

Interview Leerkracht 6

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 6: Ja

Laura: Waarom vind je dit wel van belang?

Leerkracht 6: Omdat heel veel dingen om je heen in het Engels zijn en als je later door gaat studeren ontkom je er niet aan dat je boeken in het Engels krijgt of..

Laura: Hoe open je de Engelse les of hoe zou je de Engelse les openen?

Leerkracht 6: Gewoon met 'Hallo we gaan nu Engels doen, ik praat weer alleen in het Engels' zoiets en dan gewoon, zoals je het normaal ook doet. Alleen wel wat meer laten zien. Sommige kinderen snapte niet van 'sit down' dus dan laat je zien zo van (handgebaar).. iemand die het wel snapt.

Laura: Meer handgebaren enzo?

Leerkracht 6: Ja.

Laura: Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 6: Een activiteit waar iedereen aan deel neemt. Waar iedereen ook aan durft deel te nemen.

Laura: En dat kan van alles zijn?

Leerkracht 6: Ja al is het maar uh een dansje op een liedje. Als je bijvoorbeeld een liedje aan gaat leren en je begint met een dansje dan kunnen ze daar al enthousiast door raken, waardoor ze ook de woorden straks mee willen gaan doen. Of als je kleurenspelletje doet dan hoeven ze alleen maar aan te wijzen, dan durven ze allemaal mee te doen.

Laura: Dus vooral om te enthousiasmeren?

Leerkracht 6: Ja.

Laura: Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 6: Door gewoon dingen terug te pakken die je al behandeld hebt. Of door terug te pakken uit bijvoorbeeld televisieprogramma's die kinderen kijken. Als je bijvoorbeeld refereert naar Dora of Diego hier in 3/4, ja dat kennen ze allemaal wel. Daar wordt het honderd keer herhaald.

Laura: Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 6: (denkt even na) Ja ik denk dat het niet zo anders is als wat je, als andere activiteiten die je doet. Ik denk dat alles gewoon kan passen. Dat het echt niet zo...

Laura: Dat het niet zoveel uitmaakt, alles is gewoon goed?

Leerkracht 6: Ja.

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 6: (overtuigend) Ja.

Laura: Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 6: Ja.

Laura: Kun je uitleggen wat het is?

Leerkracht 6: Uh als kinderen een tweede taal leren gaan ze eerst observeren, kijken, luisteren en zal het best wel een tijd duren voordat ze echt iets durven te zeggen. En na die tijd, ja.. Het wil niet zeggen dat als ze niks zeggen ze niks oppikken

Laura: Erg mooi uitgelegd. Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 6: Nee.

Laura: Hoe leren uw leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 6: Uhm....(lange stilte) Ja ik heb laatst een boek voorgelezen en dan ga je samen over dat boek praten, maar dat doe ik dan wel in het Engels. En door de plaatjes te laten zien en door het met ze te hebben over hè wat er dan gebeurde, daardoor leren ze het dan.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 6: Ja door.. door ze gewoon met, door gewoon elke keer hetzelfde te herhalen. Als je dus iets wil vragen, dat ze dus gewoon weten oké dit is dus een vraag. Dat je gewoon heel veel dingen uit gaat spelen, als je bijvoorbeeld het gaat gebruiken, niet dat ik dat al doe hoor, maar als je bijvoorbeeld in het documentatiecentrum en je zou zeggen oké vandaag is het Engels, dat ze constant weten van 'can I have' of zo iets. Dat je 'can I, may I', dat ze die standaard dingetjes weten.

Laura: Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 6: Ja dat.. ik heb nu toevallig een boek gevonden dat er in paste. Soms een liedje, uhm... Op die.. Ja je moet er tegen aan lopen denk ik. Het is nog wel erg zoeken, maar dat is met alles wat je binnen het thema moet passen.

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 6: Bibliotheek en het internet. Dat zijn de twee dingen waar ik nu uh..

Laura: En bepaalde sites, of gewoon van alles?

Leerkracht 6: (lachend) Gewoon Google en uh...

Laura: Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 6: Nee.

Laura: En als ik vertel dat het staat voor Engels in het Basisonderwijs, zegt het je dan iets?

Leerkracht 6: Nee.

Interview Leerkracht 7

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 7: (lange stilte) uh.. Jawel.

Laura: Waarom vind je dit wel van belang?

Leerkracht 7: Uh, zodat het niet vreemd in de oren klinkt. Dat het alvast uh.. Dat ze vertrouwd zijn met de taal en dat er herkenning is. Ze zien het ook op TV enzo dus ja.

Laura: Hoe open je de Engelse les/Hoe zou je de Engelse les openen?

Leerkracht 7: Betekenisvol. Dus dat het aansluit bij wat de kinderen interesseert, wat ze herkennen. Want de taal is natuurlijk al nieuw, maar dat dat uit hun omgeving komt. Ik denk dat dat het belangrijkste is.

Laura: Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 7: Nou dat zijn moeilijke vragen. Een startactiviteit. Ja dat heeft Iris toch gisteren verteld. Je bedoeld van het vier-fasen model?

Laura: Ja bijvoorbeeld.

Leerkracht 7: Ja dat is bijvoorbeeld een woordveld maken in het Engels, over een thema in de klas. Dat soort dingen noemde zij. En plaatjes laten zien die horen bij een uh... heel oriënterend, wat weten we er al van in het Engels. Ja toevallig heeft Iris dat gisteren uitgelegd.

Laura: Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 7: Nou dan heb ik niet goed geluisterd gisteren. Nee... Dat zijn de startactiviteiten! Net als bij een thema van ons. Dus welke soort wil je ook weten?

Laura: Ja bijvoorbeeld.

Leerkracht 7: Dus woorden bij illustraties, filmpjes..

Laura: Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 7: Pff welke activiteiten... Ja vrije opdrachten dan toch? Nee je moet iets nieuw inbrengen een nieuw onderwerp. Weet ik ook niet... Nee ik heb daar nooit over nagedacht... Nieuwe input qua taal?

Laura: Ja.

Leerkracht 7: (stilte) Dan moet je in ieder geval aansluiten bij wat ze al kunnen. En dan moet je weer iets nieuws? Ja dat kan dan toch alles zijn, of niet?

Laura: Ja dat kan.

Leerkracht 7: Ja toch of niet?!

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 7: Oh ja dat geloof ik wel, maar wel alleen tijdens de Engelse les. Of nou ja als je het de hele dag kan is het ook waardevol, maar.. Nee want ze moeten ook Nederlandse taal goed leren, alleen ik vind dat niet haalbaar. Ik vind dat half uur les al lang. Maar dat is wel zeer zeker in de activiteiten, Engelse activiteiten vind ik dat wel, dan moet je de sfeer ook neerzetten, hoe lastig dat ook is.

Laura: Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 7: Jawel gehoord, maar ik weet niet meer wat dat is. Is dat dat de taalontwikkeling even stagneert, wanneer ze heel veel oppakken en wanneer niet?

Laura: Nee..

Leerkracht 7: Oh, dan weet ik het niet.

Laura: Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 7: Nee, nee echt niet. Ja één keer dat jij het gepresenteerd hebt. Toen heb ik het globaal gezien. Toen heb ik inderdaad wel gezien in de onderbouw dat je niet zo hoeft te panieken, dat het echt maar basis is. Spelenderwijs. En dat je in groep 7/8 al wat meer richting zinsbouw gaat en al wat Engelse woorden, woordenschat, dus dat het ook net als bij het OGO in de onderbouw spel en in de bovenbouw toch ook al wat meer onderzoekend in het Engels.

Laura: Hoe leren de leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 7: Door goede onderzoeksvragen zelf te laten maken. Wat wil ik weten? Dus binnen een thema. Eigenlijk kun je het dus weer leggen op het OGO-concept. Dus dat de kinderen er nieuwsgierig naar zijn, iets dat hun bezig houdt.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 7: Even nog een keer...Hoe leer je ze de spreek vaardigheid? Dus goedemorgen enzo?

Laura: Ja dus hoe zij leren informatie te kunnen geven of kunnen vragen in het Engels?

Leerkracht 7: Ja. Ik denk door op echte momenten te oefenen. Van uh.. hoe vraag je hoe laat het is, als ze dat vragen, doe eens in het Engels? Dus als het echt is, functioneel. Niet zomaar een blad met zinnnetjes, maar dat ze het na mogen spelen of dat het echt is op dat moment.

Laura: Dus in een echte situatie?

Leerkracht 7: Ja.

Laura: Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 7: Ja door boeken binnen het thema te gebruiken. Ja dat is weer hetzelfde als die bovenste. Filmpjes...

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 7: Ja ik zou vooral in de bibliotheek, boeken.. maar ook liedjes trouwens op youtube. Schooltv ga ik dan zoeken en boeken... Ja wat nog meer? Dat was het wel.. Ja wat ik zou doen hè?

Laura: Ja.

Leerkracht 7: Ja. Ja ik zou misschien in een Engelse methode snuffelen, op de Pabo, ja dat zou ik doen.

Laura: Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 7: Nee, wat is dat?

Laura: Als ik zeg dat het staat voor Engels in het Basisonderwijs, zegt het je dan iets.

Leerkracht 7: (schudt haar hoofd en haalt haar schouders op)

Interview Leerkracht 8

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 8: Ja

Laura: Waarom vindt u dit wel/niet van belang?

Leerkracht 8: Uhm. Omdat er... heel veel in de wereld om die kinderen heen ook in het Engels is. Reclames, TV dingen, dus daarom denk ik dat het wel belangrijk is dat ze dat ook leren begrijpen. En dat ze daarmee in aanraking komen. En omdat het gewoon een wereld taal is en je daar denk ik niet vroeg genoeg mee kan beginnen.

Laura: Hoe open je de Engelse les/Hoe zou je de Engelse les openen?

Leerkracht 8: Uhm door het Engelse vlaggetje op tafel te zetten, zodat ze ook weten oké nu wordt er door de juf alleen enkel nog Engels gesproken. En uhm... ja stel je start er aan het begin van de dag mee dan start je gewoon in plaats van met goedemorgen, goodmorning en het Engelse vlaggetje staat op tafel, dus vanaf nu is het gewoon uh... Ja op die manier.

Laura: Een duidelijk startpunt

Leerkracht 8: Ja.

Laura: Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 8: Uhm... een liedje of iets waarbij ze lichamelijk betrokken zijn. Dus iets waarbij ze meteen ook op scherp staan, dus niet alleen maar zitten en luisteren, maar dat ze ook meteen iets te doen krijgen en dus betrokken zijn bij het hele gebeuren. Dus echt ook binnen een bepaalde interactie dat er iets van de leerlingen verwacht wordt, dus niet alleen eenrichtingsverkeer, maar ook... ja.. een bepaalde vorm van output, maar dan in bewegen of zingen of.. mee klappen of iets.

Laura: Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 8: Poe... uhm... (stilte) Misschien.... Ja vind ik lastig... door gewoon open vragen te stellen. Als je het hebt over kleuren bijvoorbeeld, wie kent er al kleuren in het Engels, of lichaamsdelen, wie heeft er wel eens gehoord van die naam, maar dat doe je dan natuurlijk wel in het Engels. Maar als je dat met handen en voeten en gebaren duidelijk maakt dan uh.. Ja weet je zo diepgaande thema's natuurlijk nog niet in 3/4, dus ik denk door inderdaad te kijken wie wat al weet of kent, dat je al wel een beetje een startpunt hebt. Toevallig heb ik wel een Engels jongetje in de klas, dus dan is het wel.. dan wordt er wel van alles gevuurd terwijl de rest zo zit van (fluit), maar ik denk door zo'n open vraag te stellen.

Laura: Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 8: Uhm... materialen.... Ja het is zo lastig bij 3/4. Liedjes, dansjes, korte aanwijzingen waarbij ze dingetjes moeten gaan doen. Bijvoorbeeld je hebt het over een bepaald thema van route, nou dan doe je voor left (steekt arm uit naar links), right (steekt arm uit naar rechts), weet ik veel en dat doe je dan ook echt met ze. Ik denk dat je op die manier wel nieuwe thema's aan kan dragen. Als je het over lichaam hebt dan je echt daar met een... hoofd schouders knie en teen aan kunt zetten in het Engels. Dat is ook... ja iets wat heel klein is en losse woordjes. Niet meteen 'ken je de weg naar de plus'.

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 8: (overtuigend) Ja, ook al begrijpen ze misschien niet alles, maar op het moment dat jij en spreekt en het uitbeeld of het doen. Bijvoorbeeld het gaan zitten of het opstaan of de deur openen of dicht doen, dan vangen ze gewoon al bepaalde woorden op en dan hoeven ze niet eens alle woorden te kennen, maar ze weten wel uh... wat je zegt. Ze begrijpen je. Ook al hoef je niet weet je... Ik begrijp ook Engels van iemand die tien keer beter Engels spreekt dan ik en daarvan weet ik ook

niet alle woorden, maar je kan het wel koppelen aan allerlei informatie die je wel bezit. Nou die kinderen zien dat, die zien wat jij aan het doen bent en die koppelen dat uh.... Visuele koppelen ze aan de woorden en dan denk ik dat ze een hele hoop wel gaan begrijpen, ook al weten ze dan nog niet alles. Dat ze dat wel opslaan.

Laura: Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 8: (stille) Hebben we dat toevallig dinsdag..? Daar staat me iets van bij. Maar nee er schiet me zo op dit moment even niks te binnen.

Laura: Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 8: Nu fris op de hoogte niet, maar ik heb ze wel eens bekeken.

Laura: Heb je een beetje een idee wat daar in staat? Of zeg je dat is niet blijven hangen?

Leerkracht 8: Nee dat is niet blijven hangen, dus ik ben niet actueel op de hoogte van de kerndoelen van Engels.

Laura: Oké. Hoe leren de leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 8: Hoe moet ik dat zien?

Laura: Hoe verwerken ze dat, de informatie die ze halen uit de geschreven of gesproken teksten.

Leerkracht 8: In een Engelse les, hoe ze daarmee omgaan? Nou dus door een beweging of een dans. Er komt dus iets binnen en zij handelen daarna. En ik denk dat je in groep 3/4 niet moet kijken naar uh.. ze zijn zelf heel druk bezig met de Nederlandse taal eigen te maken door te schrijven, te lezen en te doen, dus ik denk dat je dat bij Engels vooral niet moet doen. Omdat het al complex genoeg is om die ene taal goed te.. natuurlijk kan het goed samengaan, maar dat je gewoon moet denken van ja.. dat zij uitbeelden of doen met de tekst die gezegd wordt, dus niet dat ze zelf moeten gaan spreken. En dat kan best kleine dingetjes zijn, maar ik denk dat je vooral moet kijken inderdaad naar die lichamelijke activiteiten, dat ze het op die manier verwerken.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 8: Hoe leer je.... Nog een keer.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 8: Ja dat is bij groep 3/4 vind ik dat lastig hoor. Want je kan het er wel instoppen, van zeg het maar na, maar ze moeten het wel eerst zien te begrijpen.

Laura: Hoe werken ze dan toch aan die spreekvaardigheid?

Leerkracht 8: Ja ik denk doordat jij het zelf doet en dat voorbeeld geeft en bepaalde dingen wel in het Engels doet. Bijvoorbeeld 'can you give me' of uh... hè, dat ze het op die manier misschien wel gaan kopiëren of het gaan overnemen, ik denk dat het heel veel modellen is. En op die manier zo'n gesprek misschien ook na doen. Maar ik zou niet snel met leerlingen echt in gesprek gaan, omdat het dan voor mijn gevoel niet meer helemaal veilig is.

Laura: Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 8: Nou ik denk door op zoek te gaan naar versjes, liedjes, dansjes...uhm... Ja die dingen eigenlijk. Binnen een thema. Dus als je het hebt over boten 'row, row, row your boat', dat is iets wat je met leerlingen kunt doen. Als het hebt over het menselijk lichaam 'head, shoulders, knees and toe' dat soort dingetjes, maar dat je het uh... vooral niet te informatief. Je moet geen informatie eruit willen, je moet ze niet.. uhm.. dingen aan willen leren van een bepaald thema buiten dat het echt om het Engels gaat wat je ze aan leert. Ik denk niet dat als je het nu over afval hebt en je hebt een liedje over recyclen dat je ze via dat Engels ook nog wil leren hoe dat dat werkt. Dat het dan echt alleen om het Engels gaat... uhm.. ja en dan is het denk ik vooral zelf onderzoek doen naar wat is er in het Engels over een bepaald thema, er is vast wel iets te vinden.

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 8: Google! Ja dat is niet echt een bron natuurlijk, maar daar voer je dan dingetjes in of op youtube en dan ga je gewoon op zoek naar. Ja je hebt Eigenwijs het muziekboek waar heel veel liedjes in staan en daar staan ook enkele Engelse liedjes tussen en dan ga je kijken of daar iets tussen zit. En met je collega's... kijk ik heb pas twee jaar ervaring en er zijn er sommige met 25 jaar ervaring en die wel wat meer voor handen hebben. Maar ik zou niet snel een methode of wat dan ook in duiken.

Laura: En de laatste vraag. Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 8: Nee.

Laura: En als ik je vertel dat EIBO staat voor Engels in het Basisonderwijs, heb je dan een idee?

Leerkracht 8: Ja wel met die onderwerpen en dat ze dan vroeg willen beginnen, of uh.. hebben we daar een artikel over gehad toevallig afgelopen dinsdag? Of zat die in die map? Daar staat me iets van bij, maar ik kan het op dit moment even niet omhoog halen.

Interview Leerkracht 9

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 9: Uh van belang... of ik dat van belang vind. Ik vind het niet perse noodzakelijk, maar het is wel handig als ze jong al wat woordjes Engels kunnen.

Laura: Waarom?

Leerkracht 9: Uhm.. omdat ze er toch vaak mee in aanraking komen, met Engelse woorden. Maar in sommige gevallen vind ik het ook niet handig als ze al heel veel moeite met de Nederlandse taal hebben en een andere buitenlandse taal, dan kan het soms best veel zijn om het te verplichten en echt heel veel aan te bieden.

Laura: Hoe open je de Engelse les/Hoe zou je de Engelse les openen?

Leerkracht 9: Uh.. we hebben een vlaggetje. En dat vlaggetje zetten we en dan weten we al van oh we gaan Engels uh.. we gaan het nu Engels doen en dan gaan we Engels praten.

Laura: Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 9: Een uh actieve activiteit, met veel plaatjes, doe dingen, wat gewoon aanspreekt.

Laura: Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 9: Uhm.. met welke activiteit? De voorkennis? Uhm... kringgesprek, uh dan kan je van de hele groep meteen al dingetjes. Maar heel veel dingen weet je al of dat ze daar.. of ze daar in spel dingen gebruiken of in een eerste les merk je meteen al of ze dingen weten en daar sluit je op aan.

Laura: Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 9: Ik vind thematische activiteiten, het moet wel thematisch zijn. En aan de hand van het thema kijk je wat het beste past, wat je aan bod laat komen. Zijn het uh, bij 3/4 vind ik het belangrijk dat je de kleuren, de lichaamsdelen, dieren uh.. dingen wat je doet, wat je vraagt, hoe het met je gaat, dingen over het weer, dagelijkse dingen.

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 9: Als je het goed doet wel.

Laura: Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 9: Een stille periode, nee daar heb ik nog geen.. Kan me er wel iets bij voorstellen.

Laura: Wat zou je je er bij voorstellen?

Leerkracht 9: Dat ze uhm dingen opnemen uh.. tot zich nemen. Als een spons opzuigen.

Laura: Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 9: (overtuigend) Nee.

Laura: Hoe leren de leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 9: Ja net als gewoon bij Nederlands, pikken ze dat ook zelf op. Maar ik vind met Engels dat bied je niet aan met geschreven teksten voor kinderen van groep 3/4, die zijn zo aan het schrijven, zo met de Nederlandse taal bezig. Dat bied je aan mondeling.

Laura: En de gesproken teksten, hoe verwerken ze dat dan?

Leerkracht 9: Door herhaling en doen.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 9: Ja dat is nog heel eenvoudig. Door gewoon Engels te praten, het vlaggetje gaat op tafel en er wordt Engels gesproken met ze en sommige reageren daar dan ook in het Engels terug, anderen vinden het nog een beetje spannend, nou die uh.. gebruiken af en toe een Engels woord, af en toe Nederlands. Nou dat stem je eigenlijk af op het kind en alles is goed.

Laura: En heb je dan ook een bepaalde manier hoe je die spreekvaardigheid probeert te stimuleren?

Leerkracht 9: Gewoon zelf stug doorpraten in het Engels en uitbeelden dan. En op een gegeven moment gaan ze meedoen. Nemen ze jou zinnen over en het modelleren.

Laura: Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen uw thema?

Leerkracht 9: Hoe kies je passende... ja gewoon zoals je andere activiteiten ook kiest. Je kiest je doelen, wat wil ik aanbieden, wat wil ik en binnen het thema... wat kan ik binnen het thema ermee. En zo... en ja vooral voor Engels vind ik het gewoon wel heel leuk om het heel actief te houden en

leuk, vrijblijvend.. ja die veilige sfeer. Anders vinden ze het heel spannen en ook een beetje gek, van oer een andere taal, maar als het gewoon heel vertrouwd is dan heb je dat weer niet.

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 9: Ja verschillende bronnen. Inderdaad prentenboeken, kijk of er bepaalde prentenboeken zijn, ik zoek dingen op, soms stel ik zelf lessen samen, internet, lessen van de cursus. Verschillende bronnen dus.

Laura: Heb je nog iets specifiek, een bron die je heel leuk vindt om te gebruiken?

Leerkracht 9: Ja als ik een bepaald idee... ja Engelse liedjes, gewoon de site met Engelse liedjes die we hier gebruiken die Kim dan ook op de server heeft gezet. Echt die Engelse liedjes. En verder qua activiteiten op schoolbordportaal, daar heb je wel eens wat dingetjes dat ik denk van ja past het wel bij mij, past het niet, past het bij de kinderen, ja sluit het aan. Ja je moet elke keer die zone van de naaste ontwikkeling opzoeken en kijken hoever kan ik gaan, wat is mogelijk en omdat de ene iets vrijer is dan de ander helpen ze elkaar daar ook mee te versterken. Maar ja ik gebruik echt verschillende bronnen.

Laura: Nou de laatste vraag. Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 9: Nee.

Laura: En als ik vertel dat EIBO staat voor Engels in het Basisonderwijs, heb je er dan een beeld bij?

Leerkracht 9: Ja dan wel. Dat zijn de dingen die heel belangrijk zijn bij het aanbieden van Engels in het Basisonderwijs.

Laura: Zoals?

Leerkracht 9: Ja ik denk dan aan uh... veilige sfeer, open karakter, eenvoudig, veel beeldend, veel plaatjes, veel dingen doen, veel praten, heel spelenderwijs, dat soort dingen.

Interview Leerkracht 10

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 10: Ja

Laura: Waarom vind je dit van belang?

Leerkracht 10: Ik denk dat dat een hele natuurlijke manier is om kinderen in een veilige omgeving een tweede taal aan te bieden.

Laura: Oke dat is duidelijk. Hoe open je de Engelse les/Hoe zou je de Engelse les openen?

Leerkracht 10: Uhm, dat hangt een beetje af van in welke groep, maar als ik het betrek op mijn eigen groep dan open ik hem met een doe activiteit.

Laura: (bevestigend) Met een doe activiteit.

Leerkracht 10: Ja, in het Engels.

Laura: En heb je daar een voorbeeld van misschien?

Leerkracht 10: Nou bijvoorbeeld een uhm... iets met kleuren of iets met lichaamsdelen, dat zijn ook de activiteiten die ik nu heb gedaan. Dat is denk ik een hele leuke opwarmer.

Laura: Oké, een soort van opwarming is dan de opening.

Leerkracht 10: Ja

Laura: Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 10: Ja dat is eigenlijk een beetje hetzelfde als de vorige vraag. Ik denk dat je met een startactiviteit kinderen uh.. vrij moet maken om daarna zelf te kunnen spreken. En met zo'n startactiviteit zorg je ervoor dat ze het goede voorbeeld krijgen en dat het laagdrempelig is om het daarna na te doen om vervolgens tot misschien wel nieuwe woordenschat te komen.

Laura: Oké. Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 10: uhm...(Kijkt nadenkend rond) uhm...(zacht tegen zichzelf) wat zou dat kunnen zijn... (kijkt nog steeds denkend rond) Ja misschien gewoon een stukje herhaling of terugpakken op iets wat je eerder hebt gedaan.

Laura: En hoe zou je dat kunnen doen? Heb je een idee van een herhaling?

Leerkracht 10: Ja een bepaalde oefening opnieuw doen die je de week daarvoor hebt gedaan. Van "weten jullie nog wat we toen hebben gedaan". En ze.. ze daarbij.. bijvoorbeeld ik heb vorige week die lichaamsoefening gedaan dat ze alle lichaamsdelen bij elkaar moesten aanraken. Dus dan zou je kunnen doen: "ga maar back to back staan" of uh.. "met je neus naar de schouder van" (beetje vragend) ofzo

Laura: Oké. Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 10: (lange stilte) Dan denk ik weer heel eventjes aan de onderbouw groepen. Ik denk dat daar uh...spreken de grootste rol moet hebben, dus het zal zeker een uh.. auditieve oefening zijn en dan ondersteund met of filmpjes of uhm.. bewegingen, een liedje, dat soort dingen.

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 10: (resoluut) Ja

Laura: Oké. Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 10: Nee, maar ik kan me er wel iets bij voorstellen.

Laura: Wat zou je je er bij voorstellen?

Leerkracht 10: Nou dat kinderen eventjes het tot zich kunnen laten nemen en, en het kunnen overdenken daarna pas tot productie komen, zeg maar.. dat ze het even moeten verwerken.

Laura: Ben je op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 10: Nee, zeker niet goed genoeg. Nee. Zou ik me echt even in moeten verdiepen.

Laura: Hoe leren uw leerlingen informatie te verwerken uit geschreven of gesproken Engelse teksten?

Leerkracht 10: (na korte stilte) Engelse teksten? Of tot.. of in zijn algemeenheid?

Laura: Ja geschreven of gesproken Engelse teksten.

Leerkracht 10: Ja ik geloof heel erg in het uh.. in het mondelinge stuk. En daar moet gewoon heel veel herhaling in zijn. Modeling, dus eerst voordoen dan nadoen. Met elkaar praten en dat ze daarmee uh.. heel veel uh.. meer opdoen dan alleen maar passief luisteren.

Laura: Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 10: (zachtjes) Ja de vragen lijken allemaal wel heel veel op elkaar. (korte stilte, nadenkend) Uhm.. ze zullen eerste een klein stukje woordenschat moeten opbouwen, nou dat gewoon, dat kunnen losse woorden zijn, maar het moet betekenis voor ze hebben. Dus ze moeten er zelf het nut van inzien: lichaamsdelen, of dingen in de klas of uh.. hobby's, dat soort dingen. En als je die woordenschat hebt opgebouwd, dan denk ik dat je ze zoveel mogelijk in gesprek moet laten zijn, met elkaar of met mij.

Laura: Oké. Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen een thema?

Leerkracht 10: Nou dat dat is uh een vraag die ik eigenlijk heel graag beantwoord zou willen zien in de komende maanden, want daar ben ik zelf nog niet helemaal over uit.

Laura: Hoe doe je dat nu, op dit moment?

Leerkracht 10: Nu heb ik gewoon echt puur basisoefeningetjes aangeboden. Er een spelletje van maken.

Laura: En dan wel in combinatie met thema of nog niet?

Leerkracht 10: (resoluut) Nee, nee.

Laura: Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 10: Ik heb alleen nog maar gebruik gemaakt van de map.

Laura: Alleen maar van de map van ELIED?

Leerkracht 10: Ja.

Laura: Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 10: Ja

Laura: Kun je daar iets over uitleggen?

Leerkracht 10: uh... Nee (schiet in de lach) Eigenlijk zou ik ja moeten zeggen, want ik zit natuurlijk in het onderzoek, maar dat uh.. nee dat zijn dingen die moet ik een paar keer lezen, wil ik dat zo uit mijn hoofd kunnen reproduceren.

Laura: Maar heb je een idee wat ik daarmee bedoel met EIBO-topics?

Leerkracht 10: Ja, ja dat zijn de onderdelen die terug moeten komen. Engels in het Basisonderwijs. En dat zijn, is voor de onderbouw is dat anders dan voor de bovenbouw. (vragend) Zit ik een beetje goed?

Laura: Dat is jou idee daarvan. Dat was het interview al. Dankjewel.

Interview Leerkracht 11

Laura: Vind je het van belang dat leerlingen op jonge leeftijd starten met Engels op school?

Leerkracht 11: Ja

Laura: Waarom vind je dit wel van belang?

Leerkracht 11: Omdat er steeds meer Engels ook in het dagelijks leven voorbij komt. Middelbare scholen zijn ook steeds meer gericht op het Engels, dus ik denk dat het wel een hele goede voorbereiding is en ik merk bij mezelf een flinke blokkade. En ik hoop hoe eerder dat je er mee begint hoe beter dat doorstroomt en dat helpt.

Laura: Nou dat is in ieder geval een mooi idee. Hoe open je de Engelse les/Hoe zou je de Engelse les willen openen?

Leerkracht 11: Nou ik heb geen Engelse les gegeven.

Laura: Maar hoe zou je hem openen als je er nu eentje zou moeten geven?

Leerkracht 11: Nou ik weet bij de kleuters, het vlaggetje, vond ik wel erg duidelijk. Dat de kinderen ook echt die knop om kunnen zetten van "oké nu is het echt anders dan anders". Uhm.. Ik denk dat ik ook wel heel duidelijk zou aangeven ik wil nu dat je continu Engels praat of we luisteren nu naar iets Engels en je mag wel of niet in het Nederlands antwoorden, zodat kinderen wel heel duidelijk weten wat wordt daarna van mij verwacht.

Laura: Ja, dus gewoon een duidelijke grens?

Leerkracht 11: Ja en ook wel een symbool of teken "nou gaan we het doen", omdat ik, maar dan kijk ik wel echt naar mezelf, mezelf daar niet sterk genoeg in vind om dat door de dag heen op verschillende momenten in de lijn, in de flow mee te laten gaan. Voor mij zou het beter zijn om echt daar toch nog een lesje van te maken.

Laura: Oké. Wat is volgens jou een goede startactiviteit voor de Engelse les?

Leerkracht 11: Iets wat past bij de belevingswereld van de kinderen. En ik denk in 3/4 dat je het dan nog best makkelijk kan houden met een boek of een liedje, misschien een filmpje zonder ondertiteling en dat je de kinderen er wel ook beeld bij geeft om te kijken "begrijp jij de woorden en wat kan je daar uithalen?"

Laura: Dus nog wel een stukje beeld en een stukje vertellen?

Leerkracht 11: Ja en dat dan proberen te koppelen en dan daar samen bepaalde woorden of onderwerpen wat jij aan wil snijden, dat dat duidelijk naar voren komt en dat je daar dan verder op door kunt gaan.

Laura: Oké, uhm. Met welke activiteiten kun je voorkennis activeren bij de Engelse les?

Leerkracht 11: (lacht) Uhm.. Misschien ook een woordveld maken of plaatjes laten zien en daar kinderen dingen laten benoemen, wat we gedaan hebben bij die cursus met hoofd, schouder, knie en teen, dat je het misschien net andersom doet: de leerkracht vertelt en de leerlingen moeten iets aanwijzen. (denkt even na) En verder zou ik het zo niet weten. Ik zou nog niet op het platte vlak en in 3/4 gaan schrijven. Ik denk dat dat meer bovenbouw is.

Laura: Welke activiteiten zijn volgens jou passend om nieuwe input te geven bij de Engelse les?

Leerkracht 11:

Laura: Vind je dat het Engels praten tijdens de les een waardevolle bijdrage levert?

Leerkracht 11: Ja, maar wel als het dan ook goed uitgesproken wordt. Want ik vind dat als jij zelf uh alles verkeerd uitspreekt, dan denk ik niet dat dat zoveel meerwaarde heeft. Dan zou ik daar eerder een bandje of een verhaaltje of een filmpje bij gaan gebruiken, want uh.. Nee, dat zie ik niet uh.. Nee, ja wat er dan gezegd wordt moet wel redelijk kloppen.

Laura: Moet wel goed zijn?

Leerkracht 11: (volmondig) Ja.

Laura: Nou oké. Heb je ooit gehoord van de 'stille periode'?

Leerkracht 11: Nee.

Laura: Dat is duidelijk.

Leerkracht 11: Ik kan me er wel iets bij voorstellen. Ik denk dat je dan gewoon even moet wachten en maar moet kijken waar dat ze mee komen. Dat is mijn interpretatie.

Laura: Bent u op de hoogte van de kerndoelen van Engels?

Leerkracht 11: (een beetje beschaamd) Nee, Ik hoop dat dat er straks meer zeggen, maar...(lacht)

Laura: (moet lachen en stelt gerust) Jahoor, daar ben ik ook niet zo bang voor. Hoe leren de leerlingen informatie te verwerken uit een geschreven of een gesproken Engelse tekst?

Leerkracht 11: Door herhaling en ik denk ook door verschillende verwerkingsopdrachten: en een keer aanwijzen, en een keer iets benoemen, en misschien ook een keertje andersom doen dat ze het wel een keer moeten vertellen. Met één keer denk ik niet dat je er bent. Dus wel op verschillende manieren met verschillende oefeningen weer aan bod komen.

Laura: en dan nog specifieke oefeningen of van alles wat?

Leerkracht 11: Van alles wat denk ik.

Laura: Oké. Hoe leer je de leerlingen spreekvaardigheid, zodat zij in het Engels eenvoudige informatie kunnen vragen of geven?

Leerkracht 11: Door het veel te doen denk ik en door zich veilig te voelen. Dus je moet wel hier ook iets neer kunnen zetten, dat ze het durven te praten.

(onderbreking door een leerling)

Leerkracht 11: (Pakt het weer op door kort samen te vatten wat ze gezegd had) Ja dus ze moeten zich wel veilig voelen, ook het idee hebben van ik word niet uitgelachen of uh het is fout. Ik denk dat dat wel heel belangrijk is, want anders krijg je ook blokkades en uh ja.. En misschien ook juist heelveel inderdaad spelenderwijs en inderdaad wel tussendoor. (zacht) moet je ook de persoon voor zijn.

Laura: (lacht) Dat is zeker waar. Hoe kies je passende Engelse activiteiten binnen het thema? Hoe zou je die kunnen kiezen.

Leerkracht 11: Prentenboek wat over het onderwerp gaat, misschien spelletjes die je in het Nederlands zou kunnen doen, galgje met Engelse woorden.

Laura: En kijk je dan nog..als je een prentenboek kiest kijk je dan nog specifiek ergens naar?

Leerkracht 11: Nou dat zou je dan wel kunnen doen, nu kies je ook prentenboeken op onderwerp passend bij het thema. Ik neem aan dat er over veel onderwerpen ook wel een uhm Engels prentenboek te vinden is en als dat niet is kan je misschien wel een raakvlak ermee zoeken dat het wel past.

Laura: Oké. Welke bronnen raadpleeg je bij het opzetten van Engelse lessen binnen een thema?

Leerkracht 11: Nu niks.

Laura: (herhaalt) Nu niks. Wat zou je kunnen gebruiken?

Leerkracht 11: Ik hoop dat ik aan die Engelse cursus iets ga hebben en uh en je zou de kerndoelen er eens bij kunnen pakken om te kijken wat is noodzakelijk en wat kan ik daaraan afleiden. (denkt nog even na) Leraar 24 misschien.

Laura: De laatste vraag. Heb je ooit gehoord van de EIBO-topics?

Leerkracht 11: (resoluut) Nee.

Laura: Als ik jou vertel dat EIBO staat voor 'Engels in het Basis Onderwijs', heb je dan een idee waar dat op slaat?

Leerkracht 11: (denkend) Engels in het basisonderwijs...(lange stilte) Nee.

Laura: Oke, dat was hem. Heel erg bedankt!